1988.
IV. évf. 10. (17.) szám
Ára: 39 Ft

ÚJ!

ötlet

video magazin

Teszt: Seltron és Sanyo képmagnók
14. OLDAL

Marylin-portré
36. OLDAL

+16 színes oldal
INTERVIDEO FILMMAGAZIN

D. H. Lawrence, a nagy sikerű Lady Chatterley írójának másik könyve nyomán készült film:

A SZŰZ ÉS A CIGÁNY

színes, feliratos
angol film
Főszereplők:
Franco Nero,
Joanna Shimkus
Rendezte:
Christopher Miles

MOKÉP Videotéka
VI. ker.
Majakovszkij u. 40.

Kedves Olvasó!

Színész ismerősöm meséli: „Hogy már évek óta lehet látni az igazgatói szobában, mi történik nálunk a színpadon. Azt hittem: luxus. De nemrég visszanézem az egyik rögzített előadást videón, lassítva. Fantasztikus, hogy mikre jöttem rá... Egy csomó mindenen finomítani tudtam, csak azért, mert a kamera, nevével összhangban, objektív..."

Sportoló mondja a tévében: „Az egyik edzéshetet videón rögzítettük, aztán az edzőm lassítva mindent végignézett. Utána nekem is megmutatta lassítva, mi a jó és mi a javítanivaló a technikámon. Mérhetően jobb lettem..."

A sort, ahol az objektív objektivitása mérhető hasznunkra lehet, bizonyára Ön is tudná folytatni, Kedves Olvasónk, és talán velünk együtt csodálkozik, hogy a video szóra majdnem mindenkinek a tévékínálat-bővítő, házimoziszerű felhasználás jut az eszébe. Tudok tudományos intézetekről, ahol a video igazából nyáron „dolgozik": szórakoztatja a vakáció idején kényszerből szüleiket a munkahelyre elkísérő kicsiket. Iparvállalatról, ahol a video „fő munkája", hogy a felső nyolctíz vezető családjánál legyen „váltott nyúzópróbán". Művelődési házról, ahol nem is igen használják, mondván, egy videoklub az „öntevékeny csoportok" iránti érdeklődést sorvasztaná.

Számunkban, amelyet éppen a kezében tart – akárcsak az eddigiekben, és a jövőben is –, olyan írásokat (is) közlünk, amelyek egyik nem rejtett célja éppen az, hogy megpróbáljanak változtatni ezen a felhasználói szemléleten.

Schreiber [signature]

video magazin

ötlet

VIDEOVILÁG

FILMGLÓBUSZ

INTERVIDEO FILMMAGAZIN

TESZT ÉS TECHNIKA

HÁZUNK TÁJA

VÁSÁRLÁS

KILÁTÓ

Az Ötlet hetilap magazinja · Felelős szerkesztő: Horváth Béla
Szerkesztő: Bíró Zoltán · Művészeti szerkesztő: Kerék Antal
Képszerkesztő: Kiss Árpád · Olvasószerkesztő: Berkes András
Szerkesztőség: Budapest XIII., Jász utca 103–105.
Levélcím: Budapest 1986 · Telefon: 203-803, 203-804 · Telex: 22-7363
Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat
Felelős kiadó: dr. Király G. István igazgató
Kiadóhivatal: Budapest VI., Révay u. 16.
Kossuth Nyomda, Budapest 88.0658 · Felelős vezető: Bede István vezérigazgató
Terjeszti a Magyar Posta
Címlap: Carlo
HU ISSN 0237-5141

Jó reggelt, Vietnam

(GOOD MORNING, VIETNAM)

Adrian Cronauer különös hivatást űz, disc jockey, azaz lemezlovas. Ma persze ez egyáltalán nem furcsa, de 1965-ben s főként egy vietnami támaszponton még az volt. Az amerikai tiszt feladata ugyanaz volt, mint mai társaié, szórakoztatni, viccelődni, lemezeket forgatni. De Adrian már az első hetek után kizökken a „rendes" disc jockey életéből. A Mantovani zenekar és Ray Conniff zenéje helyett rockot játszik, zömmel olyan muzsikát, melyet a katonai cenzor nem engedélyezett. De ennél tovább is ment a különcségben. Jópofa viccek, tábori sztorik helyett hirtelen őszinte hangot üt meg. A számok közti rövid szünetben magáról és társairól, az élet értelméről, az öldöklés hiábavalóságáról improvizál, és sutba dobja a parancsnokság által jó előre kiadott műsortervet.

Adrian különcsége szálka felettesei szemében, de hallatlan népszerűsége miatt nem merik bántani. Más taktikához folyamodnak. Megpróbálnak hasonló tehetségű komikust szerződtetni, hogy csökkentsék sikerét. Steve Hauk őrmester – mert róla van szó – hosszú magánszámaival és az alájátszott polkákkal azonban inkább komikus, semmint sikeres. A lemezlovas azonban még ennél is tovább megy. Elhatározza, hogy angol nyelvre tanítja a falubeli gyerekeket és felnőtteket. Közben persze szerelmes lesz egy szép vietnami leányba, s így már személyes indítékok is vezérlik cselekedeteit.

A Vietnam-filmek hullámának ezt a legújabb darabját az egészen kiváló szereplők és az eredeti hangfelvételek teszik élvezetessé.

USA, 1987
Főszereplők: Robin Williams, Bruno Kirby, J. T. Walsh
Rendezte: Barry Levinson
105 perc

A gyanúsított

(SUSPECT)

A szépséges amerikai színésznő-énekesnő, Cher másodvirágzását éli, sőt mostani sikereit nem lehet a 10-20 évvel ezelőttiekhez hasonlítani. A számtalan plasztikai műtéten átesett művésznő ma, negyvenvalahány évesen vonzóbb és fiatalabb, mint valaha, és férfipartnerei általában olyan korúak, mint a saját felnőtt lánya.

Az elmúlt években futószalagon készültek vele a jobbnál jobb és híresebbnél híresebb filmek, és egyik alakításáért megkapta az Oscar-díjat is. A *Suspect* című krimi folytatja a sikerszériát: tavaly készült, és az Egyesült Államok mozijaiban azóta is az egyik legnézettebb bűnügyi film. A történet az USA fővárosában, Washingtonban játszódik, karácsonykor. Hideg van, az üzletekben egymás sarkát tapossák az emberek, hogy még az utolsó pillanatban valamilyen ajándékot szerezzenek azoknak, akikről majdnem elfeledkeztek. Az utcákon teljes a forgalmi káosz. Egy öreg bíró az irodájában átnyújt egy borítékot a titkárnőjének, és arról beszél, hogy a karácsonyt kacsavadászattal tölti majd. Mikor azonban a titkárnő kilép az irodából, megsimogatja a fegyverét és főbe lövi magát.

A hagyományos karácsonyi folyóátúszó verseny elszánt résztvevőit dermesztő meglepetés várja a parton: egy nő hullája, egy törvényszéki alkalmazottté, akinek átvágták a torkát. A rendőrség a tetthely közelében letartóztat egy „csövest", mint a gyilkosság első számú gyanúsítottját. A csőlakó egy szerencsétlen siketnéma Vietnam-veterán, aki hazajövetele óta nem talált vissza a polgári életbe, és céltalanul bolyong a város utcáin. A bíró és az államügyész legszívesebben tárgyalás nélkül elítélnék a férfit, olyan egyértelműnek minősítik az esetet, ám a hivatalból kirendelt védőügyvédnő, Kathleen (Cher) szilárdan hisz védence ártatlanságában.

Az ügy egyre reménytelenebbül áll mikor Kathleen váratlan támogatást kap az egyik esküdttől, Sanger úrtól (Hollywood új szupersztárja, Dennis Quaid játssza). Az ő segítségével derít fel egy hihetetlen jogi botrányt...

USA, 1987
Főszereplők: Cher, Dennis Quaid, Lian Neeson
Rendezte: Peter Yates
117 perc

Mai románc
(MODERN ROMANCE)

Íme Hollywood egyik legsikerültebb, legőszintébb filmje a megunhatatlan témáról: férfi és nő kapcsolatáról!

A forgatókönyvíró Robert Cole és a fiatal banktisztviselőnő Mary Hayward kapcsolata holtpontra jutott. Robert már egyáltalán nem tudja, hogy mit akar. Egyik pillanatban szereti a nőt, a másikban nem. Elhagyja, aztán visszatér hozzá. Ugyanakkor azt akarja, hogy Mary őnélküle is boldog legyen. Persze csak addig, amíg a nő is ugyanolyan kutyául érzi magát más kapcsolatokban, mint ő. A régi nóta: ha az ember le van kötve, akkor szabadságra vágyik, ha meg egyedül van, akkor egy állandó kapcsolat védettsége és parázs vitái után áhítozik.

Robert végre tiszta vizet akar önteni a pohárba. Óvatosan vezeti elő Marynek, hogy útjaik elválnak. A végén egészen belelkesül a saját érveitől, és dicséri önmagát, amiért ilyen racionálisan meg tudta oldani a helyzetet. Élvezi a viszszanyert függetlenség érzését – igaz, csak fél óráig. Akkor ugyanis megint feltámadnak benne a régi kétségek. De ilyen gyorsan azért nem akarja feladni. Ezúttal ki kell tartania. Az elkövetkező napok folyamatos kínlódással telnek. Nem tud a munkájára koncentrálni, képtelen elaludni. Vitaminokat kezd szedni, és kocogni jár. Mindettől azonban nem lesz boldogabb.

Robert most már végképp nem tudja, mit akar. A randevúi rendre kudarcba fulladnak. Először minden izgalmas és érdekes, de ilyen boldogtalanul az ember nem tud újabb szerelembe esni. És szerelem nélkül – mondják – az ágyban sem ér semmit a szórakozás.

Nemsokára már csak egyetlen egy kívánsága van: viszszatérni az ő Maryje ölelő karjaiba. Mi ez, talán szenvedély? Megszokás? Vagy szerelem? Erről szól ez a kedves, realisztikus, tragikomikus film.

USA, 1981
Főszereplők: Albert Brooks, Kathryn Harrold
Rendező: James L. Brooks
91 perc

Gyilkos csecsemők
(IT'S ALIVE III)

A horrorkedvelők örülhetnek: megszületett és videokazettán is kapható a szörnycsecsemők kalandjainak harmadik része. Csakúgy, mint a Cápa, a Nyolcadik utas a halál és társaik, az apró szörnyek is visszatérnek, hogy tovább riogassák a gyenge idegzetű közönséget.

A sorozat harmadik részének előtörténete, hogy a vízfejű, karmos szörnyszülöttek normális szülőktől származnak, ám a tudósok nem tudnak zavarukban mást mondani, mint hogy „egy ismeretlen vírus okozta szokatlan mutációval" állnak szemben. A mutáns bébik rendkívül veszedelmesek, mondhatni vérszomjasak, ezért országos hajtóvadászatot indítanak ellenük.

Csak az egyik szörnyecske apukája protestál: nem tűrheti ölbe tett kézzel, hogy egyetlen fiacskáját – ha mégoly rusnya is – csak úgy lepuffantsák, mint egy kutyát. Miután a bíróság előtt bizonyítani tudja, hogy kisfia felismeri őt és érzelmeket is táplál iránta, eléri, hogy a bírói ítélet úgy szóljon: össze kell fogdosni a szörnyeket, és egy magányos szigetre kell szállítani őket.

Öt év telik el, és senki nem tudja, mi lett a száműzött szörnyekkel. Végül győz a tudományos kíváncsiság, és egy tudósokból álló expedíció indul a borzalmas titkokat rejtő szigetre. Azt talán fölösleges mondani, hogy egyetlen tudós sem tér vissza...

USA, 1986
Főszereplők: Michael Moriarty, Karen Black, Laureen Landon
Rendezte: Larry Cohen
90 perc

Az X-projekt (PROJECT X)

Egy amerikai egyetemen Teri McDonald, az ifjú tudóshölgy egy csimpánzzal végez kísérleteket. Háromévi szívós munkával megtanítja Virgil nevű majmocskáját a jelbeszédre. Ekkor azonban közlik vele, hogy elfogyott a kísérletre szánt pénz, és a kutatást le kell állítani. A lesújtott Terinek be kell érnie azzal a vigasszal, hogy Virgil semmiben nem fog hiányt szenvedni az állatkertben.

Ebből persze egyetlen szó sem igaz. Virgilt valójában egy katonai kísérlet áldozatának szemelték ki. Egy támaszpontra viszik, ahol Matthew Broderick tanítgatja a tanulékony majmot a repülés rejtelmeire, egy szimulátor segítségével. Ő maga nem tudja, mi a célja főnökeinek az okos kis állattal, és ezért nagy élvezettel végzi a munkát. Csak akkor jön rá a szomorú igazságra, amikor már késő. Az X-projekt lényege: megállapítani, hogy egy bombázógép pilótája mennyi időn belül tud elmenekülni egy atomcsapás közvetlen közeléből. Ez a majom számára annyit jelent, hogy miután „megtanult" repülni, beteszik őt egy hermetikusan lezárt helyiségbe, egy „pilótaülésbe", és halálos mennyiségű radioaktív sugárzást bocsátanak rá.

A film egészen fantasztikus végkifejlettel zárul, olyasmivel, ami talán még Spielbergnek sem jutott volna eszébe...

USA, 1987
Főszereplők: Willie, a csimpánz, Matthew Broderick, Helen Hunt
Rendező: Jonathan Kaplan
108 perc

Gauguin, a festő (WOLF AT THE DOOR)

Igazi sztárparádé ez a Gauguinről szóló film: a kitűnő Donald Sutherland mellett Max von Sydow is főszerepet vállalt benne.

A történet az 1890-es évek végén kezdődik, mikor Gauguin többéves déltengeri tartózkodás után visszatér Párizsba. Tahitin csodálatos, színorgiában pompázó képeket festett, és most ezeket akarja értékesíteni a francia fővárosban, a remélt busás haszonból pedig további éveket szándékozik tölteni a „földi Paradicsomban", a mesés szigetvilágban.

A kiállítás kudarcba fullad. A látogatók és a kritikusok a képeket túlságosan naivnak, túl színesnek és túl drágának találják. Csak festőkollégája, Degas ismeri fel a festmények értékét és vásárol belőlük egyet.

Gauguin visszavágyik a Tahitin élő emberek közé, a melegség, az ártatlanság világába. A szigeten csupán a barátait hiányolta és most Párizsban az együttlét minden percét kiélvezi. Lelkesen tervezgetik, hogy kivándorolnak Tahitira, és ott alapítanak egy művésztelepet. Még magát a svéd Strindberget is lenyűgözi a terv, amikor párizsi látogatása alkalmával felkeresi Gauguint.

A festő leghűbb barátja és bizalmasa Judit, a szállásadónője leánya, aki előtt Gauguin nem különc fantaszta, hanem a Legnagyobb Ember, akit csak ismer.

A művész lassan feléli anyagi tartalékait, de a jó szerencse megsegíti: nagybácsikája meghal, és örökül hagy némi pénzt, amivel nyer néhány hónap haladékot. Kerít egy egzotikus szépségű tahiti modellt és megszállottként fest. De a képeit még mindig nem fogadják úgy, ahogy azt ő elképzelte.

Minden rosszra fordul: a szépséges modell elszelel a festő pénzével, a barátoknak már eszük ágában sincs vele kivándorolni Tahitira, és a nőkkel sincsen szerencséje. Csak Judit tart ki mellette.

Végül nincs más választása, kénytelen megválni három képtől amit egykoron barátja, Vincent van Gogh ajándékozott neki, és a festményekért kapott pénzen visszatér a Paradicsomba, ahol a színek csodásan élénkek, ahol az emberek még romlatlanul boldogok...

USA, 1987
Főszereplők: Donald Sutherland, Sofie Graboel, Max von Sydow
Rendezte: Henning Carlsen
82 perc

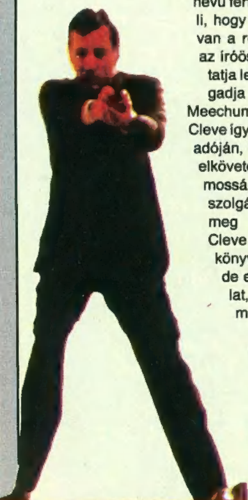

Bestseller

1972-ben Los Angelesben brutális támadás ér egy rendőrőrsöt: két rendőr meghal, egy harmadik pedig életveszélyesen megsebesül. Meechunnak, a sebesült rendőrnek az utolsó pillanatban sikerül a Nixon-álarcot viselő rablók egyikének a hasába vágni egy kést, és azt is észreveszi, hogy az illető alkarján égési sebek vannak, amelyek cigarettacsikkektől származhatnak.

A tettesek elmenekülnek, és nem sikerül őket elfogni. A sebesült rendőr azonban felgyógyul, és könyvet ír az esetről, amivel Amerika legolvasottabb íróinak egyikévé lép elő; a könyve bestseller lesz.

15 évvel később, 1987-ben Meechun még mindig a rendőrségnél dolgozik, és könyvének, valamint az azóta megírt további rendőrkönyvek nagy sikerének köszönhetően jó anyagi körülmények között él. A látszat azonban csal: a férfi megtört ember. Elvesztette a feleségét, és rászakadt serdülő leánya nevelésének gondja, ezen kívül pedig a kiadó is egyre inkább szorongatja a következő könyvet várván, amihez Meechunnak semmi ötlete nincsen.

Ekkor jelenik meg az életében egy Cleve nevű férfi, aki minden teketória nélkül közli, hogy profi bérgyilkos, és egy ajánlata van a rendőr író számára. Meechunben az íróösztön kerekedik felül, nem tartóztatja le a sokszoros gyilkost, hanem elfogadja az ajánlatát. Annak lényege, hogy Meechum írja meg Cleve önéletrajzát. Cleve így akar bosszút állni egykori munkaadóján, Madlockon, aki az ő segítségével elkövetett gyilkosságok útján vált milliomossá, majd hátat fordított egykori kiszolgálójának, hiszen már nélküle is meg tudja sokszorozni a vagyonát. Cleve kitervelte, hogyan tudja majd a könyvvel lehetetlenné tenni Madlockot, de egyébként is tetszik neki a gondolat, hogy emlékművet állítson saját magának.

Megkezdődik a rabló meg a pandúr együttműködése, amiről értesül Madlock és bosszút forral: elraboltatja a rendőr író egyetlen leányát. A szabadon bocsátás feltételei elég egyértelműek...

Tovább bonyolítja a dolgot, hogy Meechun észreveszi a bérgyilkos alkarján az áruló nyomokat, amikből kiderül, hogy ő is részt vett a tizenöt évvel ezelőtti véres merényletben...

USA, 1987
Főszereplők: James Woods, Brian Dennehy, Victoria Tennant
Rendező: John Flynn

Leonard, a szuperügynök

(LEONARD PART 6)

Az amerikai titkosszolgálat, a CIA egymás után veszti el legjobb ügynökeit egyre rejtélyesebb körülmények között. Egyiküket vérszomjas pisztrángok, másikukat gyilkos kedvű levelibékák, többüket pedig egyéb megvadult háziállatok tépik szét. A szörnyű balesetszéria persze nem véletlen: a híres-hírhedt kalandornő, Medusa Johnson szándékozik a világot elpusztítani ördögi mesterkedéseivel. Egy csoport veszedelmes vegetáriánussal (!) elbarikádozta magát egy elhagyott halfeldolgozó üzemben, és olyan szérumot kotyvasztott össze, amitől még a legszelídebb katicabogár is vérengző bestiává válik. Már csak napok kérdése, hogy a szérumot eljuttassa az óceánba, és ezzel kipusztítsa a világot.

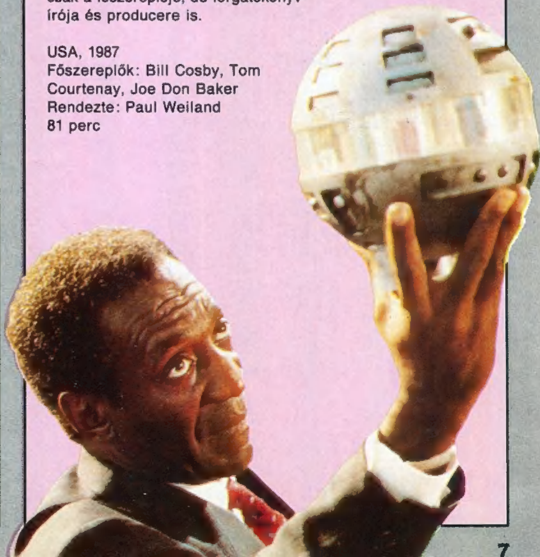
Összeül a titkosszolgálat válságbizottsága, és arra a megállapításra jutnak, hogy az elvetemült hölgyet és bandáját csak két ember lenne képes legyőzni: az egyik maga James Bond, de neki most éppen más feladata van Őfelsége titkosszolgálatának megbízásából, a másik pedig Leonard Parker, a CIA nyugdíjba vonult szuperügynöke, akit pillanatnyilag szintén más gondok nyomasztanak. Például az, hogy húszéves leánya mindenáron oltár elé akar vezetni egy hetven év körüli homoszexuális, amatőr színházi rendezőt, és hogy leánya édesanyja, vagyis tulajdon felesége éppen nem sokkal azelőtt tette ki a szűrét. Miután azonban kibékülési kísérlete kudarccal végződik, mégis elvállalja a veszedelmes feladatot és bombákkal meg rakétákkal állig felfegyverkezve elindul, hogy megmentse az emberiséget...

A hadiösvényre lépett nyugdíjas szuperügynöknek sikerül is szemkápráztató pirotechnikai bravúrok után bejutni a Gonosz Tanyájára, megkaparintani a fémgolyóba zárt szérumot és elszelelni.

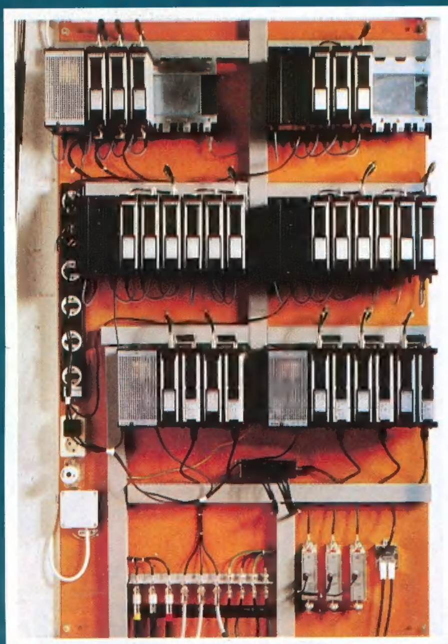
Igen ám, de Medusa Johnson sem most jött le a falvédőről. Kisüti, hogyan szerezhetné vissza gyilkos készítményét. Elrabolja az ügynök feleségét, akiért cserébe visszaköveteli azt, ami az övé. Ezt hallva Leonard szentül megesküszik, hogy egytől egyik fasírtot csinál a vegetáriánusokból, és a végső, nagy leszámolásra indul.

Az Amerikában rendkívül népszerű színes bőrű színész Bill Cosby az utóbbi évek egyik legmulatságosabb ügynökfilm-paródiájának nemcsak a főszereplője, de forgatókönyvírója és producere is.

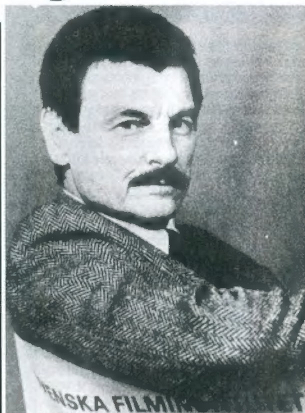
USA, 1987
Főszereplők: Bill Cosby, Tom Courtenay, Joe Don Baker
Rendezte: Paul Weiland
81 perc

BHG
BUDAPEST

Örök jelenidőben

Párizsban halt meg 54 éves korában Andrej Arszenyijevics Tarkovszkij, akinek filmjei az *egyetemes* filmtörténet nagy értékei immár, de akinek filmjeiből üzenet árad az *„orosz* lélekről", akár Dosztojevszkij regényeiből.

Olaszországban, olaszul és oroszul forgatott filmjét, a *Nosztalgiát* – angol feliratos videokazettán láttam. A régebbit még a Szovjetunióban forgatott *Sztalkert*, az osztrák televízióból fölvett, németre szinkronizált kazettán. Tarkovszkij, politikai pikantériából-e, vagy mert olyan egzotikus az a bizonyos üzenet az „orosz lélekről" – az utóbbi pár évben nagyon népszerű a nyugati féltekén. „Sztárnak" is nevezhetném, ha a művészfilmek rajongói nem utasítanák el ezt a jelzőt, s a jelenséget, s ha nem állna fényévnyi távolságra ez a fogalom magától Andrej Arszenyijevics Tarkovszkijtól is.

Fényévek, csillagok, űrhajók. Egy közfogyasztásra szánt műfaj remekbe csiszolt darabjával bukkant föl a magyar mozikban: *Solaris* volt a címe annak a tudományos-fantasztikus filmjének, mely fenekestül borította föl a tudományos-fantasztikus filmekről alkotott képünket. A Solarisban ugyanis olyan kézzelfogható, érzéki közelbe került a Jövő (vagy amit annak gondolunk), hogy nem volt többé kétséges: *minden* velünk történik meg, és idő nincs is.

A műfaj alkotói általában abban versenyeznek, hogyan tudnak rekvizítumokkal, tárgyakkal, ruhákkal, szokásokkal, új, sosem látott világot alkotni. Legyen ez a jövőkép parodisztikus vagy komoran gépies – mindig *játék* az elképzelhetetlennel, s vetítsenek elénk a történet dátumával tízévnyi vagy ezerévnyi jövőt, a látvánnyal azonosulni nem tudunk. Érzékeink hallgatnak, csak az agyunk mozog.

Ha Tarkovszkij Solarisát, vagy a későbbi Sztalkert az irodalmi utópiák (Swift *Gulliver*jének, Huxley *Szép új világá*nak, Szatmári *Kazohiniá*jának) rokonának tekintjük, akkor is tévedünk. Az irodalmi utópiák rendszerint: *pesszimista metaforák.* Tarkovszkij filmjei elképesztenek ugyan minket komor és fenséges súlyukkal – ám távol áll tőlük az elvont metaforikus ábrázolás éppúgy, mint a pesszimizmus-optimizmus szájbarágós alternatívája.

Ezeknek a filmeknek ugyanis *nincs* jövőképe, ahogyan *nincs* múltképe a XV. században játszódó *Andrej Rubljov*nak sem. Tarkovszkij mindig a jelenről beszél.

A Solaris még őriz egy fontos elemet a műfajból: a Titok utáni nyomozást, a Nagy Rejtély gyermeki feszültségét, ezért ez a film, még üggyel-bajjal besorolható a műfaj klasszikusai közé, ám a későbbi Sztalker (mely egyébként, akár a Solaris, a híres Sztrugackij testvérek sci-fi regényéből készült) – már a Titok leleplezésének örömétől is megfosztja a nézőt.

A nézőt, aki filmjeit pusztán fogyasztani akarja, Tarkovszkij nem engedi közel. „Egyáltalán nem tartom fontosnak, hogy mindenki megértsen" – nyilatkozza halála előtt. Így aztán a művészfilmkedvelők körében lehet sztár, de a videofaló, úgynevezett „tömegek" nem engedik magukhoz közel szigorúan következetes, hétköznapi értelemmel nehezen megfejthető filmjeit.

Igaz, a video talán egyetlen filmrendezőnek sem áll olyan rosszul, mint éppen neki.

Hihetetlenül lassú képsorainak, az arcok, a víz a tárgyak érzéki üzenetének, szinte szagolható közelségének gyilkosa a világos szobában álló kicsi képernyő. Ha az ő filmjeit nézzük, ismét megértjük: mire való a mozi.

A sötétség, az együtt lélegző tömeg, a mindent betöltő kép szertartássá, közös mitikus élménnyé lelkesíti a filmnézést.

Ez a „közös" – kulcsszó a tarkovszkiji életműben.

Ez a „közös" kulcsszó akkor is, ha közelebb akarunk jutni a misztikus fogalomhoz, a „nagy orosz lélekhez". A történészek bizonyára egzaktul vezetnék le annak, a kultúrában, hagyományokban, sőt szokásokban tárgyiasuló, néplélektani közhelynek *okait:* miszerint az orosz gondolkodás legkisebb eleme nem a magában álló, az egyedi ember (miként nyugati elméletek s gyakorlatok vallják) hanem a közösségébe beépülő, azzal azonosuló, elszakadni képtelen lény.

Tarkovszkij egész életműve erről az azonosulásról beszél, felfoghatatlanul idegen és ősien ismerős módon. Egyszer s mindenkorra meghatározva a képet, mely bennünk a keletinek és nyugatinak határmezsgyéjén álló orosz kultúráról él.

„A remekmű nem fogyasztási cikk" – üzente Tarkovszkij halála előtt. Ám ahogy életműve beépült az egyetemes filmtörténetbe, úgy elválaszthatatlanul beépült közepes filmkészítők szemébe, tudatába is. Ami nála átlényegült mondandó volt, keleti és nyugati utánzóinál „filmes eszköztárrá", „formai világgá" romlik, ami nála természetes közeg volt, az orosz táj, folklórfilmek egzotikumává náluk. Nem kerülheti el hát ő sem a nagy újítók sorsát: ha másként nem, hát így, leszállt kultúrjavként, fogyasztási cikké válik.

Persze nem filmjei, csak azoknak elmosódott utánzatai.

Mert Andrej Arszenyijevics Tarkovszkij remekművei, most már örökös jelenidőben, romolhatatlanok.

Faragó Zsuzsa

Andrej Tarkovszkij filmjei

1960 Az én nagy barátom (Katok i szkripka)
1962 Iván gyermekkora (Ivanovo gyetsztvo)
1971 Andrej Rubljov
1972 Solaris (Szoljarisz)
1974 Tükör (Zerkalo)
1978 Sztalker
1983 Nosztalgia (Nosztalghia)
1986 Áldozathozatal (La sacrifice)

Digitalizáljunk

Bizonyára sok olvasónk gondolkodott már el azon, hogy mennyi ideig „él" egy videoszalag. Minthogy az ember földi életében semmi sem örök, így a videokazetták percei is meg vannak számlálva. Igaz, elég bőségesen, mivel úgy tűnik, hogy a ma forgalomban levő szalagok 20–50, esetleg 100 év múlva is lejátszhatók lesznek. De mi lesz azután? Hiszen tudjuk, hogy az említett várható élettartam pusztán elmélet, mivel a lejátszások során a szalag kopik, és a rajta levő felvétel egy bizonyos számú lejátszás után használhatatlanná válik. Ez a szám a mai videoszalagok esetében 200 és 1000 között mozog. A felhasználás szempontjából ez igen nagy szám, de véges. Magyarul: a videoszalag előbb-utóbb tönkremegy – a rajta levő felvétellel együtt. Mit lehet tenni annak érdekében, hogy mégis fennmaradjon a kései utókor számára is?

Ami fontos, azt véssük kőbe, ahogy az ősember tette – mondta egyik kollégám, amikor erről a kérdésről beszélgettünk. Nos, a helyzet talán nem ennyire rossz. Itt van a már sokat emlegetett digitális rögzítési technika. A ma használatos analóg rögzítésnél az elektromos jellé alakított információ (kép, hang stb.) kisebb módosítások (moduláció) után lényegében változatlan formában kerül a szalagra. Visszajátszáskor a szalagon levő zaj és a lejátszás tökéletlenségei eltorzítják a jelet és így az eredeti információt többé visszanyerni nem lehet.

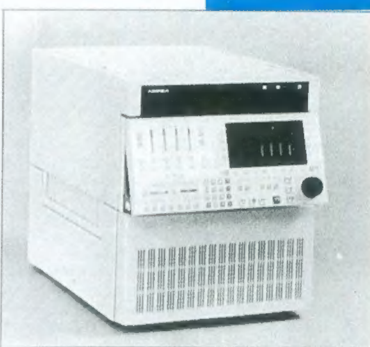
Minden egyes másolásnál jelentős mértékben tovább romlik (torzul) a jel, azaz egyre több információ veszik el. A digitális rögzítési technika más úton jár. Az átalakított elektromos jelet impulzuscsomagokká konvertálja és ezeket a csomagokat rögzítik a mágnesszalagon vagy egyéb hordozón (pl. lézerlemezen). Ennek az az óriási előnye az analóg eljárással szemben, hogy visszaolvasáskor rendkívül kicsi az impulzustévesztés valószínűsége, így csaknem tökéletes formában vissza tudjuk kapni a szalagra felírt információt. A valóságban persze semmi nem tökéletes, így ez az eljárás sem, mégis több nagyságrenddel növeli a videofelvételek élettartamát. Azt bizonyosan leszögezhetjük: mire annyi idő telik el, hogy a digitális felvételek is észrevehető romlást mutatnak, bizonyosan lesz egy újabb, még tökéletesebb rögzítési eljárás, amivel a megőrizni kívánt anyagokat át lehet menteni.

E kissé terjedelmes bevezető után vegyünk szemügyre két készüléket, amelyek a digitális képrögzítés első hírnökei közül valók. Az egyik az Ampex, a másik a Sony konstrukciója. A VPR–300 nevű Ampex képmagnó D–2 rendszerben rögzít, ami azt jelenti, hogy a világosság- és színjeleket komponensenként, digitális formában rögzíti. Mindazt tudja, amit a korszerű, nagy teljesítményű stúdiógépek. Hatvanszoros sebességgel lehet a szalagot kereső üzemben lejátszani (közben a kép színes!) előre és visszafelé is. Minden további nélkül másolhatók a felvételei legalább húsz generációig, a minőség észrevehető romlása nélkül. Ez az előny a sok trükköt és szerkesztést igénylő műsoroknál felbecsülhetetlen jelentőségű. A gép a D–2 formátumban használatos mindháromfajta kazettával

Sony DVR–10

Ampex VPR–300

Fantasztikus videoprojektorok

A fotó, dia, film és az ezzel kapcsolatos technikák egyre súlyosabb csapásokat kénytelenek elszenvedni a vetélytárs eszközöktől, amelyeket egyetlen név alatt lehet összefoglalni: elektronikus képfeldolgozás – és ebben benne van a video, a számítógép és minden, ami e kettő frigyéből született és születik nap mint nap.

A Talaria videoprojektor azért figyelemre méltó, mert alig nagyobb, mint egy 16 mm-es hordozható vetítő. Bizonyára mindenkinek feltűnik, hogy egyetlen objektív található rajta, amiből rögtön láthatjuk legnagyobb előnyét: nem kell a konvergencia beállításával bajlódnunk. A leírás nem szól arról, hogy a készülék belsejében hány képcső állítja elő a színes képet, de bizonyos, hogy fényereje nem éri el azokét a projektorokét, amelyekben három cső minden erejét megfeszítve dolgozik mindezért. A gyári beállítás jól fókuszolt, éles képet ad.

A projektor képes a számítógépről jövő jeleket is fogadni a nagy sávszélességű RGB bemeneteken. Amennyiben a kép méretét nem kívánjuk erősen megnövelni, a Talaria márkanevű projektor fényerős képet ad. Könnyen szállítható, egyszerűen üzembe helyezhető, ezért feltehetőleg sokan szívesen cserélik fel dia- vagy filmvetítőjükkel.

A General Electric másik, Imager 300 típusú projektora különösen számítógép-képernyők nagyméretű kivetítésére alkalmas. Közvetlenül tudja fogadni a számítógépről jövő jeleket; karakterkészlete segítségével mintegy 2000 különféle betűt, számot és egyéb grafikai jelet tud a képernyőre kiírni. Ez persze csak kitűnő felbontás mellett használható ki teljes mértékben, amihez persze még a nagy kontraszt és fényerő is ugyanúgy szükséges.

Minden projektor sarkalatos pontja a konvergencia. Jelen esetben digitális áramkörök segítik a konvergencia beállítását, sőt a beállított értéket memóriában lehet tárolni. Erre akkor lehet szükség, ha a szerkezetet egy ideig máshol kell működtetni, majd visszakerül a megszokott helyére. Tudjuk, hogy ilyenkor néha órákig tart a helyes konvergencia beállítása; jelen esetben ez egyetlen gombnyomásra elvégezhető.

Az ábrán látható távvezérlő segítségével nemcsak az alapvető funkciókat lehet kiváltani, hanem a konvergenciát, valamint a geometriai torzításokat is lehet korrigálni. Ezenkívül kurzormozgató billentyűk is találha-

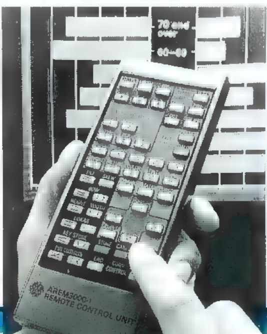
képes üzemelni. Különlegesen finoman bánik ■ szalaggal: nincs gumigörgő, ami a szalagot a főtengelyhez szorítja. Ez a gép NTSC és PAL verzióban is létezik.

A Sony eddig is élen járt a videotechnika fejlesztésében és úgy tűnik, most sem kíván lemaradni. Ezt bizonyítja egy másik készülék, amelynek neve DVR–10. Méreteit tekintve kisebb mint az Ampex gépe, de súlya jó 50 kilogramm. M vagy S típusú kazettát fogad; maximális játékideje 94 perc. A berakott kazettát a képmagnó automatikusan felismeri. „Csak" negyvenszeres sebességgel képes a gyorskeresésre. Vezérlési rendszere olyan, hogy közvetlenül csatlakoztatható az egycollos, a Betacam vagy a Sony U-Matic rendszerű gépeihez is. A géppel való kommunikálást az előlapon található 640 × 200 pontból álló lumineszcens kijelző segíti, amely a hang kivezérlésmérőket is magában foglalja.

A bemutatott gépek egyelőre nagy stúdiók féltve őrzött darabjai.

Nehezen bocsátkozik az ember jóslásokba a videotechnika fejlődésére vonatkozóan, de talán meg lehet kockáztatni azt az állítást, hogy 1990-re megjelennek a digitális képrögzítők kommersz (amatőr) változatai is. Ezek ára várhatóan nem lesz lényegesen magasabb, mint a mai csúcskészülékeké, képminőség tekintetében azonban nem sokkal maradnak el a profi berendezések mögött. Ezek után ■ képminőség javítása már csak a jelenlegi színes tévérendszer adta korlátok lebontása árán lehetséges, ami a HDTV (nagyfelbontású tévé), EDTV (kiterjesztett felbontású tévé) és IDTV (javított felbontású tévé) kísérletekkel már meg is kezdődött.

tók rajta, amelyek ■ képernyőn való mutogatást is igen kényelmessé teszik. Ez a távvezérlő annyira bonyolult, hogy a hozzá nem értő nehezen igazodik el rajta (különösen sötétben), ezért a tervezők egy másik, csak az alapfunkciókat tartalmazó távvezérlőt is készítettek hozzá. Az Imager 300 típusú projektor maximális képátlója három méter (120 coll) és hátulról, valamint mennyezetről való vetítésre is alkalmas.

Sztereó tévé

– drót nélküli fejhallgatóval

Egy közepes vagy akár annál is silányabb audioberendezéssel összehasonlítva a tévé hangminősége és hangrendszere kétségbeejtően primitív. A tévékben általában egy hangszóró található és más semmi. Némely tévén van egy magnó számára szolgáló csatlakozó. Bizonyos készülékeken van fejhallgató-csatlakozó és póthangszóró kimenettel is találkozhatunk néha, de ez minden. Mintha a tévék konstruktőrei ■ mai napig nem fordítanának gondot ■ hangfokozat megfelelő kiépítésére és ■ szolgáltatások bővítésére. A sztereó tévéadás lassú, de biztos előretörése azonban fokozott kihívást jelent ezen a téren. A dolog másik oldala az, hogy a videoáramkörök és szolgáltatások fejlesztése ■ meglevő szabványok (PAL, SECAM, NTSC) keretei között egyre nehezebb és így a figyelem a hang felé fordul.

Az itt bemutatott tévé és monitor az USA-beli Tera cég gyártmánya és típusjele 629a. Képátlója 67 cm. Sztereó tévéhang vételére alkalmas, csatornánként 25 W teljesítménnyel. Érdekessége abban van, hogy ■ hangot fejhallgatókon is lehet hallgatni, amelyek a készülék tartozékai, ezek azonban nem vezetékkel csatlakoznak ■ tévéhez, hanem egy infratávadó biztosítja ■ kapcsolatot ■ távvezérlőhöz és ebbe csatlakoznak a fejhallgatók. A készülék hátlapján ezenkívül van három hang és video ki- és bemeneti csatlakozó. A tévémonitor ára az USA-ban 1950 dollár.

(Tera 629a)

Barco monitorok

A Barco belga cég neve sok olvasónak ismerős lehet, mert már bemutattuk egyik projektorát, amely talán ■ vállalat legsikeresebb terméke. Legtöbbet mégsem abból, hanem ugyancsak kitűnő stúdiómonitoraiból adnak el. A képen kettő látható a legújabbak közül, a CVM és ■ CVS típus. Formájuk is elárulja, hogy nem lakásba, hanem stúdióba szánták őket. Van azonban más különbség is.

Megszoktuk, hogy otthon tetszésünk szerint állíthatjuk tévénk fényerejét, kontrasztját és színezettségét. Képzeljük el, mi lenne akkor, ha ez a videostúdiókban is így lenne, ahol esetleg tíz vagy ennél is több képernyő van szorosan egymás mellett; az ember nem tudná, melyik van jól beállítva. Ezért a stúdiómonitorok beállításának nemcsak azonosnak kell lennie, hanem ezt a beállítást hosszú ideig stabilan tartaniuk is kell. Automatikus beállító és memória-áramkörök gondoskodnak minderről. A különlegesen kis geometriai torzítás érdekében speciális képcsöveket alkalmaznak, melyek eltérítése kisebb mint ■ kommersz képcsöveké. A sarkokban is jónak kell lennie a felbontásnak – ez is a kis eltérítési szög mellett szól. A jobb felbontást és színtisztaságot segíti még az is, hogy ezek a képcsövek árnyékmaszkos (delta) rendszerűek. A képcsőbeállítás bármilyen értékének megváltozását automatikusan korrigálják a megfelelő áramkörök. A memóriában van egy „kalibrált" állapot is, amely ■ mindenkori beállítástól függetlenül gombnyomásra előhívható. Ez lehetővé teszi, hogy stúdióban az összes monitort igen könnyen alaphelyzetbe állítsuk. Valamennyi paraméter távvezérlővel is szabályozható. Ezek ■ készülékek elő vannak készítve az S-VHS-, valamint az RGB-jelek fogadására is, de ■ megfelelő paneleket külön kell hozzájuk megvásárolni. Maga ■ készülék sem olcsó: mintegy 3000 dollárba kerül…

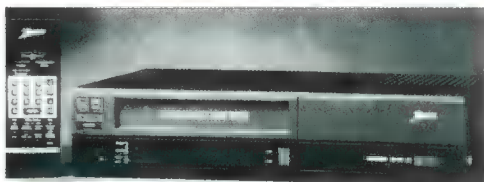

Teletextfelvevő képmagnó

A szuper VHS rendszer nemcsak arról nevezetes, hogy igen jó minőségben rögzíti és játssza vissza a hagyományos videoanyagokat és tévéadásokat: arra is alkalmas, hogy rögzítse a teletext állóképeket. Ez nem közönséges feladat, mert ■ teletext nem hagyományos videojel: az átvitel során a képváltás alatti üres sorokban digitális jelcsomagot képez, amely ■ vétel során a tévében teljesen különálló áramkörök segítségével alakul a képernyőn olvasható karakterekké.

Az eddigi képmagnók régebben csak videojeleket tudtak rögzíteni, utóbb ■ hifi hangot felvevő és visszajátszó fejek is helyet kaptak ■ fejdobban. A képmagnó bemenetén azonban csak szabványosan kódolt (PAL, SECAM vagy NTSC) jelet tud fogadni. A teletext nem ilyen, mivel ■ digitális jelcsomag feldolgozása során – amely ■ videojel dekódolásától teljesen függetlenül történik – közvetlenül RGB jelekké alakul és ezek vezérlik a tévészínjel végfokozatait. Ezek az RGB jelek kivezethetők a tévé teletext-dekóderéből, de ahhoz, hogy képmagnón rögzíteni lehessen, előbb szabványosan kódolt alapsávi videojellé (PAL, SECAM vagy NTSC) kellene alakítani. És itt jön ■ bökkenő: ■ hagyományos kódolás annyira leszűkíti a színjelek sávszélességét, hogy ■ kódolt teletextjelek abba nem férnek bele.

A teletextjeleket tehát csak úgy lehet rögzíteni, hogy a digitális jelcsomagokat rögzítjük és azokból a visszajátszáskor egy teletext-dekóder előállítja ■ képernyő számára szükséges RGB vezérlőjeleket. A gond az, hogy a hagyományos VHS frekvenciaátvitele nem haladja meg ■ 2–3 MHz-et, a teletextjel frekvenciatartománya viszont 6 MHz-ig terjed. Ezt csak az újabb, szuper VHS technika tudja rögzíteni, amely, úgy látszik, hamar le is csapott erre a lehetőségre. Felmerül a kérdés, hogy mi értelme van ■ teletextjelek rögzítésének, amikor az jórészt aktuális, gyorsan elavuló információkat tartal-

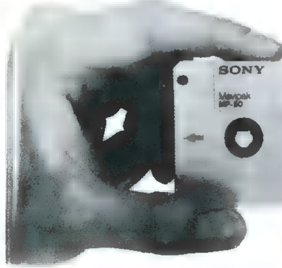

Zenith VRE 550

Sony ProMavica

A képen látható hajlékony mágneslemez átmérője két hüvelyk és Mavipak a neve. A Sony cég fejlesztette ki azt a rendszert, amelynek segítségével egy ilyen mágneslemezen akár ötven színes állókép tárolható digitális jelek formájában. Hogy mi köze ennek a videóhoz? Az, hogy a képek videokamera segítségével kerülnek ■ lemezre és – többek közt – tévéképernyőn tekinthetők meg. Ehhez persze szükség van ■ megfelelő „képmagnóra", amely ez esetben egy digitális rögzítő, amely ■ bejövő videojeleket digitális alakra konvertálja és felírja a mágneslemezre.

A hagyományos diánál alig nagyobb lemezen kísérőhang is rögzíthető. Ugyancsak mód van ■ szükséges katalógusadatok rögzítésére, amelyek segítségével a kívánt kép igen gyorsan visszakereshető. A képet nemcsak tévén, monitoron vagy projektoron nézhetjük, hanem ki is lehet nyomtatni, természetesen színesben – ehhez azonban szükség van egy megfelelő nyomtatóra. A mágneslemez törölhető és újra felhasználható.

A technikában járatos olvasó felteheti ■ kérdést: mire jó mindez? Hiszen tudjuk, hogy ■ videokép felbontása jóval rosszabb, mint egy jó fényképé és a színek visszaadásában is sokkal korlátozottabb. A választ egyetlen szóban foglalhatjuk össze: praktikus. Kiválóan megfelel például szemléltető eszköznek üzleti tárgyalásokon, ahonnan ■ diavetítő, vászon, sötétítés egyre inkább kiszorul, de jelen van egy tévé. A videokazettával szemben pedig megvan az az előnye, hogy a ProMavica – ez a Sony szóban forgó rendszerének neve – sokkal jobb állóképet nyújt, mint ■ videoszalag állóképe.

Amikor sok állóképet kell gyors egymásutánban, esetleg többször is bemutatni, ennek a rendszernek az előnye vitathatatlan. Magunk közt szólva semmilyen falrengető technikai újítás nincs ■ Mavipakban, hiszen ■ CCD-vel működő kamerák eleve digitalizálják ■ képet az átalakításkor; semmi akadálya nincs tehát annak, hogy a CCD kimenőjelét közvetlenül egy mágneslemezre rögzítsük, méghozzá igen jó minőségben. A rendszer szűk keresztmetszete itt is ■ monitor, illetve a színestévé-rendszer (jelen esetben az NTSC) – bár elvileg lehetőség van az RGB jelek direkt átvitelére, amivel ezt megkerüljük; a sorbontásból adódó korlát azonban így sem hágható át.

Összefoglalva: ■ ProMavica praktikus mellékterméke ■ napjainkban zajló rohamos fejlődésnek az elektronikus képfeldolgozás terén, de bizonyosan nem a tökéletes megoldás.

Öt lux elegendő

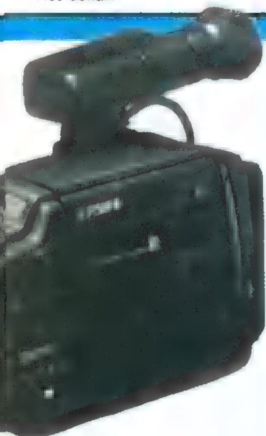
Fisher FVC 901

A kamkorderek terén sincs megállás: ha egy diagramon ábrázolnánk ■ fejlődést jellemző paraméterek időbeli változásait, meglehetős pontossággal meg lehetne jósolni, egy-két év múlva, milyen készülékek lesznek kaphatók. Csak azért nem érdemes e jóslásba belemenni, mert ■ szóban forgó készülékek, illetve azok műszaki megoldásai készen vannak, és igazából csak arról van szó, hogy mikor, milyen „csomagolásban" teszik le azokat a gyártók a videót egyre nagyobb étvággyal fogyasztó tömegek asztalára.

Ékes bizonyítéka ennek a Fisher FVC901 típusú kamkorder, amelynek ára öt cent híján ezerötszáz dollár. 2/3 hüvelyk képátlójú CCD kép-

maz. Ne feledkezzünk meg azonban arról, hogy pl. igen sok oktatóanyag is van, amely az egyéni vagy kiscsoportos tanulást teszi lehetővé az oldalak tetszőleges meghívásának lehetőségével – és ez csak egy példa ■ teletext egyéb felhasználási módjai közül.

A készüléken van egy sajátos keresőfunkció; ennek a segítségével minden egyes anyag elejéből bejátszik a gép pár másodpercet; egy másik üzemmódban a távvezérlő segítségével beadott időpontnak megfelelő hely kereshető meg a videoszalagon. A távvezérlő segítségével közölt utasítások ■ tévé képernyőjén jelennek meg. Végül, ami ugyancsak meglepő: ez ■ készülék alig kerül többe, mint egy közönséges VHS készülék: ára 1150 dollár.

érzékelője 420 000 képelemre bontja a látványt, amelynek minimális megvilágítási igénye nem több, mint öt lux. Az expozíciós idő öt fokozatban egészen 1/4000 másodpercig csökkenthető! Ez még akkor is figyelemre méltó szolgáltatás, ha tudjuk, hogy ilyen esetben ■ megvilágításnak többszörös értékűnek kell lennie ugyanolyan képminőség eléréséhez, mint normál kiolvasási sebességnél.

A készülék digitális tárában állóképeket tárolhatunk, amelyek felvétel közben is előhívhatók és bekeverhetők az éppen készülő felvételbe. A mindenféle szokásos automatikus beállításon kívül automatikus ellenfény-kompenzáló áramkörrel is fel van szerelve.

Lowel fénycső

Középületekben rendkívül gyakran alkalmaznak fénycsővilágítást, különösen ott, ahol nagy fényerőre van szükség és esetleg nappali fény is jön be az ablakon. Többféle fénycsövet vegyesen szoktak használni, és ennek igen kellemetlen következménye a kevert megvilágítás. A helyzetet súlyosbítja, hogy a fénycső spektruma önmagában sem folytonos, hanem különálló nagy energiájú vonalak találhatók benne. Ezért van az, hogy a fénycsővilágítású környezetben készített videofelvételek a leggondosabb fehéregyensúly-beállítás mellett is természetellenes színűek. Továbbá: gyakran kell ilyen terekben is világítani, ami leginkább hagyományos reflektorokkal történik. Ezekben halogén izzót használnak. Ennek a spektruma és színhőmérséklete azonban erősen eltér a fénycsövekétől, ezért ilyenkor ■ fénycsővilágítást ki kell kapcsolni. Ez nem mindig lehetséges, ezért menthetetlenül ki vagyunk téve ■ kevert világítás minden hátrányának. E problémán segít a New York-i Lowel cég fénycsőpanelje, amely azon túl, hogy színvilágában illeszkedik az átlagos fénycsővilágításhoz, még azzal az előnnyel is bír, hogy nem pontszerű, hanem egy viszonylag nagyobb, szétterülő felületről jön ■ fény, és ez feleslegessé teszi a különféle diffúzorok alkalmazását, a fény ezek nélkül is lágy lesz. Mivel a panel meglehetősen súlyos, a fojtótekercsekből alkotott ellensúly stabilizálja azt. Ez és ■ nagy méretek nehézkessé teszik a kezelését, de az említett előnyök miatt eltekinthetünk ezektől. Különben ha jól megnézzük az ábrát, némi kézügyességgel magunk is összebarkácsolhatunk hasonlót...

Sony VHS!

Ezt a készüléket csak azért mutatjuk be olvasóinknak, mert bizonyos fordulópontot jelez a képmagnózás történetében. Gyártója ugyanis ■ Sony vállalat, amely eddig a VHS rendszerre úgy tekintett, mint az általa kifejlesztett Beta képmagnó formátum konkurenciájára.

A Beta azonban világszerte visszaszorulóban van annak ellenére, hogy egyesek szerint bizonyos paramétereiben előnyösebb, mint a VHS rendszer. Ahogy a VHS tökéletesítéseként létrejött a szuper-VHS, úgy a Sony hasonlóképpen kifejlesztette ■ Superbeta rendszert. Míg azonban az előző világszerte elterjedni látszik mint kommersz képmagnórendszer, az utóbbi igényes amatőrök és félprofik körében számíthat némi sikerre. Így az üzleti érdek azt diktálja, hogy ■ Sony is nyisson a VHS felé.

Az SL-V70HF típusjelű képmagnónak három változata van. Az első hifi hangos, a második egy hagyományos modell, a harmadik csak lejátszó hifi hangos képmagnó. Az ezer dollárért kapható gép megalkotói gondoltak az otthoni műsorkészítés igényére is, ezért forgó törlőfejjel látták el és van külön szinkronbemenet is, amely a bejátszó géppel való bensőségesebb együttműködést hivatott szolgálni.

SL-V70HF

TESZT

Amint *Vásárlás* rovatunkban a 49. oldalon is olvasható, igencsak szorult helyzetben találja magát, aki a szűkös hazai kínálatból próbál képmagnót vásárolni. Géczy Géza, a MEEI osztályvezető mérnöke a honi beszerzésűek közül tesztel két készüléket.

Szorítóban

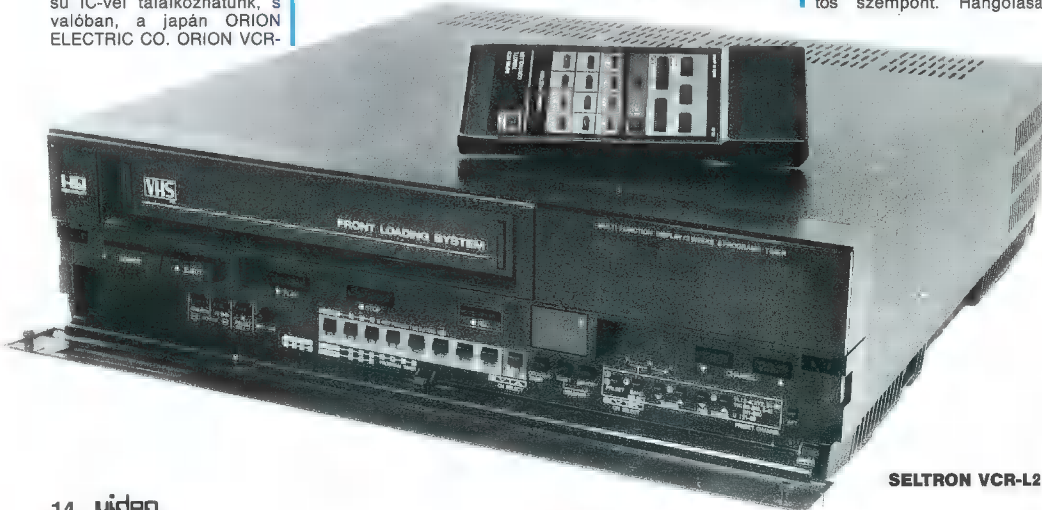
Ezúttal még a külföldi piacokon is újnak számító két típust, a csalóka nevű SELTRON VCR–L2-t, a SANYO VHR 4100 EE-t mutatjuk be. Akik márkanevekben jártasak, tudják, a SELTRON csak fantázianév. A fedőlapot levéve sok ORION jelzésű IC-vel találkozhatunk, s valóban, a japán ORION ELECTRIC CO. ORION VCR-L2-es típusával van dolgunk. A VHR 4100 EE videomagnóval először nyár végén találkoztunk, amikor egy kollégánk Lengyelországban PEVEX üzletben látott egy ilyen készüléket, a hátlapján magyar nyelvű figyelmeztető felirattal és a magyar vizsgálóintézet, a MEEI jelzésével.

Visszakanyarodva a SELTRON VCR-L2-höz: ez egy igen tetszetős, standard osztályhoz tartozó készülék, mely legelőször talán újszerűbb méreteivel hívja fel magára a figyelmet, mert szélessége mindössze 36 cm s így jól elhelyezhető hifi polcunkon. (Persze vigyázni kell az elhelyezéssel, mert a készenléti üzemmódban lévő készülék hálózati része hőt termel és ezt nemcsak hogy nem illik, de nem is szabad szorosan lefedni. A készülék külseje igen tetszetős és egyszerű vonalú, fekete színű, az LCD kijelzőt sötét színű plexi fedi le, s e mögött láthatók mindazok a funkciók, melyek a működésbeli tájékoztatáshoz kellenek. A videomagnó összes kezelőszerve, kivéve az üzemi kapcsolót (nem hálózati kapcsoló!) és a kazettakidobó gombot, egy lehajtható fedél mögött helyezték el. E gombok könnyen kezelhetőek.

Mielőtt a VCR–L2 tudományával foglalkoznánk, nem hallgathatjuk el meglepetésünket, mely a fedőlap levétele után ért minket. Egy igen átgondolt és szép belső felépítésű masinát láttunk, mely első pillantásra nem is a készülék használójának okoz örömet, hanem a szervizelő szakembernek, és a tervezők gondosságára, a konstrukció kiforrottságára utal. Ugyanezt mondhatjuk el a mechanikáról is, mely a megbízható működést sugallja.

A szép külcsín után vegyük sorra a belső értékeket.

A magnó természetesen VHS rendszerű és ami ma már elengedhetetlen, mind PAL mind SECAM rendszerű adások vételére alkalmas. Vételi oldalon mind CCIR mind OIRT rendszerben sugárzott kísérőhangot fel tudja dolgozni, a tv antennacsatlakozója felé azonban csak CCIR kísérőhanggal adja tovább a jelet. Többször szóltunk róla, hogy ezt nem tekintjük nagy bajnak, hiszen az elmúlt években hazai forgalomba már szinte csak mindkét normát feldolgozni képes színes tv-k kerültek. Állomásválasztó egysége, tunerja kábeltuner rendszerű, vagyis tartalmazza az ún. különleges csatornákat is, ami a mai készülékvásárlásnál, különös tekintettel a műholdas adások terjedésével és az ebből következő csatornaszám-növekedéssel fontos szempont. Hangolása

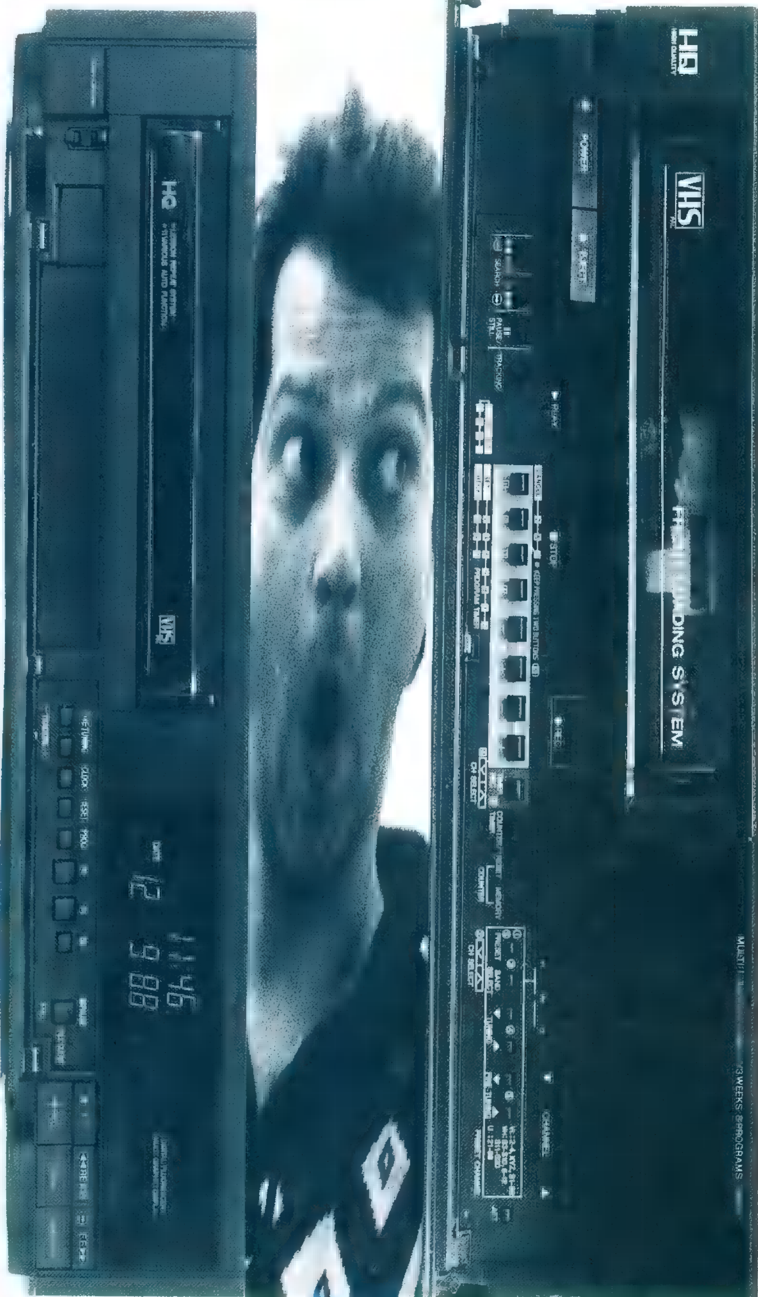
SELTRON VCR-L2

elektronikus, memóriája egy időben 30 csatorna beprogramozását és távszabályzóval történő kiválasztását teszi lehetővé. Természetesen ■ programegység lehetőséget biztosít automatikus műsorfelvételre is, esetünkben 21 napon belül 8 különböző műsort lehet felvenni, de mód van arra is, hogy mindennap ugyanabban az intervallumban rögzítsünk.

Felvétel esetén, ha a szalag végére érünk, a készülék leáll, míg lejátszás üzemben a kazetta lefutásával automatikusan vissza fog csévélni az elejére. Természetesen lehetőség van gyors előre és visszakeresésre, adott műsorhelytől történő visszanézésre és egyérintéses felvételkészítésre. A programozásnál nem szóltunk róla, de meg kell említeni, hogy az óra kvarcvezérlésű, ami a mi hálózati viszonyaink között bizony alapkövetelmény. A távszabályzó kényelmes kezelést biztosít, ■ magnófunkciókon kívül (felvétel, lejátszás, gyors előre-hátra tekercselés és keresés, stop) megtalálhatók rajta a programváltó gombok is. Két ceruzaelemmel működik.

Eddig csupa szépet mondtunk, de nem hallgathatjuk el problémáinkat sem. Sajnos ■ készülék, ha csak rövid időre is kimarad a hálózati áram, bizony feledékennyé válik és minden gondosan betáplált tudományát elveszíti. Számos ilyen video legalább rövid idejű védelemmel rendelkezik. Nem panaszkodunk ■ készülék hangjára, ez a saját osztályának megfelel, sokkal komolyabb aggályaink voltak a képminőség, hivatalosabban fogalmazva a videojel átvitel szempontjából, mely az előlapon hivalkodó aranybetűs HQ jelzés (ugye ez a magas képminőséget jelenti) után hiányérzetet keltett bennünk. Nem érzékeltük az ilyen készüléktől várható finomabb rajzolatot, jellemző képélességet. Apropó: e készüléken nincs képélességállítás. Végül ami aztán tényleg nem nyerte meg tetszésünket, az az állókép volt, mely mindig tartalmazott zavaró jeleket.

Másik választottunk a SANYO VHR 4100 EE típusú készülék, mely szintén teljesen új konstrukció. Kialakítása tetszetős, megjelenése finom kivitelű és kidolgozású. A programozással kapcsolatos nyomógombok lehajtható ajtó mögött találhatók, míg ■ magnófunkciók közvetlenül kezelhetők. Azok részére, akik figyelemmel követik a táblázatokat, próbáltuk ösz- ▶

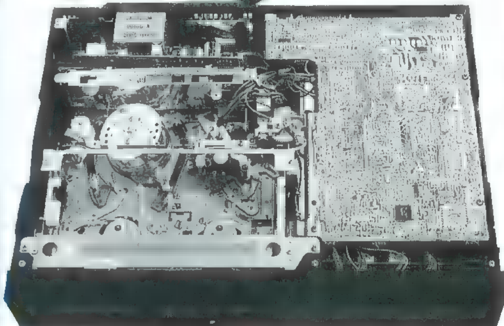
SANYO VHR 4100 EE

szevetni a VHR 3100 EE típussal, mely hosszú időn keresztül a standard osztály második helyét foglalta el, igen kedvező 1100 DM-es árával (az 1000–1500 DM-es osztályban), azt gondolva, hogy készülékünk annak némileg módosított változata.

Tévedtünk, a rádiófrekvenciás konverter kivételével – mely a tv-készüléknek továbbítja a jeleket – a készülék új tervezésű, ha a változtatások nem is alapvetőek. Ennek eredményeképp némileg bővültek a szolgáltatások és kényelmi funkciók.

Közelebbről nézve a működést, itt is azzal kezdjük, hogy a hálózatra kapcsolt videomagnó állandóan feszültség alatt van, így az előlapján található bekapcsolást szimbolizáló STOP felirattal ellátott gomb, mely egyben be és kikapcsolást is biztosít, csak ún. üzemi kapcsoló. Ez a megoldás a stand-by (készenléti) üzem miatt kell, hogy lehetséges legyen készülékünket távszabályzóval indítani. A távszabályzó, mint a VCR–L2-nél infravörös sugárral vezérli a funkciókat és a felvételi üzem kivételével minden funkció működésbe hozza a készüléket.

Érdekesség, bár ma már egyre több video így működik, hogy a kazetta behelyezésével, vagy ha a kazetta már bent van a készülékben, a bekapcsológomb megnyomásával a szalag automatikusan a fejre fűződik. Ha mégsem kívánjuk a lejátszást megkezdeni, a felesleges koptatások elkerülésére 5 perc elteltével visszafűzi a szalagot és így alaphelyzetbe áll. Természetesen a tv-előválasztó egység itt is kábel-tuner rendszerű, a beprogramozható csatornák száma pedig 39+AV. Ha már a programról beszélünk, itt említjük meg, hogy a memóriaegységbe 8 különböző programot táplálhatunk

be egy évre előre, de természetesen lehetőség van a mindennapos programozásra is. (Lehet, hogy csak a fantáziánk szegény, s jó valamire az egy évre való előre gondolkodás?) Persze ha az IC lehetővé teszi, ki kell használni e technikai lehetőséget. További érdekesség, hogy a készülék lineáris időszámlálóval rendelkezik, tehát a szalagból elhasznált időt jelzi ki. Ez viszont az órától nagyobb pontosságot kíván és ez a másodperceket is mutatja. Gyors előre és visszakeresése 9-szeres

MŰSZAKI ADATOK ÉS MÉRÉSI EREDMÉNYEK

	SELTRON		SANYO	
	Specifikált	Mért	Specifikált	Mért
RF bemenet	VHF OIRT 1–12		VHF OIRT 1–12	
	CCIR 2–12	45–303 MHz	CCIR 2–12	44–301 MHz
	SI–S20		SI–S20	
	UHF OIRT 21–69		UHF OIRT 21–69	
	CCIR 21–69	421–868 MHz	CCIR 21–69	431–882 MHz
RF érzékenység 20 db jel/zaj viszonyra vonatkoztatva	–	115–160µV	–	120–195µV
RF kimenet	36±2 csatorna	544–648 MHz	UHF 30–39 csatorna	541–622 MHz
RF kimeneti szint	1 V_{cs-cs}	0,96 V_{pp}	1 V±0,2 V_{pp}	0,85 V_{pp}
RF kimeneti impedancia	75 ohm	147 ohm	75 ohm±5 ohm	67–80 ohm
Video bemeneti impedancia	75 ohm	76–130 ohm	75 ohm±5 ohm	60–105 ohm
Szint	1 V_{pp}	0,8–1,6 V_{pp}	0,5–2,0 V_{pp}	0,6–1,9 V_{pp}
Hang bemeneti impedancia	50 kohm	34 kohm	több mint 50 kohm	46 kohm
Szint	–	0,1–10 V	–	50–1750 mV
Hang kimeneti impedancia	1 kohm	740 ohm	kisebb mint 10 kohm	500 ohm
Szint	–	660 mV	–	360 mV
Video jel/zaj viszony	–	45 dB	43 dB	44 dB
Hang jel/zaj viszony	–	49 dB	–	47 dB
Sorbontás	–	240 sor	240 sor	260 sor
Hangfrekvenciás átviteli sáv	–	50–11 kHz	–	50–11,0 kHz

gyorsasággal működik. Az azonnali felvételi lehetőség (QSR) biztosított, ezen ■ típuson 24 óra állítható be perces pontossággal.

A VHR 4100 EE típus az állóképen és a képenkénti léptetésen kívül még tud valamit, amely ■ videósok nagy részének, de különösen a videóval tanulóknak jelenthet örömet. Ez szabad fordításban ■ „tanuló ismétlő" üzem, melynek lényege az, hogy ■ kiválasztott szakaszt a magnó ötször ismétli (vagy lehetőség van újbóli ismétlésre, vagy idő előtti ismétlés esetén továbblépésre), így ■ rögzített anyag jobb, kényelmesebb megjegyzésére van mód.

A készülék PAL-SECAM rendszerű adások rögzítésére alkalmas mindkét hangnorma szerint. A gyár eredetileg is így tervezte, hiszen kelet-európai piacra is szánta, ezért az RF konverter kimenetnél, vagyis a tv felé történő csatlakozásnál mindkét hanggal továbbítható ■ jel, igaz itt már átkapcsolható formában, de mivel ■ tv-készüléket úgy sem cserélgetjük gyakran, ■ megoldás logikus, éppen ezért jó.

Az összegzést kezdjük most is a jobb hírekkel. A tág időbeni időbeállításokhoz ■ kvarcvezérlésű óra nagy pontosságot biztosít. Az állókép minőségét jónak ítéltük, léptetéssel a zavarok eltávolíthatók és ezen kívül a hátlapon található állítási lehetőséggel ■ maradék hibák is korrigálhatók. A tanulóprogramot hasznos szolgáltatásnak tartjuk és úgyszintén még egyéb, pl. szalagvég utáni automatikus ismétlés, automatikus lejátszás mind a komfortosságot biztosítják. Az üzemeltetési megbízhatóságot növeli, hogy rövid idejű hálózatkimaradás – max. 1 óra – esetén a készülék memóriája nem törlődik, gondosan beállított programjaink nem vesznek el. Nagyobb gondot éreztünk viszont abban, hogy itt sem tapasztaltuk kielégítően a HQ hatást. A készülék video átvitele jobb volt, rajzolata szebb mint a VCR-VL2-é, de hiányzott ■ kiemelés és nem hallgathatjuk el, hogy az emlegetett VHR 3100 EE e szempontból többet tudott. Kísérőhang szempontjából megfelelő, egy kicsit a VCR-VL2 mögött marad.

	SELTRON VCR–L2	SANYO VHR 4100 EE
ÁLTALÁNOS JELLEMZŐK		
Hálózati feszültség	220 V, 50 Hz	220 V, ± 10 % 50 Hz
Teljesítményfelvétel	26/8 W	30/10 W
Méretek	358 × 94 × 358 mm	420 × 79 × 317 mm
Tömeg	5,5 kg	5,9kg
SZOLGÁLTATÁSOK		
Játékidő	240 perc E–240-es kazettával	
Áttekercselési idő	4,5 perc	4 perc
Gyorskeresés előre	7-szeres	9-szeres
hátra	7-szeres	9-szeres
Lassítás		
Gyorsítás		
Állókép	x	x
Képről képre léptetés		x
Képbevágás		
Utóhangosítás		
Azonnali felvétel	x	x
PROGRAMOZHATÓSÁG		
Óra kvarc vezérlés	x	x
Napi programok száma	8	8
Programozható napok száma	21	1 év
Naponta ismételhető program	x	x
Hetente ismételhető program		
Programban csatornakiválasztás	x	x
AUTOMATIKÁK		
Adókeresés	x	x
Memóriastop	x	x
Szalagállásstop		
Filmvégestop		
Visszatekercselés ismétlése		x
Színnormaváltás	x	x
Hangnormaváltás	x	x
Hátralévő szalagidő percekben		
intervallumokban		
KÜLÖNLEGESSÉGEK		
Sztereó hang		
Zajcsökkentő		
Hifi sztereó hang		
Biztosítás hálózatkimaradás esetére		x
Hozzáférés-letiltás		
Távszabályzó kábeles		
infra	x	x
Távirányítható funkciók: magnó	x	x
+ csatornaváltás	x	x
+ hangolás		
CSATLAKOZÓK		
Antenna be	DIN aljzat	DIN aljzat
ki	DIN dugó	DIN dugó
Video be	RCA	RCA
ki	RCA	RCA
Hang be	RCA	RCA
ki	RCA	RCA
Mikrofon		
Euro-Scart		
Kamera		
Kamerastop		
Hangmagnó		
VPS		

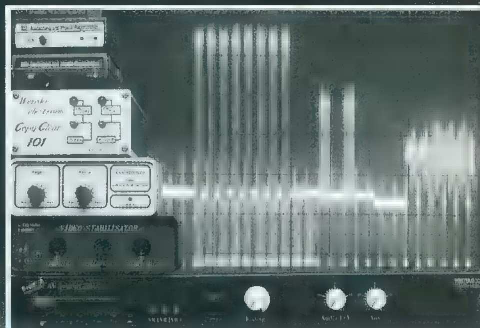
Vigyázat, gyilkosok!

Hét olyan készüléket mutatunk be cikkünkben, amely képes arra, hogy a gyártók által másolásvédelemmel ellátott műsoros kazetták mégis másolhatóak legyenek.

Alábbiakban az NSZK-beli „video" magazin adatainak felhasználásával ismertetjük a nem is túl drága berendezéseket.

Olvasóink talán még emlékeznek rá, hogy ez év májusában bemutattunk egy különleges tudományú „varázsdobozt", melyet a *Showtime* cég gyártott, s mely képes volt olyan műsoros kazetták szándékosan kódolt jelének átalakítására, melyek az illegális másolatok kivédésére készültek. E kazetták gyakorlatilag zavartalanul lejátszhatók, de felvétel esetén a gondosan beültetett zavarójelek megkavarják az elektronikát. E korábbi cikkben esett szó arról is, hogy a védelmet kidolgozó *Macrovision* beperelte a Showtime céget a kis zavaró tüskéinek kiirtásáért. Nos, azóta erősen változott a szélirány (erőviszonyok), mert egymás után jelennek meg olyan készülékek, melyek éppen ezeket a szép filmemlékeiket hosszú időre megörökíteni kívánó nézőknek nyújtanak segítséget ötletes megoldásaikkal.

A másolásgátlók a televíziójelnek azt a tulajdonságát használják ki, hogy a tv-kép 625 sorából nem mindegyik van kihasználva képrajzolásra. A képernyőt ugyanis soronként végigpásztázó elektronsugárnak másodpercenként 50-szer vissza kell térnie a képernyő tetejére, hogy a teljes kép felrajzolásához 25-ször felváltva a páratlan és páros sorokat az információtartalomnak megfelelően felvillantsa. E visszatérés nem megy az egyik pillanatról a másikra, közel 20 sor kell a függőleges visszafutás befejezésére, s ezalatt a jel kioltódik, nem látható. E sorok nagy része azonban a

visszafutási feladat megoldásán kívül számos, a készülék működése szempontjából fontos jelet tartalmaz, melynek pontossága meghatározó. A Macrovision kazettáknál e tartományba ültették be a zavaró impulzusokat.

Ezek a jelek lejátszásnál nem vehetők észre, és a működést sem befolyásolják, mert rajta ülnek a szinkronimpulzusokon. Problémát a másolat készítésénél okoznak, megzavarva a másolómagnó automatikus erősítő szabályzó áramkörét (AGC, Automatic Gain Control). Az impulzusokat ugyanis oszcilloszkópon vizsgálva látható, hogy mintegy a kép első soraiban, mint a bástyák kiemelkednek a jel felett, és igényt tartanak a szinkrontól a fehér szintig a teljes kivezérlési, szabályzási tartományra.

Láthatóan ezeknek a Macrovision zavaró impulzusoknak a hatástalanítása, kiszűrése a killer feladata, ez azonban közel sem olyan egyszerű, mint az első pillantásra látszik. A kioltási zónát igen pontosan kell meghatározni és kijelölni, gyakorlatilag ennek kezdete egybeesik a függőleges szinkronimpulzus kezdetével, s innen az első hat sornak érintetlennek kell lennie, különben képremegés formájában jelentkezik a pontatlanság. A rákövetkező 10 sorból kell eltüntetni a zavaró impulzusokat, de úgy, hogy a sorelterítés és a színoszcillátor számára (H-Sync, burst) a szinkronjelek érintetlenek maradjanak. A killerfázis 10 sora között tehát apró, 14 mikroszekundumnyi ablakot kell hagyni, melynek helyzetét és szélességét milliomodszekundum pontossággal kell betartani.

A következőkben hét készüléket mutatunk be, melyek szaknek az impulzusoknak a kiölését vannak hivatva elvégezni, innen is az elnevezésük: killer. Rögtön a bevezetőben el kell mondani, nem mind a hét készülék működött kifogástalanul.

Hét készüléket nézünk át, 100 DM a legolcsóbb, 360 DM a legdrágább. Ha hinni lehet a gyártóknak, mindegyik berendezés csak a Macrovision impulzusnál avatkozik be, így a képtartalom érintetlen marad. A készülékek: AV-Switcher 2962 CopyPlus a Freitag Electronictól, a Wenske Electronic Copy Clear 101 típ. készüléke, az Eicke & Bemmerertől a Video-Filter 1301, a felépítését tekintve azonos testvér, a ViTec VS 1, az ELV-től a VCD 1000, az LC Electronictól az L 154 és a V 24 Thomas Meisétől.

A vizsgálatok során egy másolási védelemmel ellátott filmet, az *Alien II* címűt használtuk, mely a videotékák közkedvelt alkotása és jó minőségű is. A killer kimenetén Sony (Profeel-–Monitor PVM 2730 QM) monitor szolgáltatta a képet, a jelek analizálását MO 800 típusú Grundig mérőoszcilloszkóppal végeztük.

Melyik hatásosabb: a másolási védelem vagy a dekóder? Elsőnek a Freitag 2962 CopyPlust próbáltuk ki. Bár méréstechnikai szempontból a zavaró impulzusokat nem távolítja el teljes mértékben, gyakorlatilag azonban az AV-Switcherrel a másolásnál semmilyen nehézségnek nem szabad jelentkeznie.

Problémamentesen lehetett dolgozni a Wenske Copy Clear 101 készülékkel. Az igen szerény felépítésű készülék teljes mértékben megfelel a várakozásnak. Csak a zavaró impulzusokat ölte ki – teljes mértékben –, míg a vízszintes szinkron (H-Sync) és a burst (színsegédvivő) érintetlen marad.

Ezzel ellentétben csalódást okozott az Eicke & Bemmerer Video-Filter 1301 típusú készüléke – megbukott a funkcionális ellenőrzési vizsgán. A 1301 és ViTec-testvére a VS 1 oly mértékben hatással voltak a függőleges szinkronimpulzusokra (V-Sync), hogy a monitorkép hevesen remegett. A belső trimmer állításával sem lehetett ezen segíteni.

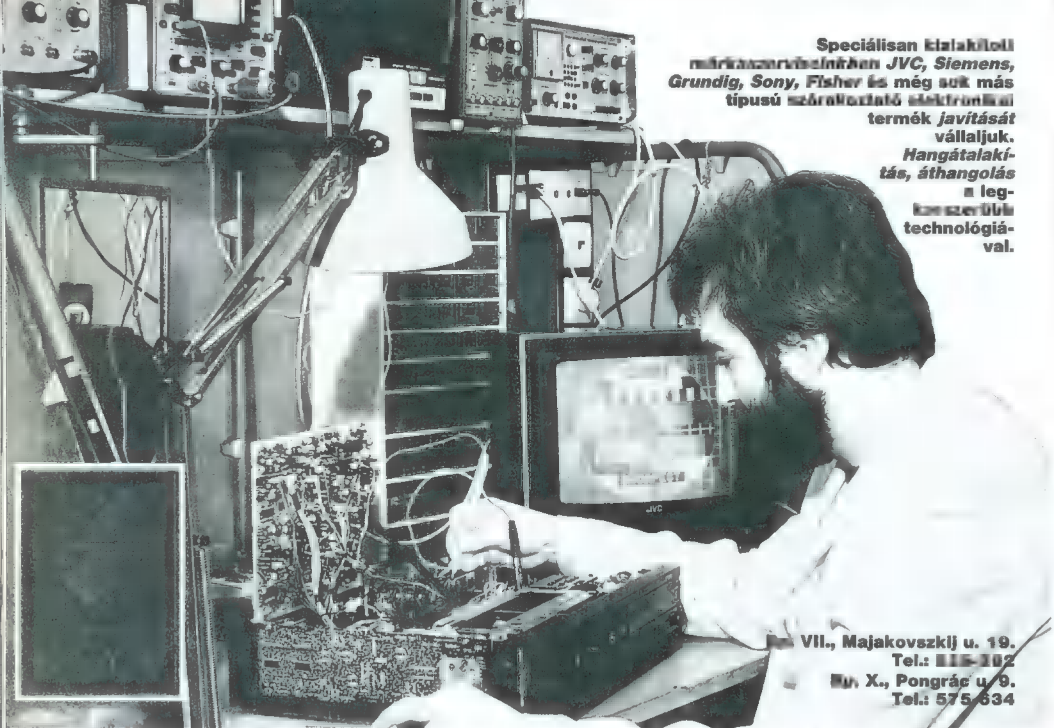
Az ELV VCD 1000 típusú készüléke bizonyítja, hogy jól is működhet egy ilyen készülék. Mindhárom kimeneti csatlakozón olyan videojel áll rendelkezésünkre, melyből maradéktalanul hiányoznak a zavaró impulzusok és egyébként is minden rendben van. Ellentétben az L154 Video-Stabilisatorral, mely az LC Electronic gyártmánya. Ennél ugyan szabályozható, beállítható a kioltási zóna, de a zavaró impulzusokon kívül a Macrovision sorok V-Sync és a színsegédvivő felső részét is „megöli". Bántatlanok maradnak viszont a fekete vállon elhelyezkedő Macrovision-részek. Röviden, a Video-Stabilisator szűr ugyan valamit, de a szabályzóhoz nem tartja magát, s ez nem mindig jó.

Thomas Meise V 24 készüléke a Freitag-készülékhez társult. Méréstechnikailag nem tud lépést tartani a Wenske és ELV készülékekkel, de gyakorlatilag a másolat jó lesz.

A mindennapok során azonban nem csupán a képeredmények számítanak, vagyis hogy a zavaró impulzusokat mennyire tudják kiszűrni, hanem az üzembiztonság is. Elviekben a hálózati adapterek ellen semmi kifogásunk. Aki a mellékelt vagy akár külön is kapható, tajvani hátsó udvarokban készült tízmárkás „univerzális" adaptereket teljes megőszült. Eltekintve néhányuktól, melyeken a VDE jel megtalálható: az az univerzális tulajdonság sajátossága, hogy a polaritás szabadon megválasztható, jelen esetben kellemetlen következményekkel is járhat – a killerek fordított polaritás miatti zárlat következtében múlhatnak ki.

Emiatt is egyértelmű, kié a dobogó legmagasabb foka: a Wenske Copy Clear 101-é. A beépített hálózati rész és az a tulajdonság, hogy a videojelen külső áramellátás nélkül is átengedi, könnyűvé tették döntésünket. Az ingadozó áramellátás miatt közvetlenül mögötte következik a VCD 1000 az ELV-től. Három kimenete az egyidejű másolás esetén jó szolgálatot tesz. A gyártónak azonban jelölnie kellene a tápfeszültség-csatlakozónál a helyes polaritást. A Freitag, a Meise és LC Electronic normálisan működnek, de kapcsolástechnikailag a győztesek mögött vannak.

Gyártó	Eicke & Bemmerer	ELV	Freitag Electronic	LC Electronic	Meise GmbH	ViTec	Wenske Electronic
Típus	Video-Filter 1301	VCD 1000	AV-Switcher 2962 CopyPlus	Video-Stabilisator L154	V 24	VS 1	Copy Clear 101 (vagy Video-Limiter 101)
Ár	300 márkától	300 márkától	360 márkától	150 márkától (+kieg.100 márkától)	180 márkától	300 márkától	300 márkától
Csatlakozók, szabályzók	1–1 RCA video be- és kimenet, szabályzó nincs	1 DIN AV bemenet, 3 DIN AV kimenet, szint, kontúr	2 Scart be- és kimenetek, 1 Scart-monitorcsatlakozó, 2–2 RC Audio be- és kimenet, 1 fading, 2 hangszabályzó	1 DIN AV bemenet 1 DIN AV kimenet képbeállító	1 DIN AV bemenet, 1 DIN AV kimenet, nincs szabályzó	egy-egy RCA be- és kimenet, nincs szabályzó	1 DIN AV bemenet, 1 DIN AV kimenet, nincs szabályzó
Áramellátás	12 V/100 mA	12 V/300 mA	12 V/200 mA	9 V/100 mA	fix hálózati adapter, 220 V váltakozó feszültség	12 V/100 mA	220 V Wechselstrom
Méretek (mm)	87×30×120	131×50×68	430×53×120	152×52×91	66×36×108	87×30×120	108×59×180
Funkcionális ellenőrzés	nem felelt meg	megfelelt	fenntartásokkal megfelelt	fenntartásokkal megfelelt	fentartásokkal megfelelt	nem felelt meg	megfelelt
Videovélemény	nem ajánlható	ajánlható	feltételesen ajánlható	erős kikötésekkel ajánlható	feltételesen ajánlható	nem ajánlható	ajánlható
Megjegyzések	sorozatgyártás előtti példány, változások várhatók	a csatlakozónál hiányzik a polaritások jelölése, a három kimenet ellenére túl drága	a gyakorlatban működik, de a mérések alapján vannak gyengéi a másolásivédelem-ölés területen	többnyire működik, méréstechnikailag azonban nem mondható kitűnőnek	a fix hálózati adapter ellenére nincs biztosíték arra nézve, hogy fel ne cseréljük a polaritást, a gyakorlatban működik, de méréstechnikailag gyenge	nullszéria, változások várhatók	igen szerény felépítésű készülék
Forgalmazók címei	Eicke Bemmerer Sonnenveg 29 3000 Hannover 1 Tel: 05 11/817564	ELV Postfach 1420 2950 Leer Tel: 0491/71047	Freitag Electronic Arndtstr. 9–11 2351 Trappenkamp Tel: 04323/5 90	Eltro-Design-Vertriebsgesellschaft Postfach 101941 2000 Hamburg 1 Tel: 0 4101/46240	Meise GmbH Fritz-Reuter-Str. 5. 4902 Bad Salzuflen Tel: 0 52 22/1 66 35	ViTec Postfach: 5720 3003 Ronnenberg Tel: 0 5109/14 00	Wenska Provinzstr. 84. 1000 Berlin Tel: 030/4 92 50 81

Videoberendezések javítása, áthangolása, színes televíziók áthangolása, valamint Hi-Fi berendezések áthangolása és javítása.
VIII., József krt. 38.
Tel.: 141-216.

Hazai és külföldi garanciális és készpénzes fekete-fehér és színes televíziók javítása, videomagnetofonok áthangolása.
XV., Frankovics M. u. 57–63.
Tel.: 635-225

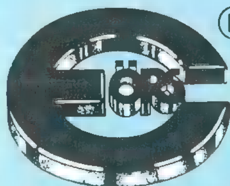
Nyugati készülékek szervize: Video- és Hi-Fi berendezések javítása, áthangolása.
VI., Lenin krt. 94.
Tel.: 311-129

Szervizeink CSÜTÖRTÖKÖN 20 ÓRÁIG tartanak nyitva.

RÁVISZ

SZOLGÁLTATÓ KISSZÖVETKEZET

Semmi kétség! A Rávisz a segítség!

® AZ EÖRS VEGYESIPARI KISSZÖVETKEZET ÁTJÁTSZÓKÁBEL-GYÁRTÁSI PROGRAMJA GARANCIA A MINŐSÉGRE!

Kisszövetkezetünk többéves tapasztalat alapján kiváló minőségben gyárt video- [redacted] audiócsatlakozó, illetve átjátszó kábeleket. Tetszetős csomagolás, nagy üzembiztosság, esztétikus kivitel és garantált minőség jellemzi termékeinket, melyeket azonosító számmal láttunk el, hogy megrendelőink választását és [redacted] megrendelést megkönnyítsük.
Prospektusaink [redacted] szaküzletekben rendelkezésre állnak. Megrendelésre utánvéttel postán is szállítunk.
Termékeink lehetőséget nyújtanak a legkülönbözőbb csatlakozórendszerek – DIN, Jack, RCA, Euro-Scart – [redacted] kapcsolatok létesítésére igen tág alkalmazási területeken, például:

hangátvitel (audio), képátvitel (video),
kombinált videokészletek, hangfalcsatlakozók,
antennacsatlakozók tv-hez, rádióhoz.

Videoösszekötő kábeleink alkalmasak számítógép, tv [redacted] különböző csatlakozórendszerű videorekorderek egymással [redacted] tv-vel való összekapcsolására, kép-hang átjátszás több ponton való bevitelére.

Új termékünk! Reklámáron!

Univerzális video-szett.
Alkalmas mindenfajta audio- videocsatlakozás kiépítésére.

Export-kiváltó csatlakozókínálatunk:

BNC-dugóaljzat, TNC-dugóaljzat, PL-dugóaljzat, Euro-Scart dugóaljzat, [redacted] dugó, 220 V-os [redacted] dugaszolóvillás készülékzsinór.

Figyelmükbe ajánljuk vegyipari készítményünket!
Oxidált kábelek forrasztását elősegítő – garantáltan semleges kémhatású – szabadalmaztatott forrasztóolajunk előnyösen használható gyártó- és szerviztevékenységüknél.

Az általunk gyártott kábeleket, dugaszolós csatlakozókat és vegyi termékeket megrendelheti [redacted] megvásárolhatja a
Budapest II., Frankel Leó u. 45. (359-179) és [redacted]
Budapest III., Szentendrei út 211. (687-214)
üzleteinkben, ahol egyéni és közületi vásárlókat egyaránt kiszolgálunk.

[redacted] üzletek nyitvatartási ideje:
munkanapokon 10–18 óráig.

[redacted] KERAVILL üzletek
és [redacted] SKÁLA áruházak is
teljes kínálatunkkal [redacted] rendelkezésükre.

Kívánságára teljesen egyedi
megrendeléseket is teljesítünk.

Az „esemény" felbontása

Maradjunk még egy kicsit a családi videónál. A következő eseményt szeretnénk rögzíteni (felvenni): a mama egy kanapén mesét olvas gyermekének. A dolog egyszerűnek látszik: leállítjuk ■ kamerát kettejükkel szemben úgy, hogy mindketten éppen beleférjenek ■ képterünkbe (kettős szekond), aztán indulhat ■ felvétel. Mindannyian tudjuk, hogy ez így unalmas. Megtehetjük – mondják most bizonyára sokan, hogy mesemondás közben „rávariózunk" ■ mama közelijére, aztán ha ■ mese szövegében érdekes, izgalmas részhez ér, „átigazítjuk" (svenkelünk) a mesét hallgató gyerek arcára, majd mire a mese véget ér, varriónkkal „eltávolodunk" addig, míg képünk azonos nem lesz a kezdeti beállítással.

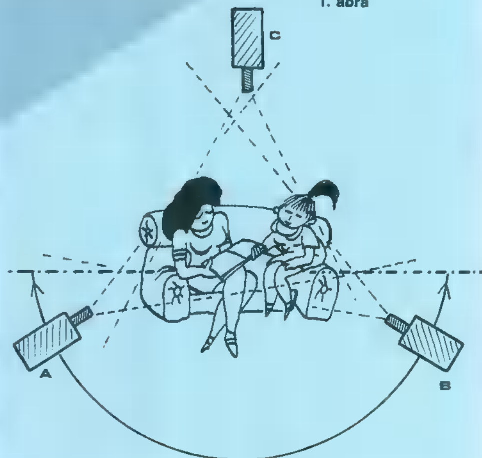
Filmes nyelven szólva: egy snittben (megszakítás nélkül) vettük fel az eseményt. Ha ■ mese nem túl hosszú, talán még elviselhető lesz ez a megoldás, és nem unjuk halálra magunkat nézése közben. Hibalehetőségeink ebben az esetben elég nagyok: a variózás alatt a kameránk „zökkenhet", hiszen közben – hogy képkompozíciónk „rendben" legyen – svenkelnünk is kell. A másik hibalehetőség az átigazításkor következhet be: nem sikerül egyenletesen mozogni a kamerával, túl gyors, vagy túl lassú lesz ■ mozgás.

Dinamikusabbá, pergőbbé tehetjük ezt az egyszerű jelenetet, ha különböző beállításokra bontjuk fel. Az *1. ábrán* az esemény látható felülnézetben, három különböző (A, B és C) kameraállás jelzésével. Ha az ezekhez tartozó képeket egymás után rakjuk, akkor a *2. ábrán* látható képsor alakul ki. Az *A* és *B* beállítások közötti „átmenet"-et teljesen rendben lévőnek fogjuk érezni. A *B* és a *C* beállítások közötti átmenet *zökkenni* fog, és zavaróvá is válik. Még mielőtt tisztáznánk, hogy miért van ez így, azt azonnal javasolhatjuk, hogy *B* beállítás után újból jöhet az *A* beállítás, esetleg picit „szűkebb" vagy „tágabb" képkivágással.

A *B* és *C* beállítások közötti zavart ■ mozgóképes szakma *tengelyugrás* néven ismeri. Arról van ugyanis szó, hogyha valamit a jobb oldalon látunk (egy négyzetet), és ■ bal oldalon valami mást (egy kört), ■ következő pillanatban pedig fordítva, akkor „megugrik", „zökken" a képünk, mintha a benne lévő dolgok egy pillanat alatt helyet cseréltek volna. A *hiba* oka – ahogy ezt a *3. ábra* is szemlélteti –, hogy a kamerával „átugrottuk" a négyzet és ■ kör (mama és gyermeke) tengelyét, átkerültünk az események túlsó oldalára. Fontos tehát, hogy kameránk az ilyen – minden egyes jelenethez megtalálható – tengely egyik oldalán maradjon.

Ha valaki nagyon szeretné használni a mesemondásjelenet *C* beállítását, vagy már így – elrontva – vette fel a jelenetet, azon lehet segíteni. A *B* és ■ *C* beállítás közé egy közeli képet kell ■ mesekönyvről bevágni (inzert), ahol a könyv képhatárokhoz viszonyított helyzete (dőlésszög, fények) emlékeztet a *B* beállításban is látható könyvre. Ebben az „átdolgozott" verzióban képsorunk a *4. ábra* szerint alakul.

Kicsit bonyolultabb a helyzet, ha mondjuk egy értekezlet bemutatása a feladatunk. A mi példánkban *(5. ábra)* egy hosszú asztal két oldalán ülnek az ülés résztvevői,

1. ábra

az asztalfőn pedig valaki elnököl. Válasszuk ki az esemény azon részét, amikor az elnöki beszámoló hangzik el. Az a bizonyos tengely nagyon sokféleképpen „helyezhető” el. Döntsünk például úgy, hogy az elnök bal oldalán ülőket csak hátulról (anschnittben) fogjuk látni, a beszélőt pedig egyre közelebbről. Nyilvánvaló – vagy ha nem, hát akkor egy kis töprengés után belátható –, hogy az átléphetetlen tengelyt az elnök és a tőle jobbra legtávolabban ülő résztvevő egyenese alkotja. Ezt nem szabad átlépnünk, egyik oldalán viszont bátran mozoghatunk. Ajánlatos is ilyen – és hasonló – esetekben a kamerát guruló állványra helyezni a gyors és csendes helyváltoztatási lehetőség érdekében *(6. ábra)*.

A *7. ábrán* az így kialakított jelenetet öt beállításra bontva láthatjuk.

A 4. ábrán már láttunk egy „nem szabályos” tengelyugrási megoldást. Minden probléma nélkül „átugorhatjuk” ezt a tengelyt, ha kézikamerával dolgozunk, vagy kameránk valami gurulóalkalmatosságon (fahrt, kocsizás) van, és látjuk (mutatjuk), amint átkerültünk ■ dolgok másik oldalára.

A közhit idegennek tartja az amatőrtől az oktatófilmkészítést, a gyakorlat azonban mást mutat. Az üzemekben, oktatási intézményekben működő videoklubok sűrűn kapnak olyan feladatot, hogy videofilmek készítésével segítsék a szervezett keretek között folyó oktatást, továbbképzést. Ezek a videók saját helyükön nagyon fontos szerepet töltenek be. Nem kétséges, hogy az amatőrök ilyenfajta tevékenysége igen értékes a társadalom számára. A mozgalomra az a jellemző, hogy – szinte kivétel nélkül – megtalálható benne minden műfaj, filmtípus. Az üzemi és iskolai klubok egy része éppen a „rendelt” oktatófilmek miatt vált félprofi stúdióvá, ■ megrendeléseknek megfelelően növekedett a támogatás, és javult a klub technikai felszereltsége is. Nézzünk néhány példát!

Egy gimnázium tanulói ▶

2. ábra

A

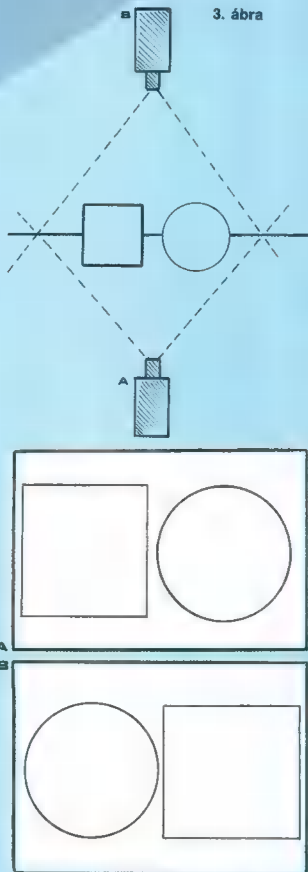
B

C

3. ábra

4. ábra

A

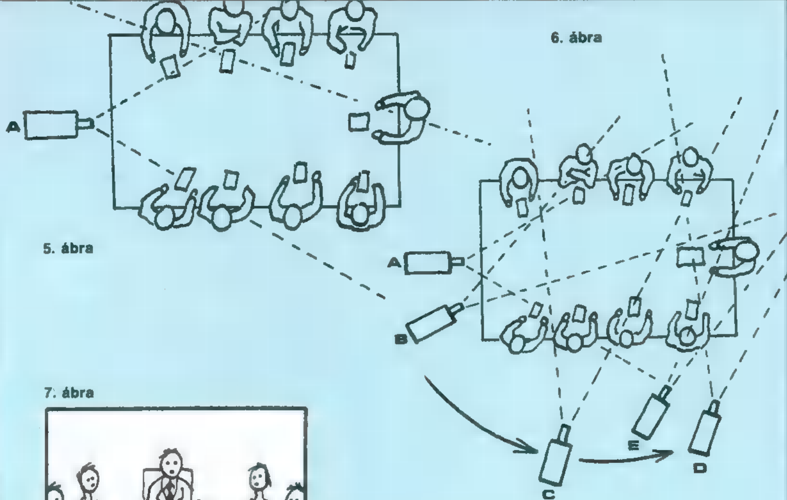
B

C

5. ábra

6. ábra

7. ábra

A

B

C

D

E

rendszeresen készíthetnek oktatófilmeket kémiai, fizikai, biológiai kísérleteikről tanári segédlettel.

Az oktatófilm különleges formája, ha a gyermekek kamerával a kézben indulnak el a környezetismereti órához kapcsolódó városnéző kirándulásra. A tanulók saját ízlésük és gyakorlatuk szerint készíthetik a felvételeket.

A humán és állategészségügyben fontos lehet az amatőr videóval történő oktatás. Különösen indokolt ez a műtéteket bemutató, módszertani video esetében, ahol sok szakember vagy hallgató nem fér egyszerre a műtőasztalhoz. A videofilmben elég csak a lényeges mozzanatokat megmutatni, és közbeiktatott magyarázó ábrákkal, trükkökkel lehet segíteni a megértést. A kamera steril izolálása pedig könnyebben megoldható, mint sok ember beöltöztetése.

A film készítője azáltal, hogy a látnivalót a legkedvezőbb kameraállásból, tényszerűen rögzíti, hasonló élményhez juttatja a nézőt, mint amilyet ■ kísérletet, munkát végző személy élt át. Sőt azzal, hogy kiemeli a leglényegesebb mozzanatokat, egymástól időben, térben távoleső dolgokat, eseményeket egymás mellé rendez, tovább fokozhatja a hatást. Lehetséges, hogy ■ valóságos időnek (mely alatt ■ bemutatásra szánt folyamat lezajlik), csak kis töredéke kerül a filmbe, azonban a helyesen kiválasztott részlet (motívum, pillanat) jól reprezentálja az egészet.

Az oktatóvideo meghatározott közönségnek készül, és így feltételezzük, hogy a nézőt eleve érdekli a film tárgya.

A téma és ■ video célja minden esetben meghatározó. Lehet a téma egy iskolai kísérlet demonstrációja, bemutatjuk egy gép működését, felépítését, megfilmesíthetünk egy használati utasítást, végigkísérheti a kamera valamely nyersanyag útját a késztermékig, demonstrálhatunk munkavédelmi előírásokat stb. A feldolgozásnál nincs értelme a hosszú bevezetésnek, az időnyújtó körülírásnak, ehelyett célratörően és tárgyilagosan kell foglalkozni az anyaggal. Az oktatóvideo-készítés módszerei szigorúak. Itt elsősorban a didaktikai elveknek kell érvényesülniük, a videónak az oktatás igényeit kell szolgálnia.

Az sem mindegy, hogy milyen előadás keretében nézik majd ■ videofilmet. Lehet egy jelenség, folyamat néma bemutatása, ahol a vetítés alatt az előadó beszél. Lehet kiegészítője egy tananyagrésznek, melyet a kép illusztrál, még érthetőbbé tesz. Természetesen készülhet oktatófilm olyan céllal is, hogy lehetőleg komplex bemutatása legyen a választott témának. Sokféle verzió elképzelhető, de ■ forgatás kezdetekor már pontosan tudnunk kell, milyen filmet szándékozunk készíteni, hiszen ez meghatározza a feldolgozás módját.

Az imént említett „szabály", mely szerint az oktatófilm legyen következetesen precíz, célratörő, természetesen nem jelenti azt, hogy ne használhatnánk benne eredeti, újszerű filmes ötleteket, de ■ jól ismert és sokszor alkalmazott formanyelvi eszközök (pl. vágóképek, feliratok, mozgó komputergrafikák, ábrák, áttűnések stb.) is sokat segíthetnek, hogy gördülékenyebb legyen az előadásmód.

Említettük, hogy az oktatófilm célközönségnek készül. Tudnunk kell előre, hogy milyen szinten képzettek ■ nézők és milyen tudásszintig kell, illetve lehet eljuttatni őket ■ film segítségével. Másként kell feldolgozzuk ■ témát az iskolás gyerekeknek és megint másként az üzemben továbbtanuló munkásoknak. A gyerekek figyelmét jobban leköti például, ha egy kísérlet bemutatását nem a tanár, hanem a tanulótárs végzi el. A megértésben segítséget jelenthet, ha a filmbeli környezet ismert a néző számára. Pedagógiai szempontból kérünk számon bizonyos közérthetőséget, hogy egy új munkamódszert megértsen a néző, és a film láttán akár meg is tudja jegyezni. Éppen ezért az oktatófilm sohasem szólhat egyszerre mindenkihez.

Rák József

INTER VIDEO

filmmagazin

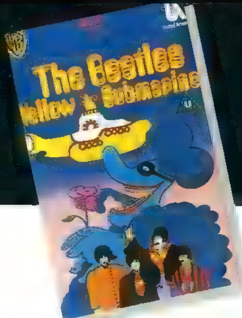
Videoház Budapesten

November 13-án hivatalosan is megnyitották az INTERVIDEO kétszintes impozáns Videoházát Budapesten, a Lenin körút 22–24. szám alatt. Az üzlet hétvégeken és ünnepnapokon is délelőtt 10 órától este 22 óráig várja a kölcsönözni vágyó videobarátokat.

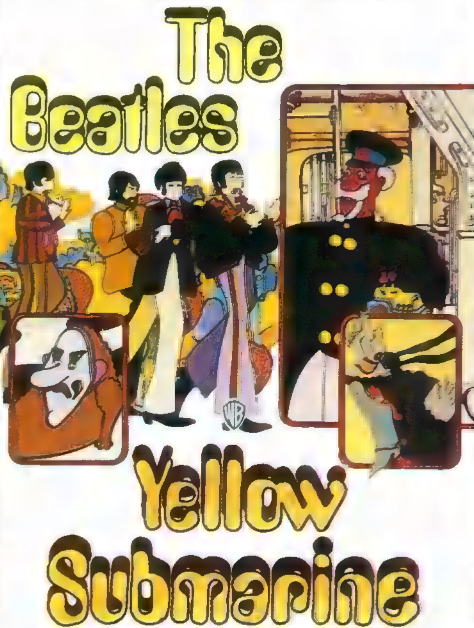

A Beatles jól ismert rajzfilmje – és a benne felcsendülő Beatles-számok, köztük ■ címadó *Yellow Submarine* is – 1968-ban készült, és ez ■ dátum nemcsak egyszerűen évet, hanem egy egész korszakot is jelöl. E korszak filmje a legkáprázatosabb művészi fantáziával elkészített animációs film, a *Sárga tengeralattjáró*.

Pepperland békés életét megzavarják; ■ zeneszerető országot támadás éri. A nemrég még boldog vidéken kiirtják a zene szeretetét, a boldogságot és a szerelem érzését. Pepperland azonban még sincs elveszve, mert a sárga tengeralattjárón sikerül elszökniük a támadók elől a zene szerelmeseinek.

A sok találékonysággal, szellemesen megrajzolt, mókás figura között négy olyan alak is mozog, akiknek a vonásai élő modellére emlékeztetnek – mintha csak *Ringo Starr*t, *Paul McCartney*t, *George Harrison*t és *John Lennon*t látnánk menekülni ■ szimbolikus sárga tengeralattjárón, természetesen ■ Starr–McCartney–Harrison–Lennon négyes máig frissen csengő zenéjére.

SÁRGA TENGERALATTJÁRÓ

USA, 1968
Rendezte: George Dunning
Főszereplők: The Beatles – Sgt. Peppers Lonely Hearts Club Band
Zene: Beatles
Színes, feliratos
82 perc

GÖRGŐ LÁBAKON

USA, 1975
Rendezte: Norman Jewison
Főszereplők: James Caan, John Houseman, Maud Adams, John Beck, Moses Gunn
Színes, feliratos
123 perc

ROLLERBALL

Sci-finek nevezhető-e egy film, csak azért, mert ■ jövő században játszódik? Ha jól meggondoljuk, alig több mint egy évtized választ már csak el minket ettől ■ jövőtől, az újabb századtól, sőt a film alkotóit is csak egy negyedszázad választotta el ■ századfordulótól, és aligha vitás, ma azt nyilatkoznánk: mindabból, amit 1975-ben elképzeltek, mára már sok minden szemmel látható... Bár bizonyára már a film születésekor is az volt.

Hogy miről is szól a film? Nos, ■ jövő században hat hatalmas cég irányítja ■ világ gazdasági életét. Ők találják ki és valósítják meg ■ véresen kegyetlen játékot, ■ rollerballt, amely elementáris erejű megnyilvánulása – és egyúttal levezetése – az emberiség egyik ősi ösztönének, ■ másikkal szembeni agresszív ellenségeskedésnek.

Jonathan E. *(James Caan)* ennek ■ játéknak – sportágnak? – a nagymestere, koronázatlan királya. Igen ám, de a pokolian tehetséges játékos – egyrészt éppen rendkívüli tehetsége, másrészt ■ függetlenség iránti hajlama következtében – puszta jelenlétével is a játék szellemét és végcélját veszélyezteti...

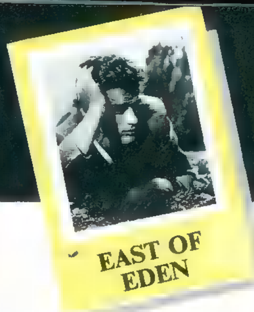
victory at ENTEBBE

A film valóságos nemzetközi sztárparádé felvonultatásával [redacted] repülőgép-eltérítések eddigi történelmének egyedülállóan izgalmas fejezetét dolgozza fel [redacted] maga sajátos eszközeivel, azt, amikor [redacted] Air France 139-es járatát fanatikus német és palesztin terroristák Ugandába térítették, és [redacted] gép – fedélzetén a 108 tússzal – ott vesztegelt az entebbei repülőtéren. Izrael vezetőinek akkor élet-halál kérdésében kellett dönteniük: engedjenek-e a terroristák zsarolásának, vagy pedig kíséreljék meg [redacted] szinte lehetetlent, és indítsanak útnak egy antiterrorista kommandót [redacted] tőlük mintegy 4000 kilométerre fogva tartott túszok kiszabadítására.

Ez utóbbit, a kockázatosabb megoldást választották – és [redacted] különítmény sikerrel hajtotta végre azóta is páratlan feladatát.

ENTEBBEI GYŐZELEM

USA, 1976
Rendezte: [redacted] Chomsky
Főszereplők: Helmut Berger, Linda Blair, [redacted] Douglas, Richard Dreyfuss, Helen Hayes, Anthony Hopkins, Burt Lancester, Christian Marquand, Elizabeth Taylor
Színes, feliratos
115 perc

Mi kell egy, nem sokkal megszületése után klasszikussá nemesedő regénysikerhez? És mi kell egy, nem sokkal [redacted] megszületése után klasszikussá nemesedő filmsikerhez? Nem sok – és mégis rengeteg.

Kell két fiútestvér, akik úgy viszonyulnak egymáshoz, mint a bibliai Káin és Ábel. Az sem árt, ha nevük kezdőbetűje utal is a párhuzamra: Caleb és Aron. Kell egy atya, lehet akár Adam is (Raymond Massey), aki Aron-Ábelt szereti jobban, miközben Káin-Calebja mindent megtesz, hogy elnyerje szeretetét, elismerését.

Kell egy nagyszerű regényíró, aki [redacted] biblikus történetet – mintha mi sem volna természetesebb – átemeli 1917 Amerikájába, [redacted] háborúba lépés idejébe, farmerkörnyezetbe, s a megváltozott társadalmi körülményekben mutatja fel: egyes emberi (vagy éppenséggel embertelen) ösztöneink: örök vonásaink. Esetünkben [redacted] regényírót *John Steinbeck*nek hívják.

Kell egy hasonló írói tehetségű forgatókönyíró – esetünkben *Paul Osborn* –, és persze egy, [redacted] maga nemében páratlan rendező: *Elia Kazan*.

És az sem árt, ha Káint – azaz Calebet – olyan színész játssza, aki gonosznak, lázadónak, apa- és testvérgyűlölőnek tűnhet, de apró rezdülései elárulják: egész élete küzdelem és vágy – a szeretetért.

A színész neve: *James Dean* – minden idők „örök lázadója".

EAST OF EDEN

[redacted] ÉDENTŐL KELETRE

USA, [redacted]
Rendezte: Elia Kazan
Főszereplők: James Dean, Julie Harris, Raymond Massey
Fekete-fehér, feliratos
Kb. 100 perc

James Dean,

AZ ÖRÖK LÁZADÓ

130 mérföldes sebességgel rohan az ezüstszürke Porsche-Spider [redacted] californiai 41-es műúton. A volánnál nyúlánk, nem túl izmos, szőke fiatalember.

Egy szembejövő öreg Ford Limousine vezetője nem tudja felbecsülni a Porsche sebességét. Balra kanyarodik. Fékezni alig jut idő. A szőke fiatalember kétségbeesett mozdulattal még jobbra rántja a kormányt – hiába. Csikorgás, ütközés – csend és sötétség.

A nyúlánk, szőke fiatalember helyén véres hústömeg. James Dean, [redacted] színész, halott. 1955. szeptember 30., 17 óra 45 perc. 24 éves volt.

Út [redacted] Édenig

James Byron Dean 1931. február 8-án született [redacted] Los Angeles melletti Fairmountban. Apja, egy rosszul kereső fogtechnikus, felesége korai halála miatt rokonokhoz adja a fiút. Jimmy élete végéig nem tudja megbocsátani apjának anyja korai halálát, és azt, hogy nem ő nevelte fel. Pedig az apa az iskoláztatásban mindent megad neki: középiskola, baseball és kosárlabda, szavalóverseny-győzelem, majd rövid jogi stúdium. De Jimmyt nem érdekli az iskola: színész akar lenni.

Először statisztálásból él – ügynökök viszik be fejpénzért a filmgyárba. Aztán órákat vesz egy színésztől, stúdiókat látogat, majd New Yorkba megy, *Elia Kazan* híres Actor's Stúdiójába – de nem veszik fel. Ő azonban addig kilincsel, amíg be nem iratkozhat. Ám Jimmy nem ugrik ki; túlságosan is zárkózott – ha nincsen dolga, félrehúzódik. Így aztán végzés után nem is kap szerződést. Kisebb szerepeket játszott színházakban, tévésorozatokban és egy sikertelen filmben 1951-ben.

A kiugrást 1954 hozta meg. A Broadwayn kisebb szerepet játszott Gide egyik drámájában. A darab megbukott, de ő Dave Blum-díjat kapott (kb. az év legígéretesebb ifjú színésze). Ekkor figyelt fel rá újból Kazan, és osztotta rá Cal Trask szerepét *Az Édentől keletre* című filmjében.

„Visszaadom a bántalmakat, köpök rátok" – ez volt Jimmy gesztusaiban, amikor szerződéssel a zsebében Hollywoodba érkezett. Kerülte a „jó társaságot", nem járt fogadásokra, modortalan, rideg és elutasító volt nemcsak a kollégákkal, hanem a rendezőkkel és a producerekkel szemben is.

„Azért választottam őt – mondta róla Elia Kazan –, *mert maga volt Cal Trask. Megszenvedte az anya hiányát. Apagyűlölő volt, bosszúálló és gyanakvó, akárcsak Cal. Üldözési és magányossági komplexustól szenvedett. És végül: rendkívül tehetséges volt."*

A legjobb reklám: [redacted] halál

Másfél évet töltött [redacted] csúcson. Ez három nagy szerepre volt elég. Ő *Az Édentől keletre* farmer-Káinja, aki gyűlöli apját és rajong a családot elhagyó anyáért, miközben mégis szomjazza az apja szeretetét. Az *Ok nélküli lázadókban* egy fiatalember, aki nem talál megértésre sem otthon, [redacted]m a társai között. Az *Óriásban* ifjú cowboy, aki vérrel-verejtékkel birtokot szerez, majd farmján olajra bukkannak: milliomos lesz.

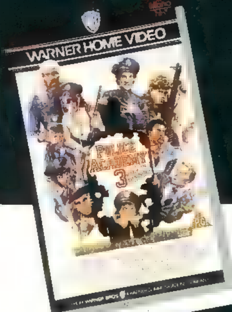
Mindhárom filmjében önmagát játszotta: a helyét nem találó, meghasonlott, ezért különc, zárkózott, kiismerhetetlen indulatokkal terhes fiatalt.

Életében csak az első filmet mutatták be, de [redacted] világsiker lett. A Warner Bross újabb hat filmre szerződtette 900 ezer dolláros gázsiért. Jimmy sztár lett.

Ám az „igazi siker" a tragikus halállal kezdődött. Levelek özöne zúdult a filmgyárba – 50 ezer levél egyetlen év alatt. Idézet az egyikből: *„Jimmy, drága. Tudom, hogy nem haltál meg. Tudom, csak bujkálsz, mert a baleset tönkretette az arcodat. Jimmy, ne bujkálj. Gyere vissza."* A Jimmy Dean Hívei Klubokba rövid idő alatt 3,8 millió ifjú amerikai lépett be. Egy év alatt 800 ezren zarándokoltak el a kiállított halálkocsihoz, a Porsche-Spiderhez. Az akkori tinédzserek (a *Dean-agerek*) szemében Jimmy volt a bálvány – a példa, a minta: egy életérzés, a saját életérzésük megtestesülése. Lázadt a szülők Amerikája ellen, miközben kötődött hozzá – s a sebesség mámorához menekült. Lázadt: ordított – és sírt…

Oriana Fallaci így írt róla: *„Azért tetszett az embereknek, mert nyugtalan volt, és boldogtalan. Szomorú, elégedetlen arca, megvertkutya-tekintete, hanyag járása, hirtelen kitörései és keserű nevetései mind abból a nyugtalanságból táplálkozott, amit sok mai fiatalban megtalálhatunk. Egész személyisége, magatartása a mi nemzedékünk kétségeit, válságát tükrözi."*

François Truffaut tömörebben fogalmazott. Csak ennyit írt róla: *„Ő volt a mozi."*

POLICE ACADEMY 3

BACK IN TRAINING

RENDŐR-AKADÉMIA 3 – ÚJ TANÉV

USA, 1985
Rendezte: Jerry Paris
Főszereplők: Steve Guttenberg, Bubba Smith, David [illegible], [illegible] [illegible], [illegible], feliratos, 90 [illegible]

Az ütött-kopott kalózkópiák után végre jó minőségben is láthatók ■ szédületes iramú, nagyszerű gegektől hemzsegő *Rendőrakadémia* sorozat darabjai, köztük az *Új tanév* című epizód is.

Az új tanév természetesen egy kis bonyodalommal kezdődik: ■ rendőrakadémia egyik osztályát meg kell szüntetni. Igen ám, de melyiket? A két örök vetélytárs, Mauser és Lassard tábornok elhatározzák: hogy összemérik erejüket, ügyességüket, és így döntik el, melyikük osztálya érdemli meg, hogy megmaradhasson.

A 14 hetes kiképzés folyamán – amelyet egy kiküldött bizottság ellenőriz – tanúi lehetünk az újoncok mulatságos balfogásainak, ■ régiek sziporkázó ötleteinek, s annak, hogy már-már Mauserék nyerik meg a versenyt, amikor azonban ellenfeleik egy ügyes csellel kijátsszák őket, sőt nem kisebb bravúrt hajtanak végre, mint azt, hogy megmentik az elrabolt kormányzót a pincéreknek álcázott fegyveres támadók karmai közül.

Hogy melyik osztály győz? Kit érdekel? – a legfőbb, hogy mind ■ kettőn felszabadultan kacagunk.

Akik látták ■ Rendőrakadémia vígjátéksorozatának korábbi három epizódját, igazolhatják, szem nem marad szárazon, annyira kacagtató ■ rendőrakadémia munkatársainak és hallgatóinak ezernyi csetlés-botlása, ötlete, furfangja.

Persze ■ sorozat készítői is rájöttek: egy idő után már nem lehet ugyanazokkal a figurákkal megrázkódtatni a rekeszizmokat – új arcok, új gegek kellenek. És a sorozat újabb darabjában ismét újítottak – méghozzá igen szellemesen.

Ezúttal ugyanis ízig-vérig civilek érkeznek a rendőrakadémiára: polgári védelmi, más szóval civil őrjárati tanfolyamra. Hogyan néz ki egy őrjárat, egy őrszolgálat akkor, ha lelkes és ügybuzgó, de ■ dolgokban mégiscsak meglehetősen járatlan civilek végzik ■ rendőri feladatok egy részét – el lehet képzelni...

Azaz: nem lehet elképzelni. A filmsorozat gegstábja ugyanis szinte felülmúlja magát. Szinte nincsen perc újabb sziporka, vicc, móka és mulatság nélkül.

RENDŐRAKADÉMIA 4 – CIVIL SZOLGÁLAT

USA, 1987
Rendezte: Jim Drake
Főszereplők: Steve Guttenberg, Bubba Smith, [redacted] Winslow, [redacted] Graf, Tim Kazurinsky, Sharon Stone
Színes, feliratos
84 perc

CITIZENS ON PATROL
POLICE ACADEMY 4

THE PRINCE AND THE SHOWGIRL

Ezt [redacted] filmet annak idején nagy sikerrel vetítette [redacted] Filmmúzeum is, [redacted] bizonyára sokan emlékeznek még a megható, romantikus történetre – ha máshonnan nem, hát szüleik elbeszéléséből.

A film cselekményét egyébként is igen könnyű összefoglalni, akár egyetlen mondatban is: 1911-ben, Londonban, a koronázási ünnepségek ideje alatt egy vérbeli herceg megismerkedik egy vérbeli kóristalánnyal (ahogy ma mondanánk: felcsípi), akivel végül is igen jól megértik és kölcsönösen meg is becsülik egymást.

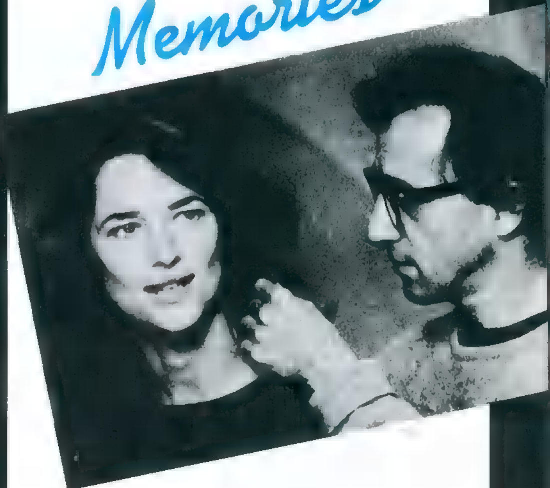
Csak ennyi? És mégis világsiker? – kérdezhetné bárki. A válasz: igen, csak ennyi, és mégis világsiker... Igaz, közben „szó van" társadalmi igazságról és társadalmi igazságtalanságokról, korlátokról, amelyeket [redacted] szív és az érzelmek sem tudnak ledönteni, csak titokban átlépni-megkerülni – és ne feledkezzünk meg arról sem, hogy mindezt méltán világhírű sztárszínészek hitetik el velünk. Ráadásul *Laurence Olivier* és *Marilyn Monroe* alakításában két különböző világot, két különböző színészi felfogást, játékstílust, érettséget figyelhetünk meg – [redacted] legtökéletesebb összhangban.

[redacted] HERCEG ÉS [redacted] KÓRISTALÁNY

angol–amerikai, [redacted]
Rendezte: Laurence Olivier
Főszereplők: Laurence Olivier, Sybil Thorndike, Marilyn Monroe, Richard Wattis
Színes, [redacted]
117 perc

Stardust Memories

NAIV ROMANTIKUS EMLÉKEK

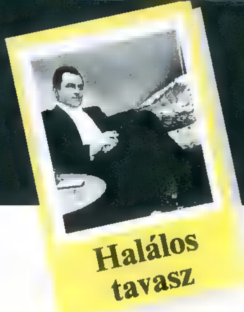
USA, [redacted]
Rendezte: Woody Allen
Főszereplők: Woody Allen, Charlotte Rampling, Jessica Harper, Marie-Christine Barrault, Tony [redacted]
Fekete-fehér, feliratos
[redacted] perc

Woody Allentől megszokhattuk már, hogy önmagát játssza filmjeiben. Ebben a mozialkotásban is – amelynek forgatókönyvét is ki más írhatta volna, mint Woody Allen – önmagát alakítja, ráadásul „dupla csavarral"

A film főhőse ugyanis egy híres és körülrajongott színész–rendező, a nagyszerű komikus, Sandy Bates *(Woody Allen)*, akinek csupán egyetlen (?) baja van: folyton önmagát játssza. Nemcsak [redacted] színpadon – a magánéletben is.

Három csodálatos lánnyal is kapcsolata van; Dorrie, Dasie és Isobel (*Charlotte Rampling*, *Jessica Harper*, illetve *Marie-Christine Barrault*) egyaránt felnéz rá, szereti, csodálja. Ám bármennyire különböznek típusban, alkatban, vérmérsékletben a lányok, Sandy mindegyikükben ugyanazt szereti – önmagát. Nem a szerelmes nőt látja bennük, hanem a rajongókat. Az önmagát játszó és önmagát rendező színész-rendező az életben is önmagára figyelve mindenben csak egyvalakit lát: önmagát.

Woody Allen újabb filmje is [redacted] megszokott fanyar humorral ábrázolja Woody Allent – és [redacted] keleti part ál-entellektüeljeit.

Halálos tavasz

The Fiendish Plot of Dr. Fu Manchu

Beszéljünk a filmről? Talán nem is érdemes – öngyilkossággal végződő szerelmi tragédia, némi társadalmi háttérrel. Az, hogy mégis egészen más, mint a megszokott, öngyilkossággal végződő szerelmi tragédiák, némi társadalmi háttérrel, nem is annyira [redacted] remek színészgárdának – elsősorban *Jávor Pál*nak, *Karády Katalin*nak és *Somlay Artúr*nak – köszönhető, mint inkább annak, hogy aki a film alapjául szolgáló regényt (*Halálos tavasz*, 1922) és az ebből készült forgatókönyvet írta, Zilahy Lajos, a kor és [redacted] közönség egyik legünnepeltebb írója, értett [redacted] lélek és a társadalomrajzhoz egyaránt.

Az 1891-ben született Zilahy Lajos versekkel kezdte pályáját, a 20-as évek elején. Hamarosan azonban mint regény- és drámaíró is igen sikeres lett; hatásosan, fordulatosan írt, és haladó nézeteit „eladható" köntösbe öltöztette – képes volt polgári közönségével is lenyeletni [redacted] keserű pirulát, a polgármorál kritikáját. Legismertebb regényei és színművei – *Halálos tavasz*, *Két fogoly*, *A lélek kialszik*, *A fegyverek visszanéznek*, *Ararát*, illetve *Süt* [redacted] *nap*, *Tűzmadár*, *Fatornyok* – máig őrzik értékeiket. Ám írójukról, attól kezdve, hogy 1948-ban elhagyta az országot, nem sok szó esett hazánkban.

Aztán [redacted] 70-es években elterjedt [redacted] hír: Zilahy kijelentette, hogy szívesen hazatelepedne; majd [redacted] író helyett vissza is tértek a szülőföldre – immár csak a hamvai. Azóta regényei újra megjelenhetnek: a dramaturgiák nem riadnak vissza [redacted] neve hallatán: és filmjei is láthatók – mint például ezen a kazettán is.

Halálos tavasz

magyar, 1939
Rendezte: Kalmár László
Főszereplők: Jávor Pál, Karády Katalin, Somlay Artúr, Szörényi Éva
Írta: Zilahy Lajos
Fekete-fehér, eredeti hang
kb. 80 perc

Dr. Fu Manchu a keleti bűnök és keleti bűnözők ördöngős mestere, egyúttal a félelmetes Si Fan megalapítója. Annak idején csak egyetlen egyenrangú ellenfele volt, aki megakadályozhatta őt ördögi üzelmeiben: Nayland Smith felügyelő, a Scotland Yard egykori alkalmazottja. Ám hol vannak már a régi szép napok? Időközben mindketten megöregedtek, nyugdíjba vonultak, sőt [redacted] is meglehet, hogy dr. Fu Manchu meg is halt.

Legalábbis mindenki hajlamos ezt hinni mindaddig, amíg el nem rabolják a ritka és értékes gyémántot, Leningrád Csillagát. A bűnügyből kivételesen nagy bonyodalmak származhatnak, még a háború kitörése [redacted] fenyeget. Nayland Smitht tehát rábeszélik: térjen vissza a nyugdíjból, és vállalja el az ügyet.

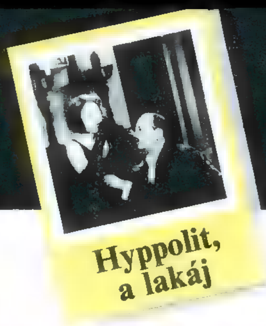
És [redacted] felügyelő haladéktalanul nyomozni kezd. Nemcsak arra jön rá, ki lopta el [redacted] ékkövet, hanem sokkal fontosabb dolgokra is…

A kriminek izgalmas, filmvígjátéknak kacagtató mozialkotás külön érdekessége, hogy mind [redacted] keleti bűnözőt, mind [redacted] londoni detektívet a páratlan nevettető és nagy átváltozóművész, *Peter Sellers* alakítja.

DR. FU MANCHU POKOLI MERÉNYLETE

USA, 1980
Rendezte: Piers Haggard
Főszereplők: Peter Sellers, Helen Mirren, David Tomlison, Sid Caesar, Simon Williams
Színes, feliratos
96 perc

AKASSZÁTOK MAGASRA

USA, 1968
Rendezte: Ted Post
Főszereplők: Clint Eastwood, Inger Stevens, E. Begley, Pat Hingle
Színes, feliratos
114 perc

Hyppolit, a lakáj

Sneider Mátyás nagyfuvarozó *(Kabos Gyula)* nagyravágyó felesége unszolására nagypolgári életet kénytelen élni. Nincs többé felgyűrt ingujjú vacsorálás, nótakör a kiskocsmában, nincs többé nyugalom a családi fészekben sem – felesége ugyanis mindennek tetejébe inast is fogad. Azaz lakájt, komornyikot: Hyppolitot *(Csortos Gyula)*, akinek megjelenése még nehezebbé és elviselhetetlenebbé teszi Sneider Mátyás számára az életet.

Persze a gróféktól levetett lakáj olykor hasznos is lehet: Sneider lánya, Terka ugyanis beleszeret a sofőrbe, aki máskülönben mérnök. A ház úrnője nem nézi jó szemmel kapcsolatukat, ő máshoz szeretné adni a lányát. És az ilyen intrikáknál bizony nagyon jó, ha kéznél van egy sokat látott és tapasztalt, jószívű lakáj.

Sikerül-e a szerelmeseket összeboronálni, és sikerül-e Sneider Mátyásnak visszazöttyennie a maga megszokott, ingujjas-papucsos kispolgári életébe – jóllehet ezen is izgulunk, valójában azonban mégis az a szédületes poénáradat nyűgöz le bennünket leginkább, amellyel a két faarcú nevettető, a két klasszikus Gyula, Kabos és Csortos örvendeztet meg minket.

magyar, 1931
Rendezte: Székely István
Főszereplők: Csortos Gyula, Kabos Gyula, Haraszti Mici, Fenyvesi Éva
Fekete-fehér, eredeti hang
kb. 80 perc

A regény- és a filmirodalom időről időre visszatérő motívuma az igazságosztás, és visszatérő figurája az igazságos bosszúálló. Hogy lehet-e igazságos a bosszú? Mielőtt válaszolnánk a kérdésre, gondoljunk csak a *Sándor Mátyásra* vagy a *Gróf Monte Cristóra*, de említhetnénk akár filmeket is, méghozzá nemcsak a fentiek moziváltozatait, hanem például azt is, hogy *Volt egyszer egy Vadnyugat...*

Ezúttal a bosszú motívuma és az igazságtevő figurája ismét a vadnyugati terepet választotta. Jed Cooper seriff *(Clint Eastwood)* a csodával határos módon túléli önnön akasztását, és megfogadja: bosszút áll azon a kilenc emberen, akik a „lincsbíróságot" alkották...

A seriff nem marad egyedül. Megismerkedik egy asszonnyal *(Inger Stevens)*, aki viszont a férje gyilkosai után nyomoz.

Hamarosan kiderül, hogy férje gyilkosait a között a kilenc ember között kell keresni, akiket Jed Cooper is meg akar találni. A hajsza folytatódik – csakhogy változott az arány: immár ketten vannak a kilencek ellen...

Dankó Pista

NATIONAL LAMPOON'S

EUROPEAN VACATION

NEMZETI GÚNYRAJZ AZ EURÓPAI VAKÁCIÓRÓL
USA, 1985
Rendezte: Amy Heckerling
Főszereplők: Chevy Chase, Beverly D'Angelo, Dana Hill, Jason Lively
Színes, feliratos
92 perc

Nemzeti gúnyrajz – hirdeti már a címében is a film a maga közelebbi műfaji megjelölését. Hogy mit gúnyol? Többek között azt az Európa-képet, ami az „átlag amerikaiban" él az ősi kontinensről, és azt [redacted] viselkedési formát, ahogyan az amerikai kultúra végigrohan mindazon, amit az európai civilizáció teremtett...

Persze nem kell megijedni: a filmben nemigen hangzanak el olyan magasztos szavak, mint kultúra vagy civilizáció. A történet hőse egy „átlag amerikai család", amelyik azonban egyvalamiben mégiscsak kiemelkedik az átlagból: európai körutazást nyernek egy amerikai „Zsákbamalac" családi versenyen.

S ha már nyertek, persze mennek is, magukkal vive mindazt, ami „praktikus" – és természetesen egész rohanó „átlagamerikaiságukat". Az utat Londonban kezdik, ahol úton-útfélen elütnek mindenkit; [redacted] Stonhenge évezredes titokzatos szikláit dominóként ledöntik; aztán csetlenek-botlanak tovább Franciaország, az NSZK és Olaszország felé. Ahol megjelennek, ők [redacted] fontosak – mit számít az, hogy a hely Attilára, [redacted] Isten ostorára vagy éppenséggel Adolf Hitlerre emlékeztet-e...

Ábrándozhat-e egy zeneszerető cigánygyerek többről, mint hogy valaha prímás lesz? Hogy zenét szerez, és a nótáit dalolják egész Szegedében? Hogy hegedűje szavára még azok is elérzékenyülnek, akiket egyébként máskor érzéketlennek tartanak? Hogy fényes termekben, csillogó csillárok alatt, [redacted] legelőkelőbb „úri társaságokban" is őrá szegeződik minden egyes szempár? És hogy egyszer még maga az angol királynő is fogadja őt...

A híres cigányprímás és nótaszerző Dankó Pista – szerelmi történettel megspékelt – életrajzi filmje még ma is a készülék elé ülteti azokat, akik szeretik az igaz, ámde hihetetlen „sikermeséket", az érzelmes-romantikus történeteket, no és persze azokat, akik ma is szívesen el-eléneklik Dankó Pista örökzöld magyarnótáit, hogy: „Egy cica, két cica, száz cica, haj..." vagy pedig azt, hogy „Eltörött [redacted] hegedűm, nem akar szólani..."

Érdemes külön is megemlíteni, hogy [redacted] címszereplő *Jávor Pál* az egyik legkedvesebb szerepének tartotta a Dankó Pistát.

Dankó Pista

magyar, 1940
Rendezte: Kalmár László
Főszereplők: Jávor Pál, Lukács Margit, Simor Erzsi
Fekete-fehér, eredeti hang
kb. [redacted] perc

Harry Callahan detektívet *(Clint Eastwood)* – akit az erőszaktól sem visszariadó módszerei miatt sokan csak Dirty Harrynek, azaz Piszkos Harrynek neveznek – egy időre nem engedi dolgozni kenyéradó testülete, a rendőrség, mivel egy fegyveres rablás felgöngyölítésénél megengedhetetlen metódusokat alkalmzott. Amikor újra munkába állhat, új partnert kap – egy rendőrnőt, Kate Moore-t *(Tyne Daly)*. A feladat: jussanak egy terrorista csoport nyomára, melynek nevéhez egy sor kegyetlen gyilkosság fűződik...

A terrorcsoport, a Forradalmi Sztrájkeről már a város lerombolásával fenyeget, amennyiben nem kapnak egymillió dollárt. S Dirty Harry hiába szerez informátort, aki a terroristák vezetőjéről, Bobby Maxwellről *(Deveren Bookwalter)* mesélne neki, felettese, McKay kapitány *(Bradford Dillman)* meghiúsítja a tervét. Pedig ■ banda egyre merészebbé válik: elrabolják a polgármestert is, ■ váltságdíjat ötmillió dollárra emelik... Callahan pedig tehetetlen, hiszen azt a parancsot kapja: ne avatkozzon az ügybe!

Ám mi sem természetesebb, mint az, hogy Dirty Harry – fittyet hányva az utasításnak – ■ kezébe veszi az ügyet, és a szépséges rendőrnővel az oldalán ■ banda nyomába ered...

The Enforcer

AZ ERŐSZAKOS

USA, 1977
Rendezte: James Fargo
Főszereplők: Clint Eastwood, Harry Guardino, Bradford Dillman, Tyne Daly, Deveren Bookwalter
Színes, feliratos
93 perc

Queen Christine

KRISZTINA KIRÁLYNŐ

USA, 1933
Rendezte: Ronben Mamonlian
Főszereplők: Greta Garbo, John Gilbert, Jan Keith
Fekete-fehér, feliratos
kb. 80 perc

Már javában hódított ■ hangosfilm, amikor a Metro-Goldwyn-Mayer cég még hét némafilmet forgatott Amerika- és világszerte körberajongott sztárjával, *Greta Garbóval*, mondván: „a" Garbo annyira népszerű, hogy akkor is ■ moziba csalja a közönséget, ha meg sem szólal... Ám ■ konkurencia hamarosan elterjesztette, hogy ■ svéd származású Garbo filmjei azért némák továbbra is, mert a sztár nem tud jól angolul, meg különben is: beszédhibás.

1930-ban került ■ mozikba az első hangos Garbo-film. Nem ■ címét reklámozták *(Anna Christie)*, nem is az íróját *(Eugene O'Neill)*, hanem ez állt öles betűkkel ■ plakátokon: „Garbo beszél!" És Greta Garbo másodszor is meghódította Amerikát.

Sokadik hangosfilmjére, ■ *Krisztina királynő*re mégis izgatottan készült: egy honfitársát, egy svéd királynőt játszhatott benne, aki férfiruhát ölt, hogy elkerülje az irtózott politikai érdekházasságot. Ekkor azonban beleszeret az új spanyol nagykövetbe, Don Antonióba *(John Gilbert)*...

A spanyol diplomata szerepét eredetileg a fiatal *Laurence Olivier*nek szánták, aki ekkor járt először Hollywoodban. Garbo és Olivier azonban valahogy nem jött ki egymással, különösen a szerelmi jelenetek sikerültek rosszul; így aztán a Metro igazgatója közölte Olivierrel: „nincs tehetsége, pályaalkalmatlan..." Így kapta meg az akkor már erősen alkoholista és egyébként is fejhangú John Gilbert a szerepet.

A film mégis óriási siker lett. Sőt egyes jeleneteit – például az utolsót, amikor Garbo a hajó tatján állva a végtelen tengert fürkészi – ma is tanítják a filmes iskolákon. A *Krisztina királynő* a filmtörténet egyik örök gyöngyszeme lett.

Marilyn Monroe

[redacted] SEX APPEAL HIVATÁSOS FŐPAPNŐJE

Marilyn Monroe – eredeti nevén *Norma Jean Baker* – 1926. június 1-jén született Los Angelesben törvénytelen gyermekként. Anyja, Glady Baker egy filmstúdió alkalmazottja volt, apja pedig ugyanott volt alkalmi munkás. Mivel a „család" enyhén szólva igen szerény anyagi körülmények között élt, a kis Norma nevelőszülőktől nevelőszülőkhöz vándorolt, míg aztán – miután anyja megőrült – egy árvaházban kötött ki.

TE LEGYÉL „CSAK SZEXI!"

1941-ben, az intézet zártságából szabadulva, férjhez ment [redacted] első férfihoz, aki megkérte. A férj, *James Dougherty* pár hónap múlva bevonult katonának – legközelebb a válóperes tárgyaláson találkoztak egymással.

Ám a férj révén még előbb bekerült egy hadianyaggyárba dolgozni – itt fedezték fel „katonai propagandával" foglalkozó fotósok… Egy katonai újságban kezdte, aztán a névtelen Norma Jeanből hamarosan keresett fotómodell lett. Az ifjú szexbombát fotózták öreg profik és ifjú alkalmi partnerek – bájai leginkább a magyar származású hollywoodi sztárfotográfus, *André de Dienes* tökéletes exponálásai révén kerültek be a népszerűbb magazinokba, 1945-től kezdve.

1946-ban veszi föl a *Marilyn Monroe* nevet. Érzéki szépségére felfigyel a 20-th Century Fox filmvállalat is, és ugyancsak 1946-ban szerződést kötnek vele. Segédszínésznőként alkalmazzák. Filmkarrierje azonban nem éppen meredeken ível felfelé.

A kritikusok általában az 1950-ben forgatott *Aszfaltdzsungelt* tartják filmes pályája igazi startjának, ám ekkor már négy éve mutogatja magát a filmekben. Igaz, eddig inkább az idomaira voltak kíváncsiak, semmint arra, van-e azokon belül színészi tehetség is…

Az *Aszfaltdzsungelért* a rendező *John Huston* Oscar-díjat kapott, Marilynt pedig színésznőként is felfedezték. Másfél év alatt egy sor filmet forgat (*Ha a feleség nyaralni megy, Van aki forrón szereti, Buszmegálló, A herceg és a kóristalány, Az urak a szőkéket szeretik* stb.) – és igazi sztár lett…

Igazi sztár – de változatlanul nem tartják nagy és intellektuális színésznek. Ő a Sex Appeal Hivatásos Főpapnője, a Nagy Buta, a Szőke Asszonyi Állat, a Legnagyobb Szexbomba. *Laurence Olivier*, aki *A herceg és a kóristalányban* nemcsak [redacted] partnere, hanem [redacted] rendezője is volt, állítólag [redacted] következő utasítást adta neki: *„Ne erőlködj nagyon az alakítással. Te legyél csak szexi!"*

AZ URAK [redacted] SZŐKÉT SZERETIK…

Mint felkapott sztár és mint Ügyeletes Bombázó is boldogtalan volt. Bár milliók csüggtek bájain, és milliókat andalított el életpályája, az „amerikai álom" újabb beteljesülése (ezúttal nem tányérmosóból lett milliomos, hanem egy filmgyári munkásnő törvénytelen gyerekéből a filmgyárak körberajongott sztárja – és milliomos), ő maga társtalannak, kiégettnek érezte magát.

Jött az alkohol, az ajzó- és nyugtatószer – és az újabb és újabb próbálkozások, hátha a Nagy Ő majd meghozza [redacted] vágyva várt lelki békét. És hát, ahogyan egyik filmje a címében is hirdeti, *Az urak a szőkéket szeretik*, urak mindig is akadtak bőven Marilyn oldalán. Másodszor is házasságot köt; ezúttal a férj is szupersztár, a baseball koronázatlan királya, *Joe DiMaggio*. Majd jön a harmadik férj is, *Arthur Miller*, a világhírű dráma- és forgatókönyvíró, aki – adják hírül [redacted] lapok – *„megpróbál intellektust vinni a Szuperszőkébe…"* És jönnek a botrányos szerelmi románcok. Gyengéd szálak fűzték *Frank Sinatrához, Peter Lawfordhoz, John Kennedyhez* és *Robert Kennedyhez*… De rajongott érte *Truman Capote* és *Norman Mailer* is, sőt *Nyikita Szergejevics Hruscsov* is fontosnak tartotta, hogy Amerikában járva megszorongassa a Nagy Darab Asszony kezét…

Felnéztek rá – és átnéztek rajta. Bálvány volt – és semmibe vették. Együttélni rajongói egyike sem tudott vele igazán. Szakmai és magánéletének konfliktusai elől [redacted]gyre inkább az italhoz és a kábítószerekhez menekült – beteg és kiszámíthatatlan lett… 1962-ben [redacted] filmgyár fel is bontotta [redacted] vele kötött szerződést.

Éppen két hónappal rejtélyes halála előtt.

De azóta sincs hónap, hogy ne jelenne meg róla cikk és fotó – és év, hogy ne jelenne meg róla könyv. Máig kérdés: öngyilkos lett-e (a gyomorvizsgálat nem talált erre utaló jeleket a gyomrában), vagy rejtélyes politikai gyilkosságnak esett-e áldozatul… Elvégre Amerikában egy csúcson lévő politikusnak mindent szabad, csak a házasságból kikacsintania nem. Erre ugyanis mindig rájönnek – a politikai gyilkosságok hátterére többnyire nemigen.

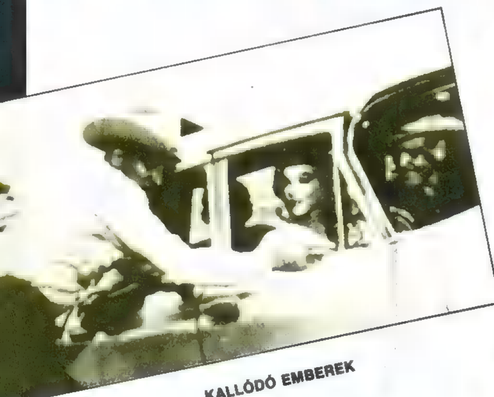
Persze így vagy úgy: a halála be volt kódolva a sorsába. Önpusztító életet élt. Egy életen át küzdött a Nagy Buta skatulyája ellen, de túl vonzó és túl kifizetődő volt ez [redacted] skatulya. Nem tudott kimászni belőle: benne pusztult.

The MISFITS

KALLÓDÓ EMBEREK

USA, 1961
Rendezte: John Huston
Főszereplők: Clark Gable, Marilyn Monroe, Montgomery Clift
Fekete-fehér, feliratos
124 perc

A három munkanélküli cowboyról és „szállásadónőjükről" szóló filmtörténetet nem kisebb író írta, mint *Arthur Miller*, és [redacted] önmagában biztosíték rá, hogy sem [redacted] vadlovak utáni hegyre fel, völgybe le hajsza, sem [redacted] Reno melletti rodeó karneváli forgataga nem válik benne öncélú látványossággá...

A film nemcsak értékei miatt vált híressé, hanem azért is, mert a két főhősnek, a Roslyn Tabort alakító *Marilyn Monroe*-nak és a Gay Langlandet játszó *Clark Gable*-nek egyaránt ez volt az utolsó filmje.

Marilyn Monroe-val külön írásunk foglalkozik. Clark Gable-ről ezúttal annyit, hogy ő mindennap pontosan eljárt [redacted] *Kallódó emberek* forgatásaira, de hol Marilyn helyett érkezett távirat: beteg (súlyos depresszióval küzdött), hol a másik főszereplőt, *Montgomery Clift*et érte autóbaleset, hol pedig *John Huston* rendező veszett össze [redacted] forgatókönyvíró Millerrel.

A film sok huzavona után készült el... Clark Gable jól kiérdemelt pihenésre indult feleségével, [redacted] várandós Kay Williamsszel. A film bemutatóját azonban már nem érte meg: váratlan szívrohamban elhunyt.

Élete utolsó pihenésére még magával vitte [redacted] *Kallódó emberek* forgatókönyvét, amelyet Arthur Miller neki ajándékozott, [redacted] következő dedikációval: „Az Embernek, aki nem tudja, mi [redacted] gyűlölet."

PALE RIDER

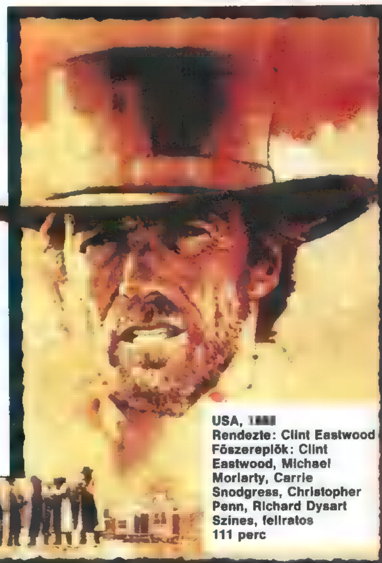
Clint Eastwood – miután sikerre vitte Sergio Leone „makaróni westernjeit", miután botrányt keltett tisztátlan eszközökhöz is folyamodó Dirty Harryje alakjával (s egyúttal el is fogadtatta [redacted] figurát), miután egy sor más westernben és krimiben is akkora sikert aratott, hogy Hollywood „Most Wanted"-je, Leginkább Keresett, azaz legismertebb embere lett – elhatározta: a jövőben megpróbálkozik azzal, hogy maga találja ki azt, hogy mi is az igazán neki való szerep.

Nos, ennek [redacted] filmnek is ő maga [redacted] producere, a rendezője és [redacted] főszereplője egy személyben. A helyszín pedig természetesen [redacted] Vadnyugat, ahol mocskos dolgok, piszkos üzelmek zajlanak, és kell egy ember, aki – jóllehet maga is alkalmaz tisztátlan módszereket – mégiscsak rendet és tisztaságot teremt.

Egy vadnyugati kis bányásztelepülést váratlanul rabló lovasok támadnak meg. Egy fiatal lány épp [redacted] Bibliából olvas föl arról, hogy egy sápadt ló megjelent, nyergében ott ült [redacted] Halál, s nyomukban ott járt a Pokol...

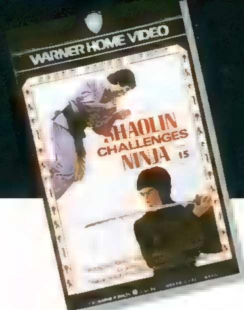
Clint Eastwood filmje a sápadt ló lovasáról szól – és olyan időtlen értékekről is, amilyen a hit és az igazság.

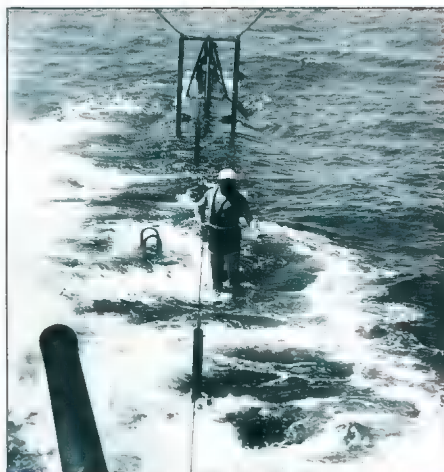
[redacted] SÁPADT LOVAS

USA, [redacted]
Rendezte: Clint Eastwood
Főszereplők: Clint Eastwood, Michael Moriarty, Carrie Snodgress, Christopher Penn, Richard Dysart
Színes, feliratos
111 perc

NÁSZÚT FÉLÁRON

magyar, 1936
Rendezte: Székely István
Főszereplők: Jávor Pál, Ágai Irén, Kabos Gyula, Erdélyi Mici, Dénes György, Keleti László
Fekete-fehér, eredeti hang
kb. 80 perc

Az Árkádia játékgyárban az a hír terjed el, hogy a vezér elbocsátja a férjhez ment lányokat. Pernauer Lajos cégvezető *(Kabos Gyula)* örül is a hírnek, mert úgy véli, elhárul feje fölül a házasság veszélye, s nem kell feleségül vennie titkárnőjét és barátnőjét, Lujzát *(Erdélyi Mici)*. A gyártulajdonos fia is „szentesítés" nélkül kívánja Olaszországba csábítani ■ csinos Kovács Katót *(Ágai Irén)*. A lány azonban visszautasítja az erőszakos fiatalembert, aki csaliként mégiscsak Kató asztalán hagyja a vonzó utazási prospektusokat.

Az egyik iroda, reklámfogásként, féláron kínál olaszországi utazást friss házasoknak. Kató és a gyár egyik ifjú mérnöke, Kerekes Pál *(Jávor Pál)* megállapodnak: élnek a félárú világlátás lehetőségével – de megfogadják, csak a külvilág szemében lesznek házasok.

Ezzel kezdődnek a bonyodalmak – mert a nászutasoknak ugyebár közös hálószoba jár. Ráadásul Pompeiiben összefutnak ■ mégiscsak összeházasodott Pernauerékkel. S noha ők még csak-csak megfogadnák, hogy ■ tényleges és ■ látszatházasság tényét elhallgatják az Árkádia minden frigyet elbocsátással büntető vezérigazgatója elől, ám feltűnik a vezér erőszakos fiacskája is, és Kerekes Pali szeme láttára legyeskedni kezd Kató, az „ifiasszony" körül...

(Érdemes megemlíteni, hogy ez volt az első olyan magyar film, amelynek külső felvételeit külföldön forgatták.)

SHAOLIN CHALLENGES NINJA

KIHÍVÁS

Hongkong, 1979
Rendezte: Liu Chia-Hang
Főszereplők:
Liu Chia-Hui, Kurata Yasuaki, Yuka Mizuno
Színes, feliratos
97 perc

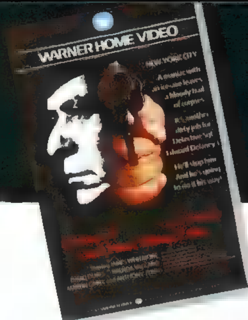

A kínai Ho Tao japán lányt vesz feleségül. Ez ■ párválasztás persze máris konfliktust rejteget: a kínai férj ugyanis csökönyösen ragaszkodik ■ kínai Shaolin iskola harci művészetéhez, míg japán felesége, Kun Tse makacsul őrzi hazája küzdőmodorát, ■ japán harci hagyományokat.

Kunt Tse haza is utazik Japánba, ahol összetalálkozik egykori nagy szerelmével, aki ■ harcművészet legyőzhetetlen mestere, ■ ninják ninjája.

Ho – apja kitartó unszolására – felesége után indul, hogy visszahódítsa. Ám amikor viszontlátja, oldalán már ott találja a vetélytársát is.

A két férfi harca több két szerelmes ifjú küzdelménél: a Shaolin iskola hívja ki élethalálharcra a Ninja-stílust. Mindkét félnek van mit ellesnie ■ másiktól...

THE FIRST DEADLY SIN

AZ ELSŐ HALÁLOS BŰN

USA, [redacted]
Rendezte: Brian G. Hutton
Főszereplők:
Frank Sinatra, Faye Dunaway, James Whitmore
Színes, feliratos
108 perc

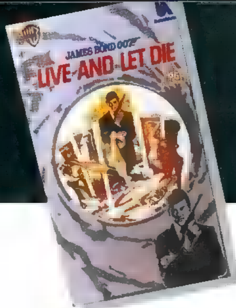

Karácsony van. Delaney felügyelő számára *(Frank Sinatra)* szomorú karácsony – a felesége *(Faye Dunaway)* ugyanis súlyos beteg; életveszélyes állapotban kórházban fekszik.

Ám a felügyelőnek hamarosan alig marad ideje azon tűnődni, milyen gyötrő érzés egyedül, aggodalmakkal viaskodva tölteni az ünnepnapokat – a pár héttel a nyugdíjazás előtt álló rendőrtisztviselőt azzal bízzák meg, derítsen fényt egy hosszú ideje felderítetlen bűnténysorozatra.

Ki lehet [redacted] titokzatos gyilkos? Van-e összefüggés, rendszer abban, hogy kik estek eddig áldozatául? Hiszen [redacted] gyilkosságok látszatra minden ok nélküliek. Egy őrült tartaná rettegésben New Yorkot? Hiszen a tizenegy áldozat, [redacted] tizenegy bűntény között csak annyi a közös vonás, hogy az összes gyilkosság eszköze egy jégcsákány volt.

A fordulatos cselekményű filmet a Sunday Mirror – forgalmazása évében – „legjobb thriller"-nek minősítette.

A James Bond-filmek cselekményét lehetetlenség és egyúttal önveszélyes tapintatlanság is lenne mégoly tömören is közölni a leendő nézőkkel. Lehetetlenség – mivel annyira fordulatosak, annyira peregnek az események: változnak [redacted] helyszínek, egymást érik az izgalmak. Önveszélyes tapintatlanság pedig azért, mert nemegyszer megtörtént már, hogy valakit kigolyóztak az „úri társaságból", csak azért, mert elkotyogta egy Agathe Christie-regény „poénját".

Valamit azért mégis el kell árulni a filmről, hogy beazonosítható legyen: ugyan láttam-e már... Nos, James Bond, a szuperügynök *(Roger Moore)* ezúttal egy kábítószercsempész banda után nyomoz. A banda feje dr. Kananga, [redacted] kettős életet élő karibi miniszterelnök; (Yaphet Kotto) segítőtársa pedig egy szépséges jósnő, aki nemcsak a kártyatrükkökben jeleskedik *(Jane Seymour)*. A nyomozás során Bond természetesen ezúttal is beveti a legkorszerűbb technika legfurfangosabb vívmányait...

S jóllehet a film nem tartozik az ún. „zenésfilmek" kategóriájába, érdemes megemlíteni, kik írták [redacted] zenéjét: *Linda* és *Paul McCartney*...

James Bond 007
LIVE AND LET DIE

ÉLNI ÉS HALNI HAGYNI

USA, 1962
Rendezte:
Guy Hamilton
Főszereplők:
Roger Moore,
Yaphet Kotto,
Jane Seymour
Színes, feliratos
116 perc

FIDDLER ON THE ROOF

HEGEDŰS ■ HÁZTETŐN

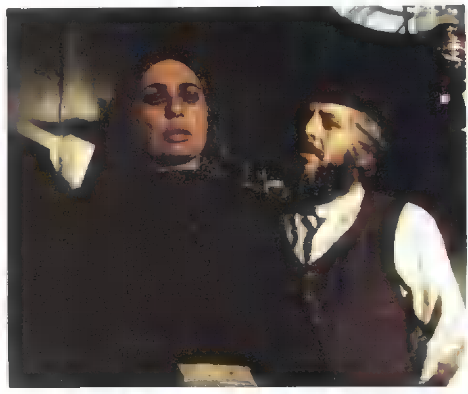
USA, 1971
Rendezte: Norman Jewison
Főszereplők:
Topol, Norma Craue, Leonard Frey
Zene: Jerry Bock
Színes, feliratos
169 perc

Sólem Alechem világhírű kisregényét, ■ *Tóbiás,* ■ *tejesembert* több tucat nyelven több százezren, sőt több millióan olvasták. Sikermű volt ■ javából. Mégis – vagy talán éppen ezért? – ugyanaz a sors érte utol, ami G. B. Shaw *Pygmalion*ját; ez utóbbit manapság nagyon sokan már csak úgy ismerik: ez az a dráma, amelyikből ■ *My fair lady* készült...

Nos, ■ *Tóbiás, a tejesember* is Broadway-siker lett, majd mozgalmas, színes, megható és megnevettető, dallamgazdag zenéjű filmváltozata is elkészült, és azóta, aki Tóbiást akar mondani, nemegyszer azt mondja: *Hegedűs a háztetőn*.

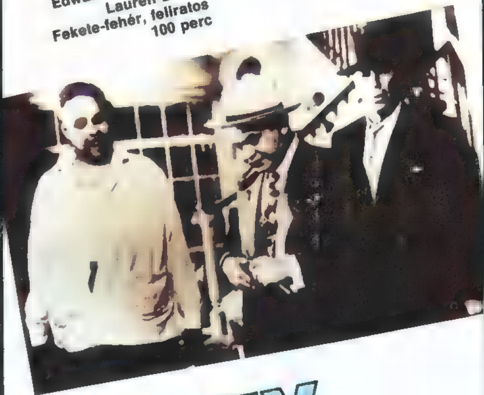
Egyébként minden stimmel. Ukrajna. Múlt századvég. Gondok. Nyomor. Szegénység. Rendszerellenes hangulat. Amit ■ legegyszerűbb vakvágányra terelni. Megkezdődnek hát a zsidóüldözések. Tóbiásnak, a tejesembernek sok-sok lánya van – és igen kevés pénze. Folyton-folyvást perben áll hát Istennel – és persze a feleségével is. Miközben feltétel nélkül szereti őket.

A környékükön is megkezdődnek a pogromok, falujukban is felüti fejét a zsidóellenesség. El kell hagyniuk ■ községet. Mi lesz Tóbiással és a családjával? Mi lesz ■ lányaival? s közülük is azzal, aki egy pravoszláv hitben és orosz családban született, a forradalmi eszmékkel kacérkodó diákba szerelmes? S vajon boldogok lennének-e, ha egyszer a Jóisten meghallgatná Tóbiás világslágerré lett fohászát: „Ha én gazdag lennék..."?

A LARGO SZIGET
USA, 1948
Rendezte:
John Huston
Főszereplők:
Humphrey Bogart,
Edward G. Robinson,
Lauren Bacall
Fekete-fehér, feliratos
100 perc

KEY LARGO

Frank McCloud, a jóvágású, kemény öklű fickó *(Humphrey Bogart)* a Florida keys egyik szigetére utazik, hogy ott meglátogassa egyik háborús bajtársa özvegyét *(Lauren Bacall)*. A szállodában, ahol megszáll, összehozza a sors Johnny Roccóval, a minden hájjal megkent és elszánt gengszterrel *(Edward G. Robinson)*. Rocco és bandája nemcsak a szálloda fölött vette át az uralmat, hanem beleszól már az egész sziget életébe is, és nagyratörő terveket sző. Terveihez igazán kapóra jönne egy ilyen fickó, amilyen McCloud.

McCloudnak döntenie kell, beszáll-e ■ gengszterbanda piszkos üzelmeibe, vagy – akár élete kockáztatásával is – szembeszegül velük. Robinsonnal nem ajánlatos ujjat húzni – de McCloudot is kemény fából faragták.

Kalózok és illegálisak

A világon mindenütt úgy van, hogy rádióállomást csak valamilyen állami engedély birtokában lehet működtetni. Legalább a műsorsugárzáshoz felhasznált frekvenciát meg kell kapni az illetékesektől jogosítványt. A tárgyszerű műszaki indoklás úgy szól, hogy örökös káosz uralkodna az éterben, ha központi elosztással nem szabályoznák, melyik rádióállomás melyik hullámhosszon és milyen teljesítménnyel sugározhat. (Az 1920-as években az Egyesült Államokban megtapasztalhatták mindenféle szabályozás nélküli működéssel, de a vége az lett, hogy egy hullámhosszon akár 3-5 adó is sugárzott egyszerre, ugyanabban a körzetben. Jó néhány zűrzavar után hívták létre az állami frekvenciahasználati engedélyezést.) A műszaki érvelés mellett azonban a politikai megfontolások is igencsak sokat nyomnak a latban.

Hogy jóformán minden rendben is volt, amíg a belföldi rádiózás középhullámon zajlott, mert kevés volt a frekvencia, drágák voltak az adóberendezések, igen sok energia kellett a műsorok kisugárzásához. A rádiós fejlődésben rejlő aránytalanság, majd pedig az ultrarövid (urh) hullámsáv kihasználhatósága azonban már ellenőrizhetetlen szintű sebezhetővé tette a központi szabályozást. Az elektronika fejlődése nyomán mind olcsóbbá váló adóberendezések még inkább kínálják az engedély nélküli műsorszórás lehetőségeit.

Az 1960-as évek második felében kereskedelmi plusz reklám típusú műsort kezdett sugározni Angliára a *Radio Caroline*, majd hamarosan néhány más adó is. Ezeket a rádiókat hajókra szerelték fel, s a nyílt tengerről, a felségvizeken kívülről közzétették műsoraikat. Igen gyorsan elképesztő mértékben váltak népszerűvé e programok, s a közönség – különösen a fiatalok – milliós tömegei fordítottak hátat a „BBC néni" (ahogy az angolok mondják) ómódi kínálatának. A Radio Caroline és társai *kalózrádiók* voltak. Mindenféle engedély nélkül sugározták műsoraikat, szórakoztatást kínáltak és hatalmas hirdetési nyereségre tettek szert jó néhány évig, amíg a brit hatóságok ki nem találták a módját, hogyan lehet törvényes keretek között kitekerni a nyakukat. A Radio Caroline adásait középhullámon sugározták.

Manapság az európai rádiózás az urh-sávon fejlődik. Természetesen a kalózrádiózás is. Gyanítható, hogy Nyugat-Európában több országban is hosszú ideje a műsorszórás rendszerének szerves részévé váltak az engedély nélküli rádióállomások.

Hollandiában az ötvenes években jelentek meg az első kalózadók, s jelenleg mintegy 6000 engedély nélküli rádió sugároz rendszeresen műsort. Jelenlétük annyira nyilvánvaló, hogy vagy 15 ezer saját, külön programújságuk is van. Az állam tehetetlen, hiszen a hatályban levő törvény szerint csak akkor avatkozhat be, ha a polgárok panaszt jelentenek be. Márpedig a sokszor apró helyi jellegű kalózadó szórakoztató zenét, lokális híreket és hirdetéseket kínáló műsora igen ritkán késztet valakit is panasztételre.

Belgiumban is „számtalan" kalózrádiót tartottak nyilván egészen évtizedünk elejéig. Akkor nagy nehezen sikerült olyan törvényt alkotni, amely legalizálta az állomásokat, ha teljesítményük nem haladta meg a 100 wattot, hatókörük a 8 kilométert. Valójában még ezután is engedély nélküliek maradtak, mivel a jogszabály nem jogosított fel reklámok sugárzására, az adók viszont ebből fedezik költségeiket.

Spanyolországban 1985-ben körülbelül 300-ra tették az engedély nélküli urh-rádiókat. Franciaországban 1986 őszén *előre* bejelentették, hogy néhány hónapon belül két kalózadó közül még működhetett, miután az állami műsorszóró szervezet már 1982-ben is arról panaszkodott, hogy nagyon erős a jogosítvány nélküli programok konkurenciája. Angliában 1986-ban 209 esetben razziázott az ipari és kereskedelmi minisztérium vizsgálati osztálya helyi kalózadók állomásain. Több tucat embert bíróság elé állítottak, s ennek ellenére 1987 húsvétján egyedül London belső körzeteiben 22 engedély nélküli műsort lehetett fogni.

Mindezekben az esetekben az országos rádióállomások hirdetési monopóliumával szembeszálló, vagy épp a hivatalos államot megkerülő műsorszolgáltatásról van szó, magánjellegű szórakoztatói érdekeltségről.

Ha politikai törekvések késztetnek engedély nélküli, tiltott műsorszórásra, akkor a vállalkozás neve illegális rádiózás.

Az elmúlt években Angliában is, Görögországban is volt példa engedély nélküli politikai rádiókra. Legfrissebbek azonban Lengyelországból érkeznek ilyen információk, a *Szolidaritás Rádió* működéséről.

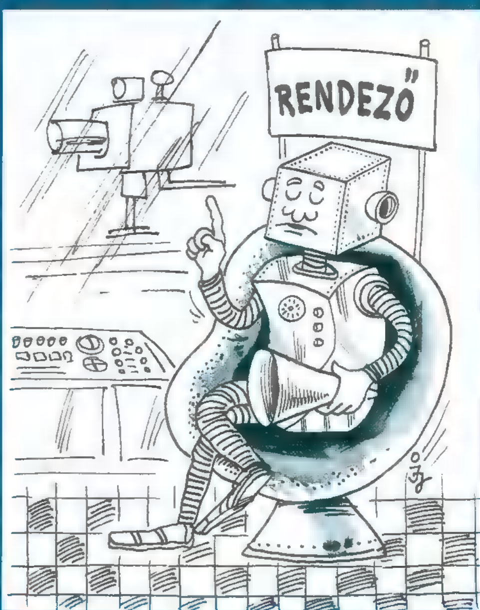
Körülbelül 15 adóállomás jelentkezik időről időre ilyen megnevezéssel, legaktívabban Gdanskban, Krakkóban, Szczecinben és Varsóban. A közös megjelölés ellenére különálló akciókról, s nem hálózatról van szó.

Az adók teljesítménye 20 és 200 Watt között váltakozik, egyik-másikuk alig nagyobb egy hordozható vevőkészüléknél. Rendszerint a televízió illetve egy népszerű urh-rádió program frekvenciáján, vagy hozzá közeli hullámhosszon sugároznak. Az adások időtartama 5 és 20 perc között ingadozik, s egy-egy állomás legfeljebb hetenként egyszer-kétszer jelentkezik. Rendszeresebben már csak azért sem sugároznak, mert a rendőrség viszonylag gyorsan beméri az illegális adókat, amelyeket épp ezért gyakran távirányítással működtetnek. Az illegális adások készítéséért öt évig terjedő börtönbüntetés szabható ki.

A ritka és rendszertelen műsorszórás miatt az adók hallgatottsága valószínűleg csekély. Kezelőik úgy próbálják tágítani aktuális hatókörüket, hogy felszólítják a közönséget, kapcsolgassa le- és fel a lakásban a villanyt.

A tapasztalatok egy szempontból igencsak egyértelműek. A kalózrádiók és illegális rádiók akkor szüntetik be véglegesen a működésüket, ha az engedélyezett programok széles skálája kielégíti a közönség tényleges igényeit.

Robotok a stúdióban

[redacted] NBC [redacted] só esti [redacted] két [redacted] viszi a [redacted]. Egy vagy két [redacted] vezető [redacted] s [redacted] ber a [redacted] kezelik [redacted] ratorok, mert [redacted] a be- [redacted] vezérli, akárcsak a rögzített anyagok [redacted] vagy a [redacted]

1988 [redacted] opera- tör [redacted] a 30 [redacted] s nem [redacted] kellett [redacted] hol [redacted] a műsorve- zetőkről. A munkahelyüket [redacted] szüntető számítógépes [redacted] tás [redacted] dollárt takarít [redacted] az [redacted]. A felvett [redacted] kat [redacted] számító- [redacted] vezérlése öt [redacted] tett [redacted]. A rendezői [redacted] azért ül [redacted] beavatkozhassék, ha valami [redacted] támadna, s általában [redacted] sincs.

A [redacted] tása [redacted] feladat a kerekasztal-beszél- [redacted] automatikus kameramoz- [redacted] vagy a [redacted] stúdiót több helyszínre [redacted] s a kameráknak „[redacted]” kell [redacted] a [redacted] az [redacted] a másikra.

Ma [redacted] érten- [redacted] a [redacted] „[redacted]” tesznek [redacted], de ez nem [redacted] ká tartani. [redacted] a [redacted] évi [redacted] elekt- [redacted] mutattak [redacted] akár egyetlen kontrasztos fe- lület [redacted] a [redacted] kilátszó [redacted] képesek valakit „[redacted]” mozgásában automatikusan kö- vetni. [redacted] hátat nem fordít a [redacted]. Ehhez, [redacted] fel- adatokat [redacted] oldani, mint azt, hogy a kamerák [redacted] „[redacted]” [redacted] össze.

[redacted] az [redacted] a tévékamerák [redacted] matizálására, hogy engedélyezték a parlament [redacted] élő [redacted] 150 éve [redacted] ra a [redacted] az [redacted] egyszerűen nem [redacted] s szó sem lehet [redacted] vezérlőhelyi- ség kialakításáról, [redacted] tanácstermet át [redacted]. A robotikában [redacted] két [redacted] a BBC olyan rendszert szándékozik [redacted] a kame- [redacted] lesznek [redacted] az éppen megszólaló, helyük- [redacted] elmozduló képviselőket. S [redacted] mian [redacted] szoftver révén, [redacted] azonban [redacted] semmit sem hoztak nyil[redacted]

A [redacted] állami televízióról, az [redacted] akár [redacted] fantaszti- kus [redacted] az [redacted] „[redacted]” két [redacted] fejlesztettek [redacted]. Az [redacted] valóban robotizált video- [redacted] hangarchívum, [redacted] a [redacted] kódokkal [redacted] kazettákat ma- [redacted] rakják [redacted] a [redacted] re csúsznak, s [redacted] a [redacted] az archivált anyagokat. A [redacted] nagy [redacted] unalmasan [redacted] ló fülében: [redacted] gyártási és [redacted] pacitásnyilvántartás. [redacted] hát az NHK-nak 45 rádió- és [redacted] 234 [redacted] 110 [redacted] a [redacted] halad a [redacted] kül a [redacted] tévéprogram [redacted] tása már [redacted] volna.

Egy rossz beruházás haszna

Amikor e sorokat [redacted] úgy [redacted] tudni, hogy [redacted] bocsát- [redacted] fel a [redacted] legelső [redacted] műsorszóró műhold[redacted], a francia [redacted] TDF–1 szatellitet. [redacted] az [redacted] jut a [redacted] elválik sikeres [redacted] a start és a [redacted] állítása, működőképes [redacted] eme [redacted] tudja [redacted]. A legjobb emlékező- tehetségű olvasóknak [redacted] eredetileg 1986 [redacted] volna [redacted] a TDF–1- [redacted] körül[redacted]. Az NSZK [redacted] sorholdját tavaly november [redacted] fel, [redacted] egyetlen [redacted] natig sem [redacted] mot, mert odafent [redacted] s min- [redacted] „bedöglött” az [redacted]. A TDF–1 aligha [redacted] a [redacted] műszaki hibák [redacted] ha egyik sem [redacted] zik [redacted] sem lesz a [redacted] műsorszóró m[redacted] ram bombasiker. [redacted] vőre a TV SAT–2, a brit BS–1, akár [redacted]

A [redacted] közös vállalkozásban kifejlesztett [redacted] TDF [redacted] 4 [redacted] márká[redacted] több milliárdot tesz ki il- letve [redacted] a [redacted] 400 [redacted] nyugat- [redacted] márkába került, [redacted] akkor [redacted] ezt a biztosítótársaságok [redacted] a [redacted] schmidt–[redacted] konszern [redacted]. Ez a [redacted] sem a [redacted] sem a francia félnek nem fog soha [redacted]

A tavasszal lemondott [redacted] távközlési minisztere [redacted] úgy [redacted] hogy „[redacted] *bátornak kellett volna lennünk és le [redacted] nunk*” [redacted]. Más [redacted] a TDF–1 és a TV [redacted] hetett volna. [redacted] túl bonyolult a kons- [redacted] túl [redacted] az [redacted] mény, [redacted] ezek miatt [redacted] ga az [redacted] a TDF–1 nek [redacted] nincsenek bérbevevői, akik [redacted] nának [redacted] sincsenek, [redacted] a nézők [redacted] az adásokat.

Csak rövid összehasonlítás- [redacted] az (ismételt halasztások [redacted] xemburgi [redacted] az Astra 16 [redacted] mint a maxi- mum 5 [redacted] csak [redacted] vábbítására alkalmas TDF–1.

[redacted] a [redacted] és a [redacted] cia [redacted] 1980-ban kötött egy olyan államközi szerződést, [redacted] ről már [redacted] előtt [redacted] volt, [redacted] kidobott [redacted] fektetés. Mielőtt azonban [redacted] kezde- [redacted] kárörvendezni, [redacted] egy [redacted] mi is történt, s volt-e [redacted] is?!

Az 1960-as és 1970-es évek [redacted] a [redacted] volt a fran- [redacted] közös vállalkozásban

Másfél mázsás televízió

Az utóbbi [illegible] az [illegible] kai szakkiállításokon és [illegible] a [illegible] televíziók, [illegible] hozzá[illegible]. A [illegible] 70 [illegible] mel-[illegible] igazán óriásnak tűnik a [illegible] 114 [illegible], de még a Grun-[illegible] és a [illegible] 81 és 97 cm [illegible] terméke is.

A berendezések [illegible], s az [illegible] több [illegible] lehetne venni. A Mitsubishi [illegible] a Sony 114 [illegible] születését 26 [illegible] 1987-ben. Vevő [illegible] is akad, de nem sok-[illegible], mint a Rolls [illegible]. Már csak azért sem, mert még a [illegible] sem bír el a födém egy másfél mázsás [illegible].

A [illegible] nem a mérnökök [illegible] a [illegible] az [illegible] hogy a nagy [illegible] (HDTV) rendszereknél [illegible] az [illegible] ra, ha a [illegible] meg a [illegible].

A [illegible] vevőkészülékek [illegible] 60 [illegible] rammra [illegible] kereslet alakulhasson [illegible] az

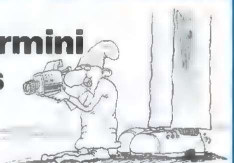

is [illegible] akadálya, [illegible] amerikaiak is – [illegible] vállalkozásban [illegible] fizetni az [illegible] szerszámokat.

[illegible] mindez [illegible] csak egy [illegible] egyik [illegible] évtizedek óta [illegible] a [illegible] jű tévét. A [illegible] minisztérium [illegible] lyadékkristályos [illegible] ki. Az [illegible] sek [illegible] dolláros [illegible] kísérleti gyártásra adnák át a [illegible] cm vastag, [illegible].

[illegible] a [illegible] csak 100 [illegible]

Videós szupermini és hipergyors

A Sony szeptember elsején hozta piacra a világ legkisebb és legkönnyebb 8 mm-es kamkorderét. Az eddigi hasonló Sony-termékekhez képest 30 százalékkal kevesebb alkatrészből álló szerkezet mindössze 90 dkg súlyú. Az ára egyelőre 215 ezer yen (körülbelül 1600 dollár).

A japán Otari Electric NSZK-beli leányvállalata megvásárolta az amerikai DuPont-tól a termomágneses videomásolási eljárás kizárólagos használati jogát. Ez a technológia *kétszázszor* gyorsabb, mint az eddigi bármelyik. Egy film átjátszási ideje mindössze 48 másodperc. Az eljárást természetesen számítógépes vezérlésű berendezésekkel lehet használni.

[illegible] a [illegible] a [illegible] egy tekintetben igazuk [illegible]. A [illegible] gyártásába befektetett pénzek [illegible] nem [illegible] nem sikerült [illegible] get [illegible] a hangnál [illegible] a két [illegible] hatalmas [illegible] kapott, s azóta [illegible] nem [illegible] játszott a [illegible] az [illegible]. A [illegible] kiadott [illegible] ami a [illegible].

A [illegible], valami [illegible]. Hadd [illegible].

A [illegible] műholdak [illegible] rendszerének [illegible] során [illegible] azzal, [illegible] a televíziós [illegible] technikai [illegible]. A [illegible] 625 soros [illegible] nagy [illegible] a [illegible] rendszerét [illegible] az 1250 soros HDTV [illegible] a [illegible] több száz millió vevőké-[illegible] a [illegible] ák és a [illegible], de nem is [illegible] a [illegible] jelentkeztek a [illegible] akarták [illegible] HDTV [illegible]. A nyugal-[illegible] egy [illegible], s [illegible] a [illegible] sikerét. [illegible] felgyorsította a HDTV [illegible], ami [illegible] lett [illegible] a műsorszóró [illegible] latos [illegible].

[illegible], a [illegible] met [illegible] ses [illegible] nik a [illegible], az [illegible] közlésre és [illegible] sa miatt. A [illegible] befektetett tőke akkor is [illegible] nem is [illegible] profitot. A [illegible] ák [illegible] ez [illegible] sem [illegible]. [illegible] elektroncsöves [illegible] fehér televíziók gyártásába [illegible]!

[illegible]

Távvezérelt műhold-választás

Kora ősz óta 185 ezer forintért forgalmazza a Centrum a nyugatnémet *dyras* cég komplett műholdvevő rendszerét. Nemrégiben Magyarországon járt Adam L. Kristaly, a vállalat ügyvezető igazgatója, felerészben tulajdonosa, aki érdeklődve várta a Video Magazin kérdéseit.

– A Centrum Nagykereskedelmi Vállalat ■ szükséges vizsgálatokat és engedélyeket követően 1000 darabot vásárolt satellit-rendszerükből. Mekkora üzlet a dyras életében ez a tétel?

– Közepes nagyságúnak tekinthető, de ami szintén fontos: az üzlet egyben érdekesség is, mivel úttörő jellegű kezdeményezés és még nálunk odahaza is újszerű ez a fajta kereskedelem.

– Ugyanezt ■ rendszert forgalmazzák az NSZK-ban is?

– Igen, de ott más ■ piac és az érdeklődők összetétele, mert rendkívül nagy a műsorválaszték, és az ehhez való rendszer belekerül 3000–4000 márkába is. Ennek ellenére az érdeklődés fokozatosan nő.

– Ez az első konkrét üzleti kapcsolata a dyrasnak Magyarországgal, vagy már korábban is kereskedtek hazai vállalatokkal?

– Kapcsolataink már vagy másfél évtizedesek. Mi nem csak áruval kereskedünk, hanem műszaki fejlesztési problémák megoldására is vállalkozunk, s gyártunk és gyártatunk szórakoztató elektronikai termékeket ■ videomagnóktól a hordozható rádiós magnón át a mikrofonokig, fejhallgatókig. Az ilyen termékkel foglalkozó valamennyi magyar céggel vannak kapcsolataink.

– Milyen műszaki fejlesztéseket folytat a dyras, amelyek eredményeit majd ■ magyar vásárlók is élvezhetik?

– Már elkészült húsz mintadarab a satellit-pozicionálóból, vagyis a motoros antennairányító rendszerünkből. Ez összekötve ■ receiverrel – a beltéri egységgel – a távvezérléssel történő programválasztás után ■ korábban beprogramozott pozíció szerint forgatja a megfelelő műhold irányába az antennát, rendkívül nagy pontossággal. Ez akkor válik fontos eszközzé, ha Magyarországon is több műhold programjait lehet majd engedéllyel venni. Nyugat-Európában az ECS–1 mellett már vehető az F–12-es is.

Az Astra satellit viszont már DBS, közvetlen műsorszóró műhold lesz és sugárzott műsorainak vételéhez várhatóan Magyarországon sem lesz szükség engedélyre. E berendezéssel távvezérlő segítségével ■ fotelből lehet majd az antennát ■ másik műhold irányába mozgatni. Dolgozunk, elsősorban a német piac számára, egy új fejállomás fejlesztésén is: ez ■ nagyközösségi antennarendszereknél ■ parabolatükörről, ■ központi antennáról érkező jelek kábelrendszerbe történő táplálására szolgálna. Most folyik az egység tesztelése. Hogy ez mennyire lesz érdekes a magyar piacon, azt ma még nem tudom megítélni.

– Bízik-e abban, hogy újabb megrendelést kap a dyras ■ Centrumtól, ha hosszabb-rövidebb időn belül elfogy ez az ezer darab egyedi vételre alkalmas műholdvevő rendszer?

– Optimista vagyok, bízom benne, hogy idővel megint exportálhatunk önökhöz ilyen berendezéseket. A Fórum Szállodában rendezett őszi kiállításunk alkalmával megnézte a rendszert több kereskedelmi és ipari vállalat képviselője is. Néhány ipari cég megbízottjával is beszéltem arról, hogy a rendszer egyes elemeit, különösen a beltéri egységet Magyarországon gyártatnánk. Konkrét eredményekről egyelőre nem tudok beszámolni, addig még több tárgyalásra lesz szükség.

Falus Tamás

Itt a KKTV

A Kerszi Kulturális Televideo Leányvállalat 480 (főként nyugati) film kizárólagos tulajdonosa, melyből eddig negyvenet hozott forgalomba műsoros kazettán. A jogdíjakat a cég saját kereskedelmi tevékenysége hasznából fedezi. A filmek közül a legrégebbi 1975-ben készült, de akad néhány a legutóbbi évek terméséből is.

Kereskedelmi Szervezési Intézet leányvállalata nem törekszik arra, hogy vetekedjen a feketepiaccal. A piacra dobott filmek – úgy vélik – az igényesebb kalandfilmek közül valók. A túladagolt erőszak, a brutalitásra épített „esztétikum" kimarad ezekből a produkciókból. A filmek egy része magyar felirattal ellátott, túlnyomó

A KERSZI (Hungaro Video) filmajánlatából

Dögölj meg, kedvesem!
Színes szinkronizált amerikai filmkomédia (100 perc).
Rendező: James Frawley.
Főszereplők: Jill Ekenberry, Michael Tucker, John Hillerman, Michael Philips.

Harmonikus házasságban élőknek nem ajánlott – hirdeti az 1987-es év legjobb amerikai vígjátéka címet elnyert film mottója. A történet egy házaspárról szól, akik egymás élete árán szeretnének pénzhez jutni.

Menekülés ■ semmibe
Színes, szinkronizált amerikai akciófilm, felnőtt nézők számára (100 perces).
Rendező: Gus Trikonis.
Főszereplők: Alec Baldwin, Stephanie Zaimbalist, Constance McCashin, Howard Duff.

A börtönbüntetését töltő főhős egy összetűzés során önvédelemből megöli két rabtársát. Csinos és fiatal ügyvédnője segítségével sikerül megszöknie. A szerelmesek ellen kegyetlen hajsza indul.

Végzetes diagnózis: AIDS
Színes szinkronizált amerikai játékfilm (100 perces).
Rendező: John Erman.
Főszereplők: Aidan Quinn, Ben Gazzara, Gena Rowlands, Sylvia Sidney, D. W. Moffet.

Egy napon a fiatal ügyvéd Chicagóban hirtelen rosszulléte után rádöbben, hogy AIDS-ben szenved. Vajon hogyan reagál a család, a környezet a beteg ember jelenlétére?

Kék Cadillac
Színes, szinkronizált amerikai vígjáték (95 perces).
Rendező: Jim Johnston.
Főszereplők: Jennifer Ruyon, Kimberley Pistone, Mark Thomas Miller.

Két kamasz lány a szülői szigor és ■ hagyományos polgári élet elől megszökik ■ családi otthonból és kalandos utazásba fog, keresztül az Egyesült Államokon.

Antiterrorista csoport
Színes, szinkronizált akciófilm.
Rendező: William Friedkin.
Főszereplők: Joe Cortese, Steve James, Patricia Charbonneau, Jack Youngblood, Bradley Whitford.

Történet az Egyesült Államok biztonsági szervei által létrehozott különleges csoport akcióiról, akik a veszélyes nemzetközi bűnszövetkezetek ellen veszik fel a harcot.

többsége viszont szinkronizált; hazai szinkronszínészeink adják ■ hangjukat a produkciókhoz. A kazettákat 1800–2000 forintért számos helyen árusítják, így a Keravill és a Ramovill Vállalat Kossuth Lajos utcai boltjában, ■ Petőfi Sándor utcai Célpont Műszaki Áruházban vagy a Múzeum körúti Keravill áruházban. De a Kerszi nagykereskedelmi forgalmazásra is átadja a kazettákat.

A kazetták tasakján ezért is tüntetik fel a cég Dózsa György út 150. szám alatti címét, de emellett a filmekre vonatkozó információkat is megtudhatják innen ■ vásárlók. A tájékoztató szövegek arra is felhívják a figyelmet, hogy panaszokkal, kifogásokkal is lehet fordulni a leányvállalathoz.

A Magyar Televízió jogtanácsosa szerint azonban a vásárlói észrevételek jó része mégis ■ tévé Televideo Kiadójához érkezik, lévén a Televideo nevet a kiadó már korábban lefoglalta magának. Igaz viszont, hogy az 1985-ben alakult Televideo csak ez év márciusában kérte e név védelmét. A tévések már többször kérték névváltoztatásra a Kerszi Kulturális Televideo Leányvállalatot, de a két cég ez idáig nem tudott megegyezni.

A Kerszi ugyanis egyáltalán nem érzi jogtalannak a névhasználatot, mivel ezt a nevet a cégbíróság már 1987-ben – tehát egy évvel a Televideo Kiadójának kérelme előtt – jóváhagyta.

A vásárlókat persze ezek ■ belső viták a legkevésbé sem érdeklik, annál inkább az, mikor kerül az üzletekbe ■ többi film. A Kerszi válasza: üzletpolitikai érdekeik és lehetőségeik függvényében.

A kazettás filmforgalmazás önmagában Magyarországon – jelenleg – nemigen nyereséges vállalkozás. A leányvállalat talpon maradása ezért ma még pusztán ebből nem oldható meg. Szükség van egyéb külkereskedelmi tevékenységekre is ahhoz, hogy további jelentősebb mennyiségű és színvonalas műsoros kazettájuk kerülhessen fogalomba.

Cs. E.

SZEX ABC

A fiú előbb lágyan, érzékien, majd mind hevesebben csókolja ■ lány száját, nyakát, mellét. Simogatása közben észrevétlenül lekerülnek a ruhadarabok, majd az ágyban keresik ■ kölcsönös gyönyöröket. Ravel Boleroja kíséri az első magyar szexuális felvilágosító film – a Szex ABC – esztétikus jeleneteit a petting és az előjáték bemutatásakor, majd visszatér a nemi aktus beteljesedése, és az utójáték felvételei közben.

Szegő Mihály, a nemi élet kultúráját bemutató csaknem egyórás videofilmje két hónap alatt készült el ■ Média Kiadói Kisszövetkezet kezdeményezésére, annak menedzselésében és finanszírozásában, egyelőre négyezer példányban. Az Országos Egészségnevelési Intézet és az Országos Egészségvédelmi Tanács egyetértésével az illetékes hatóság szokatlanul rövid idő, negyvennyolc óra leforgása alatt adta ki az engedélyt a forgatásra, majd ■ forgalmazásra. A szakértők, Halász Zoltán pszichológus és dr. Pordán Éva bőrgyógyász bevonása, valamint dr. Botta Ádám, az Országos Egészségnevelési Intézet főigazgatójának bevezetője is jelzi, hogy a film nemcsak a szexualitás gyakorlati bemutatásával foglalkozik, hanem mindennel, ami összefügg ■ nemi élettel. Az alkotók a filmet 16 éven felül mindenkinek ajánlják, akik vagy még a szexuális élet megkezdése előtt állnak, vagy nem teljes, nem kielégítő a nemi életük.

A forgatás során a legfontosabb szempont az esztétikum megőrzése mellett olyan ismeretek nyújtása volt, amelyek az iskolai képzés hiányosságai, az előítéletek és ■ helytelen szemlélet ellenére segítik ■ szexuális kultúra elterjesztését. A rendező, elmondása szerint, maga sem hitte, hogy ilyen simán, nyugodt körülmények között készítheti el filmjét; ■ felvetődő kérdések inkább arra irányultak, hogy bizonyos dolgok milyen terjedelemben szerepeljenek, mi az, ami még nem pornográfia, nem visszataszító, nem gusztustalan.

Mint azt Ertsey Attilától a Média Kiadói Kisszövetkezet (amelynek nincs köze a Magyar Médiához) kereskedelmi igazgatójától megtudtuk, felkészültek újabb négyezer Kodak kazetta forgalmazására. A több milliós befektetés négy-ötezer kazetta eladása után kezd nyereségessé válni. Vidéken az Agromix kereskedelmi iroda a Titán szövetkezet hálózatán keresztül árusít mintegy háromezer darabot, míg Budapesten tárgyalások folynak több nagy üzlethálózattal rendelkező céggel, így a Centrummal, és egy gazdasági társulással, akik ■ József körúton csak erre a kazettára alapozva nyitnak demonstrációs üzletet. (Az Ofotért azzal az indokkal lépett vissza, hogy az idősebb, konzervatívabb boltvezetők nem vennék át forgalmazásra a Szex ABC-t. A kisszövetkezet versenyhelyzetét rontja, hogy bár ismeretterjesztő filmről van szó, az általános forgalmi adót kénytelenek voltak az 1950 forintos fogyasztói árba beépíteni, míg ez a teher ■ Magyar Televízió által készített videofilmekre nem vonatkozik, legyenek azok bármilyen témájúak. Bár korlátozottak az alkotók anyagi lehetőségei, az ésszerű kockázatvállalás és az újdonság keresését elsődleges feladatuknak tartják. S a Szex ABC esetleges sikere után újabb ismeretterjesztő filmmel kívánnak a videopiacon megjelenni.

Sz. J.

SIKERLISTA

A MOKÉP Videotéka legsikeresebb filmjei

Lobbanáspont (amerikai politikai krimi). R.: William Tannen
Dempsey (amerikai film). R.: Gus Trikonis
Ász (olasz filmvígjáték). R.: Castellano és Pipolo
A majomember (hongkongi sci-fi). R.: Ho Meng-Hwa
A törvény nevében (svéd bűnügyi film). R.: Kjell Sundvall
A bosszú ökle (hongkongi akciófilm). R.: Chang I-Hu
Az utolsó számlát ■ fizeted (olasz–NSZK westernfilm). R.: Giorgo Stegani
Diploma előtt (amerikai filmkomédia). R.: Mike Nichols
Producerek (amerikai filmszatíra). R.: Mel Brooks
Asterix 12 próbája (francia rajzfilm). R.: Albert Uderzo és René Goscinny
Téli gyilkosságok (amerikai politikai krimi). R.: William Richert
Éjszakai jövevények (angol film). R.: Michael Winner
Szerelem második vérig (magyar film). R.: Dobray György
Rablás (amerikai krimi). R.: Peter Yates
Kaszkadőrök (amerikai bűnügyi film). R.: Mark L. Lester
Piedone Egyiptomban (olasz kalandfilm). R.: Steno
Gyilkosság rendeletre (angol–kanadai bűnügyi film). R.: Bob Clark
Shantungi bokszoló (hongkongi akciófilm). R.: Chang Chen
Ginger és Fred (olasz film). R.: Federico Fellini
Tiszta Amerika (magyar film). R.: Gothár Péter

Telekomédia

Nemrégiben jelent meg ■ Televideo több mint kétszáz oldalas katalógusa, amelyből a kiadó boltjaiban sok száz műsoros kazetta közül lehet válogatni, kölcsönözni, ■ legkülönfélébb műfajokból. A kazettákra rögzített produkciók többsége már látható volt a televízióban, egy részük azonban videóra szerkesztett műsor: vagy különböző adásokból összeállított önálló életet élő kazetta, vagy speciálisan ■ videózók számára készített program. A kölcsönözni vágyók választhatnak kabarét, hazai pop-rockot, népzenét, cigányzenét, gyermekműsorokat, mesejátékokat, rajz- és gyurmafilmeket, magyar elbeszélők műveiből forgatott filmeket.

A kiadó őszi-téli újdonságai közé számít a V'Motorock együttes jubileumi koncertjén készül felvétel, valamint *A sárkány éve* Neoton koncert-video, mely legújabb nagylemezük anyaga alapján született. Látható kazettán Szörényi Levente és Bródy János *Kőműves Kelemen* rock-balladájának televíziós változata. A videóra átdolgozott *Toldi* érdekessége, hogy előadója Nemes Levente, a sepsiszentgyörgyi Állami Magyar Színház színművésze, aki a Musica Antiqua együttes kíséretében Erdély ritkán látott tájait, falvait járja be. Érdekes fekete-fehér összeállítás ■ *Hőskor* nevet viselő kazetta, mely válogatást ad a hazai televíziózás hőskorának vidám műsoraiból, többek között Salamon Béla, Kellér Dezső, Kabos László, Vitray Tamás, Kibédi Ervin, Hlatky László szereplésével. A *Telekomédia* mai vidámságok gyűjteménye Gálvölgyi János, Mikó István, Antal Imre, Bodrogi Gyula közreműködésével. A *Lili bárónő* az operett televíziós változata Márkus Lászlóval, Bodrogi Gyulával, Galambos Erzsivel ■ főszerepben.

Különlegességnek számít a *Mátyás-templom – éjféli mise* című kazetta, mely részben képzőművészeti film, részben a legutóbbi, televízió által közvetített éjféli mise felvétele. A kazetta német nyelven is kölcsönözhető, megvásárolható, mint ahogy a magyar mellett angol nyelven is kiadták a *Zsidó Múzeum* és a *Dohány utcai zsinagóga* című képzőművészeti produkciót Európa legnagyobb zsinagógájáról és ■ szomszédságában található múzeumról. Kölcsönözni lehet a televízióban nemrég véget ért *Magyar évszázadok* nyolc fejezetét és egyben megnézhető a szintén az elmúlt hetekben vetített tizenhárom részes angol bábfilmsorozat, mely a *Lego Fabuland* város lakóinak történeteiről szól.

A Televideo műsoros kazettái az országban egyelőre hét helyen vásárolhatók, illetve kölcsönözhetők. Budapesten a kiadó Márkaboltjában (VII., Lenin krt. 30., tel.: 422-147), a Metroprint Áruházban (V., Bajcsy-Zsilinszky út 78.), a Coordinart üzletében (I., Alagút u. 4.), és az Ifjú Gárda Művelődési Házban (XIX., Gábor Andor u. 22.). Vidéken: Debrecenben a megyei moziüzemi vállalatnál (Dimitrov u. 1.), Miskolcon ■ Centrum Áruházban (Széchenyi u. 111.) és Pécsett ■ Fénypont Video Centerben (Rókus u. 3/a).

MI-TU-HÁZ

Ezzel ■ rövidítés címmel fut vasárnap délelőttönként a Magyar Televízió 1-es programjában a *Mindent tudó háztartás* sorozat, amely segítséget kíván nyújtani mind ■ leendő, mind ■ már gyakorló háziasszonyoknak. Az alkotók (Kopper Judit és Pálmai Katalin író-szerkesztők és Mérei Anna rendező) ■ tizenkilenc, egyenként tizenöt perces adásban szórakoztató módon dolgozzák fel a nélkülözhetetlen háztartási alapismereteket, háztartásszervezési fortélyokat, egyebek mellett ■ főzésben, terítésben, vendégvárásban, mosásban, mosogatásban. A sorozatot a Televideo hamarosan műsoros kazettán is megjelenteti.

Filmújdonságok – csak videón

Ismét új filmek tűntek fel a MOKÉP Videotékájának polcain, olyanok, amelyek nem kerülnek moziforgalmazásba.

Némelyik ugyan már megtalálható volt a feketepiacon, de most jó minőségben, magyar felirattal kölcsönözhetők, ami az érthetőség miatt nem utolsó szempont. Ilyen a nálunk is népszerű sztár, Arnold Schwarzenegger főszereplésével készült izgalmas, misztikus kalandfilm, a *Conan, a barbár*.

Nem kisebb sztár, mint Charlton Heston a főszereplője egy másik angol kalandfilmnek, az *Ébredés*nek (Awakening). Egy régészről szól, aki páratlan leletre, egy ősi uralkodónő sírjára bukkan. Csak jóval később, 18 év elteltével derül ki, hogy misztikus kapcsolat van a múmia, illetve a lánya sorsa között.

Franco Nero magányos hőst alakít a *Dzsangó*ban (olasz–spanyol film), akinek egyetlen „kincse" egy koporsó, amelyet állandóan magával visz.

Lee Van Cleef és Bud Spencer egy olasz–NSZK western főszereplői. *Az utolsó számlát te fizeted!* című film érdekessége, hogy a történet szerint egy magyar származású fiatalember kerül a számára teljesen idegen vadnyugati környezetbe.

Alain Delon *Az elfoglalt ember* című francia filmben egy olyan, dúsgazdag, ám türelmetlen üzletembert alakít, aki még a feleségét is arra akarja rávenni, hogy hét hónap után szülje meg gyereküket, mert a kilenc hónap túl hosszú idő számára.

Isabelle Huppert, aki a *Csipkeverőnő*ben tűnt fel, de játszott Mészáros Márta *Örökség* című filmjében is, most egy rejtélyes asszonyt alakít *A nőszemély* című izgalmas francia bűnügyi filmben.

Szintén francia bűnügyi film főszereplője az énekesként is népszerű Charles Aznavour. A *Farkasok ideje* című filmben rendőrfelügyelőként üldözi gyermekkori barátját, aki mindenben az egykori gengsztert, Dillingert utánozza.

Treat Williams két filmnek is a főszereplője. A *Dempsey* című filmben az 1919-ben profi nehézsúlyú világbajnokká lett Jack Dempseyt személyesíti meg, a *Lobbanáspont*ban (Flashpoint) pedig Kris Kristofferson a partnere. Az izgalmas politikai krimiben határőröket személyesítenek meg, akik a sivatagban a homokbuckák alatt egy húsz évvel korábban szerencsétlenül járt kocsit találnak, rengeteg pénzzel.

Kirk Douglas és Jean Sebert is egy amerikai bűnügyi film, a *Macska és egér* főszereplői. Kirk egy szelíd lelkű biológiatanárt alakít, aki azonban, amikor megtudja, hogy volt felesége ismét férjhez akar menni, és az asszony azt is bevallja neki, hogy az addig sajátjaként nevelt gyerek nem is tőle van, véres bosszúra készül.

Claude Brasseur Dél-Afrikában nyomoz egy titkos szervezet után, miközben számos kalandot él át a *Leopard* című francia bűnügyi filmvígjátékban.

Tom Cruise, akinek első igazi sikerét a *Top Gun* című amerikai film hozta meg, most már az egyik legsikeresebb sztár. Ezúttal a *Legenda* című amerikai sci-fi főszerepét játssza. A fantasztikus környezetben játszódó mesefilm két fiatal hőse a Sötétség Urával száll szembe.

És még egy sci-fi, ami csak videón látható: a film, amely Frank Herbert nálunk is megjelent és igen népszerű, *Dűne* című könyvéből készült, várhatóan nagy siker lesz. A főszereplők között van Max von Sydow és az énekesként befutott kedvenc, aki színészként már bizonyította képességeit a *Frankenstein menyasszonyá*ban is: Sting.

Az akciófilmek kedvelői bő választékot találnak kung-fu- és karatefilmekből, hiszen az utóbbi egy évben közel harminc új hongkongi film került bemutatásra. A *Hoffmann meséi*vel pedig bővült az operafilm-választék is.

Böngésző

Hagyományainkhoz híven, [redacted] NSZK-ban megjelenő Video Magazinból átvett táblázat segítségével próbáljuk tájékoztatni olvasóinkat [redacted] nyugat-európai videopiac ranglistájáról és árairól. Szokásunktól eltérően azonban most nem közölhettük a belföldi forgalmi érték, másképp vámérték összegét. Amint ugyanis olvasóink is értesülhettek róla, rövidesen átfogóan átalakítják, reformálják (?) a vámértékek meghatározásának eddigi rendszerét. E számunk nyomdai leadásakor azonban még nem sikerült pontos információkat szereznünk [redacted] változásokról. Ami már csak azért is sajnálatos, mivel először közlünk táblázatunkban adatokat a Nyugat-Európában kapható műholdvevő antennákról, s igen valószínű, hogy a több ezer márkás antennák összehasonlítása az igen szűkös hazai kínálattal csak a vámértékek ismeretében nyújtana igazi csemegét [redacted] olvasónak.

A táblázatunkban szereplő készülékek és kazetták maximális összesített pontszáma 100. Az értékelők 40 ponttal jutalmazhatják [redacted] képminőséget, 20-szal a hangot, és maximum 30-cal a szolgáltatásokat, 10-zel a felszereltséget.

Helyezés	Típus	Rendszer	Ár NSZK márkában	Kép	Hang	Szolgáltatások	Felszereltség	Összesen	A magazin minősítése
SZTEREÓ ÉS HIFI KÉPMAGNÓK									
1	Panasonic NV–FS1	S–VHS	3000	38	18	24	10	90	nagyon jó
1	Blaupunkt RTV–910	S–VHS	3000	38	18	24	10	90	nagyon jó
3	JVC HR–D755EG	VHS	2900	33	18	25	7	83	nagyon jó
4	Panasonic NV–D80EG	VHS	2800	33	18	24	8	82	nagyon jó
4	Blaupunkt RTV–900	VHS	2800	32	18	24	8	82	nagyon jó
4	Fisher FVH–D55HV	VHS	2400	32	17	24	9	82	nagyon jó
4	ITT VR 3998	VHS	2400	32	17	24	9	82	nagyon jó
4	Sanyo VHR–D700G	VHS	2400	32	17	24	9	82	nagyon jó
9	Loewe OC–570H	VHS	2700	30	18	23	10	81	nagyon jó
9	Sony EV–S850PS	Video–8	3000	31	18	24	8	81	nagyon jó
11	Hitachi VT–585E	VHS	2700	29	17	24	10	80	nagyon jó
12	Blaupunkt RTV–800	VHS	1900	29	17	23	8	77	jó
12	Siemens FM 586	VHS	1900	26	16	25	10	77	jó
12	Sony EV–S650	Video–8	2300	32	17	21	7	77	jó
12	JVC HR–D530EG	VHS	2400	32	18	20	7	77	jó
16	Grundig VS–540	VHS	1850	26	16	23	10	76	jó
16	Telefunken A 990P	VHS	2300	31	18	20	7	76	jó
16	Telefunken A 980P	VHS	1900	30	19	20	7	76	jó
19	Blaupunkt RTV–740	VHS	1800	29	15	23	8	75	jó
19	Philips VR 6970	VHS	2000	30	19	19	7	75	jó
21	Braun a/d/s VC 4	VHS	3000	27	17	23	7	74	jó
21	JVC HR–D470EG	VHS	1950	29	18	20	7	74	jó
23	Sharp VC–793	VHS	1550	27	18	20	8	73	jó
23	ITT VR 3977 HIFI	VHS	2300	28	18	20	7	73	jó
25	Blaupunkt RTV 454	VHS	1700	29	17	19	7	72	jó
25	NEC DX–2000G	VHS	1700	28	13	23	8	72	jó
27	ITT VR–3948	VHS	1800	27	13	23	8	71	jó
27	Akai VS–516EO	VHS	1700	28	14	21	8	71	jó
29	Siemens FM 468	VHS	2100	28	15	20	7	70	jó
30	Mitsubishi HS–412G	VHS	1600	31	14	18	6	69	jó
30	ITT Digicontrol VR 3946	VHS	1900	26	12	23	8	69	jó
MONO KÉPMAGNÓK									
1	ITT 3938 VPS	VHS	1800	30	10	25	9	74	jó
2	Akai VS 38	VHS	1400	32	11	22	7	72	jó
3	Fisher FVH–P10KV	VHS	1100	32	10	22	7	71	jó
3	Akai VS–22EOG	VHS	1100	31	12	21	7	71	jó
3	Sanyo VHR 3310G	VHS	1300	27	11	25	8	71	jó
3	Philips VR 6670/02	VHS	1500	28	11	25	7	71	jó
3	Panasonic NV–D48	VHS	1800	30	11	22	8	71	jó
3	Blaupunkt RTV–330	VHS	1600	30	10	23	8	71	jó
3	Panasonic NV–G21	VHS	1600	30	10	23	8	71	jó
10	Blaupunkt RTV–720	VHS	1800	30	11	21	6	70	jó
10	Blaupunkt RTV–660	VHS	1500	30	11	21	8	70	jó
10	Panasonic NV–G45	VHS	1500	30	11	21	8	70	jó
10	Blaupunkt RTV–320	VHS	1400	29	10	23	8	70	jó
10	Panasonic NV–G12	VHS	1400	29	10	23	8	70	jó
10	Saba 4B20	VHS	1400	31	11	21	7	70	jó
16	Blaupunkt RTV–560	VHS	1300	30	11	21	7	69	jó
16	JVC HR–D320	VHS	1100	31	10	21	7	69	jó
16	JVC HR–D300EG	VHS	1400	32	11	19	7	69	jó
16	Mitsubishi HS–349	VHS	1400	31	11	19	8	69	jó
16	Hitachi VT–425E	VHS	1500	30	11	21	7	69	jó

Helyezés	Típus	Rendszer	Ár NSZK márkában	Kép	Hang	Szolgáltatások	Felszereltség	Összesen	A magazin minősítése
16	Grundig VS–460	VHS	2000	28	11	22	8	69	jó
23	Sanyo VHR–4100G	VHS	1100	30	10	22	6	68	jó
23	Sharp VC–A202	VHS	1100	26	11	24	7	68	jó
23	Siemens FM 562	VHS	1200	27	11	23	7	68	jó
23	ITT VR 3928VPS	VHS	1400	27	11	23	7	68	jó
23	Grundig VS–410	VHS	1300	29	9	22	8	68	jó
23	Hitachi VT–255E (VPS)	VHS	2400	27	10	23	8	68	jó
29	Blaupunkt RTV–520	VHS	1100	30	11	20	6	67	jó
29	Loewe OC–510M	VHS	1100	28	11	21	7	67	jó
29	Loewe OC–520	VHS	1300	28	11	21	7	67	jó
32	Panasonic NV–G14	VHS	1800	28	10	20	8	66	jó
33	ITT 3918	VHS	1000	28	10	20	7	65	jó
33	Orion VH–2600RC	VHS	1200	27	10	20	8	65	jó

KAMKORDEREK

Helyezés	Típus	Rendszer	Ár NSZK márkában	Kép	Hang	Szolgáltatások	Felszereltség	Összesen	A magazin minősítése
1	Sanyo V200 Pro	Video–8	4500	33	18	24	10	85	nagyon jó
2	Sony V–90E	Video–8	4000	33	15	23	9	80	nagyon jó
2	Fuji M600	Video–8	4000	33	15	23	9	80	nagyon jó
4	Bauer VCC–826	Video–8	4000	33	12	21	9	75	nagyon jó
4	Blaupunkt CR 8010	Video–8	3900	33	12	21	9	75	nagyon jó
4	Metz 9629	Video–8	4000	33	12	21	9	75	nagyon jó
4	Loewe Profi 800	Video–8	3500	32	14	22	7	75	nagyon jó
8	Blaupunkt CR–8000	Video–8	3500	32	12	22	8	74	jó
8	Nikon VN–810	Video–8	4000	32	12	22	8	74	jó
10	Canon E–70	Video–8	3000	30	13	23	7	73	jó
10	ITT VM–C3888	VHS–C	3400	32	11	22	8	73	jó
10	JVC GR–45	VHS–C	3500	32	11	22	8	73	jó
10	Kyocera KD.3010	Video–8	3500	31	13	22	7	73	jó
10	Minolta 8100	Video–8	3500	31	13	22	7	73	jó
10	Nordmende CV–2201	VHS–C	3500	32	11	22	8	73	jó
10	Pentax PV–C–850	Video–8	3500	31	13	22	7	73	jó
10	Philips 6840	VHS–C	3500	32	11	22	8	73	jó
10	Saba VM–6990	VHS–C	3500	32	11	22	8	73	jó
10	Sony CCD–V100E	Video–8	3300	30	14	21	8	73	jó
20	Bauer VCC 526	VHS	3700	32	11	20	9	72	jó
20	Bauer VCC–616	VHS–C	3600	32	11	21	8	72	jó

MŰHOLDVEVŐ ANTENNÁK

Helyezés	Típus	Vevőegység típus	Átmérő (cm)	Ár (DM)	Kép	Hang	Szolgáltatások	Felszereltség	Összesen	Magazin minősítés
1	Kathrein 1,8 m	UFD–08	180	3600	36	15	27	8	86	nagyon jó
2	Kathrein 1,5 m	UFD–80	150	3500	35	15	27	8	85	nagyon jó
3	Kreiselmeyer 1,5	Grundig STR–201	150	4200	35	15	27	7	84	nagyon jó
4	Fuba OA 120	OSE 583	120	2900	34	12	26	8	80	nagyon jó
5	Hirschmann CSA 1212	CSR 2000	120	2700	34	12	25	7	78	jó
6	Alisat 90	UST 7007	90	2500	29	17	24	7	77	jó
6	Kathrein 90	UFD–80	90	2500	27	15	27	8	77	jó
8	Kreiselmeyer Orbi 90	Grundig STR–201	90	2400	28	15	26	7	76	jó
9	Satcom 1,2	SSR–7700	120	2600	30	12	23	7	72	jó
10	Handic 1,5	Handic 5000	150	1800	30	12	22	6	70	jó

Karácsonyi előzetes

Kevés, de drágán

Azon olvasóink kedvéért, akik itthon szeretnék megvásárolni a karácsonyi meglepetésnek szánt videomagnót, gyors körképet készitettünk a várható kínálatról.

A KERAVILL többcsatornás beszerzési forrással rendelkezik, közvetlen importja is van, kivéve a videomagnót. Folytattak ugyan tárgyalásokat néhány nagykereskedelmi társvállalattal, de október elején még sem a választékról, sem a mennyiségről nem tudtak biztosat mondani. Csupán kétháróm boltjukban vártak vevőre 74 100 forintért Orion Gold Star készülékek.

Ha egyáltalán hozzájutnak is videomagnókhoz, azok ára várhatóan 40-50 000 forint körül lesz.

Az OFOTÉRT – akárcsak tavaly – októberben kapta meg a 3000 Toshiba V 83-ast, melyet 48 500 forintért kínált. Lapzárta előtt 800 előjegyzést tartottak nyilván.

A RAMOVILL-nél még ennyi biztatót sem tudtak említeni. Semmilyen konkrét szerződést nem kötöttek. Legföljebb ■ Sanyo márkaboltba érkezik néhány száz darab videomagnó, de sem a típust, sem az árat nem közölték.

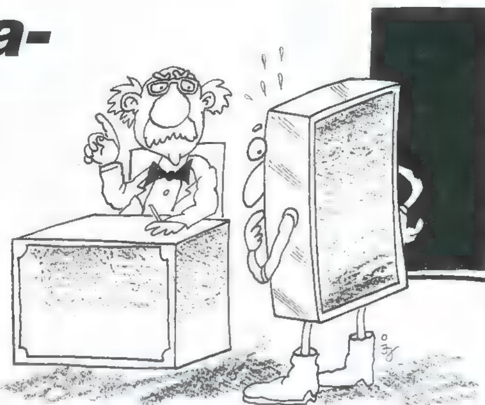
Az Orionnak sincs pénze a behozatalra. A múlt évben megrendelt 5000 darab szállításával is gondok voltak, s idén, ha egyáltalán érkezik Samsung videokészülék, az valószínűleg 49 500 forintba kerül.

A SKÁLA-COOP hálózatában várhatóan 5 ezer Fisher FVH-P1DK színesíti ■ kínálatot, októberi információink szerint 50 ezer forint alatti áron. A SKÁLA-ITT Selectronic 10 ezer készüléket dob piacra, a VR 3918 43 900, a VR 37 19 44 900 Ft, a sztereo VR 39 68 irányára pedig 59 500 Ft. Kisebb-nagyobb áreltérés előfordulhat, ugyanis lapunk megjelenéséig az árfolyam még változhat.

A Centrum Áruházak meg nem erősitett hírek szerint Panasonic videokészülékeket árusítanak. Ennél többet sajnos lapzártáig nem sikerült megtudni a nagykereskedelmi vállalat illetékeseitől.

B. T.

Kazetta-vizsga

Hazánkban egyelőre nem létezik olyan szabvány, amely pontosan rögzítené a forgalomba kerülő videokazetták műszaki-mechanikai jellemzőit. Némileg ellentmondásosnak tűnik tehát, bár tagadhatatlanul a vásárlók érdekeit szolgálja, az a rendelet, amely 1987 júniusától előírja a nagykereskedelem beszerzési csatornáin keresztül a pultokra kerülő videokazetták Kermi-vizsgálatát.

A magyar szabvány hiányában, ■ Kermi szakemberei ■ Nemzetközi Elektronikai Társaság ajánlása alapján „vizsgáztatják" a kazettákat. A rendelet életbe lépése óta 29 kazettát teszteltek, közülük 7 típusnak – gyenge minőségük miatt – nem engedélyezték a forgalmazását.

Kérésünkre a Kermi szakemberei táblázatba foglalták a vizsgált szalagokat, s a különböző jellemzőket 1–5-ig osztályozták, végül megadták a vizsga átlageredményét.

Mielőtt pontosan ismertetnénk, hogy pontosan mit is takarnak a kiválasztott jellemzők, érdemes felsorolni a leggyakoribb hibákat:

Az orsóretesz elemének rugózása gyenge, így rövid élettartamú. A szalagpálya elemeinek anyaga silány, felületi finomsága nem megfelelő, ■ szalagorsó ragasztása nem tartós, a vezető görgők nem futnak akadálymentesen, s így túlzottan nagy az orsó forgatásához szükséges nyomaték. Gyakori kifogás még a nem kielégítő jel-zaj viszony, s tipikus szalaghiba, hogy inhomogén a mágnesezhető aktívréteg, nemegyszer sérült, hajlamos a leválásra.

A szalagteszteléskor ■ szakemberek 24 jellemzőt vizsgáltak, melyek magukba foglalják ■ szalag mechanikai tulajdonságait, a kazettatest belső, szerkezeti elemeinek anyag- és gyártástechnológiai mutatóit, valamint a szalag kép- és hangfelvételi tulajdonságait. Mindezt ■ táblázatban is közölt értékelésnél 3 fő csoportba gyűjtötték, mégpedig úgy, hogy minden csoportban kiválasztották ■ legfontosabb jellemzőket, s ezek súlyozott értékeléséből született a minősítés.

A kiválasztott jellemzők a következők:

Mechanikai tulajdonságok. A szalagpálya elemeinek anyaga, különös tekintettel ■ rugózó alkatrészekre, felületük megmunkálása. Illesztésük jelentősen befolyásolja ■ szalag élettartamát, a minőségromlás nélküli lejátszhatóság számát.

A szalagorsó elfordításához szükséges nyomaték mérőszámából – figyelembe véve az előzőekben leírt tulajdonságokat is – ■ videomagnó élettartamára is következtetni lehet, valamint utal arra, hogy mennyire lesz hajlamos a szalagbegyűrődésre ■ kazetta.

Videojellemzők. Kép jel-zaj viszony. Fekete-fehér és színes vizsgálójellel mérjük. A hasznos jel és a törölt szalag lejátszásakor mérhető képzaj aránya. Ez a fontos jellemző egyenes összefüggésben van a felvett és a visszajátszott képminőség különbségével, azaz ■ másolásoknál keletkező minőségromlással.

Kép drop-out. A pillanatnyi jelkiesések visszajátszáskor zavaró villanások formájában jelentkeznek a képernyőn. A szalagok ■ percenkénti jelkiesések számával jellemezhetők, és az aktív réteg egyenletességének, homogenitásának tulajdonságára utalnak.

Elektroakusztikai (hang-) jellemzők. Hang jel–zaj viszony. E tulajdonság a kép jel–zaj viszonnyal analóg, vagyis a hasznos hangjel és a hanghűséget rontó zajok arányával jellemezhető.

Fluxusingadozás. A hang egyenletességét határozza meg. A nagyobb mértékű fluxusingadozás különösen a hosszan lecsengő hangoknál jelentkezik. A magas hangok torzak, „grízesek" lesznek.

Kamkorderkereső

Csak itt-ott akadtunk eladásra kínált kamkorderekre, melyek többségét még tavaly hozták be az országba.

Legjobb helyzetben talán az Ofotért van. Váci utcai üzletükben az egyetlen használt Sony kamkorderen kívül folyamatosan kínálják egy év garanciával ■ Saba VM 6990-es típusú VHS–C rendszerű készüléket. Ezért aztán megtehetik, hogy régebbi, használt típusokat nem vásárolnak, bár meg kell említeni, hogy ezt a többi cég sem teszi szívesen.

A Kelet-Pesti ÁFÉSZ által a Petőfi Sándor utcában üzemeltetett Mozaik Áruház a már ismert okok miatt az idén nem is forgalmazott ilyen felvevőket. A cég tárgyalásokat folytat arról, hogy jövőre a saját importkeretéből, valószínűleg az amerikai Rigler céggel együttműködve, reális áron Panasonic VHS rendszerű készülékeket árusít.

A Bizományi Áruház Vállalat József körúti üzletében mindössze egyetlen használt kamkordert találtunk, a Majakovszkij utcában kettőt. A Használtcikk Szövetkezet boltjában egyet sem, és amíg a rendelkezésekben nem lesz változás, addig aligha változik a kínálatuk.

A kereskedők becslése szerint havonta három-négy készüléket el lehetne adni a modernebb típuokból a jelentősebb forgalmú boltokban.

Táblázatunkban ■ közelmúlt árait közöljük. Az alsó-felső határérték azt jelenti, hogy ■ boltokban egyazon típusból meglehetősen eltérő műszaki állapotú és felszereltségű készülékek fordulnak elő, melyek árai emiatt jelentősen eltérnek egymástól.

Sz. J.

Típus	Rendszer	NSZK márka (Katalógus-árak)	Bizományi Áruház Ár (Ft)	Fotoelektronik (Ft)	Ofotért (Ft)	Használtcikk Szöv. (Ft)
Saba 6930	VHS–C			130 000		
Saba VM-6990	VHS–C	3500	250–300 000		241 000	
Sony CCD 8AF	Video–8			237 000	230 000	
Panasonic M–1	VHS		170 000			
Panasonic M–3	VHS		220–300 000			
Panasonic M–5	VHS	3500	350–390 000			349 000
Panasonic M–7	VHS	3700	390–420 000			390 000
JVC GRC–1	VHS–C	3000	260–300 000			
Canon VME–1	Video–8	2200	247 000			

Keres-kínál

Rovatunkban ingyen közzétesszük magánszemélyek 100 szótagnál nem hosszabb szövegű hirdetéseit. Levelben [illegible] helik [illegible] vagy házilag felvett de [illegible] unt műsoros kazettáik, valamint üres kazettáik, prospektusaik, televízióik, monitoraik, képmagnóik, kameráik hirdeté[illegible]

Típus	Video-	Audio- jellemzők	Mechanikai tulajdonságok	Átlag
BASF Chromdioxid E–180 SHG	5	5	5	5
SONY DINAMICRON E–240 UAG	5	5	5	5
FUJI BERIDOX E–180 HG	4	5	5	4,67
JVC E–180HR	5	4	5	4,67
KODAK E–180 SGE	4	5	5	4,67
MAXELL E–180 EX	5	5	4	4,67
RAKS TECHROMA E–180	4	5	4	4,33
SONY DINAMICRON E–240	4	4	5	4,33
TDK STANDARD E–240 HS	4	4	5	4,33
TDK STANDARD E–180 HS	4	4	5	4,33
TDK STANDARD E–195 HS	4	4	5	4,33
AKAI E–180 HQ	4	4	4	4
GOLD STAR E–180	3	4	4	3,66
KOBO E–180 HG	4	4	3	3,66
KOBO E–120 HG	4	4	3	3,66
RAHUL E–180 SV	3	4	4	3,66
SKC E–180 PG	4	3	4	3,66
JVC E–120 SHG	3	3	4	3,33
SAMSUNG E–180 Extra HQ	2	2	3	2,33
NORA E–180 PRO	2	2	2	2
NORA E–180, PRO	2	2	2	2
SCI E–180	2	2	2	2

● Panasonic F–10-es kamera, AG–6400 videomagnetofon, AG–6500 szerkesztőrendszer, S1-es keverő részletes, magyarra fordított használati utasítása eladó. Vidos Nagy Leona, 1125 Budapest, György Aladár u. 30. A/2.

■ Vadonatúj SABA VideoMovie VM–6930 típusú kamerám egy év itthoni garanciával eladnám. Jellemzők: 12 lux, CCD, autofokusz, két sebesség, stb. Tartozékok: hordtáska, akku, töltő, adapter asztali videón történő lejátszáshoz, kazetták. Irányár: 155 000. Telefon: 486-570. Cím: Takács József, 1171 Budapest, Nyitány u. 52.

■ Videofilmeket cserélnék és eladnék. Különösen érdekelnek ■ akció-, történelmi filmek és vígjátékok. Telefon: 52/12-304. Cziczó Tamás, 4032 Debrecen, Poroszlay u. 52.

● Videofilmekért cserébe Commodore 64-es programokat adok. Bővebb tájékoztatás levélben. Cím: Egri Imre, 5561 Békésszentandrás, Pacsirta u. 6.

● Olcsón eladnám új, 1 év garanciával hi-fi sztereó Fisher FVH–P980K típusú képmagnómat. Ezenkívül egy TXT-es Videoton tv-t, hároméves, új képcsővel, amelyre 1 év garancia van. Börcsök Csaba, 6723 Szeged, Pósz Jenő utca 5/A.

■ Eladó új Panasonic NV–612-es videomagnó. Cím: Dudás Ákos, 3200 Gyöngyös, Kenyérgyár út 42.

● Új, vámkezelt 41–21 Thomson színes monitor eladó. Cím: Lakatos Lukács, 3200 Gyöngyös, Napsugár 14.

● Panasonic NVG–12 EE típusú videomagnó eladó. Cím: Szondi Gyula, Kiskunfélegyháza, Vörös Hadsereg 87. III/2. Telefon: 76/61-610, 61-156.

■ Universum videomagnó 14 napra és 4 programra állítható, valamint 10 db filmet tartalmazó kazetta eladó (külön is). Videomagnók, tv-k használati és kezelési utasítását magyarra fordítom. Reichardt Géza, telefon: 889-574.

■ Telefunken 890 típusú kamkorder, új állapotban eladó. Sinka Rita, 1118 Budapest, Somlói út 5/B., Telefon: 660-107.

● Keresek olyan társakat, akik zenei témájú videoműsorokat tudnának felvenni jó minőségben. Főleg progresszív zene érdekel. Magyarfalvi Péter, 5664 Gábortelep, Vasút u. ■.

■ Önálló discoprogramot kínálok. Kizárólag euro-, italodisco irányában, jó minőségben. Gál Attila, 8900 Zalaegerszeg, Landorhegyi u. 28.

■ Panasonic NV G7EG, alig használt video, valamint hangeffektusok előállítására is kiválóan alkalmas CASIO CZ–5000 digitális, professzionális szintetizátor eladó. Cserélnék, jó minőségű filmeket (magyar hanggal). Puskás Zoltán, 7400 Kaposvár, Marx u. 11.

● Keresem JVC–HR–D210 EE „index" márkajelű videomagnó magyar nyelvű kezelési utasítását. Daruka László, 1025 Budapest, Felsőzöldmáli u. 24/A, Telefon: 163-332.

■ Új, Panasonic NV–G12 típusú VHS (fekete) videomagnó vámkezelten, vámérték körüli áron eladó. Cím: Füleki Dezső, 3691 Nógrádkövesd, Jókai u. 9.

■ Keresem az alábbi jó minőségű, (magyar hanggal) filmeket: Gremlius, Alligator, Híd a Kwai folyón, Nightmare on Elm street 3, Evilo Dead 1–2., Higlander, Aladin (Bud Spencer), Cápa 1. Cím: Németh András, 2030 Érd, Kárpitos u. 41.

■ Eladó ORION 735 típusú japán videomagnó. Jellemzők: HQ, VPS, kábeltuner, OTR, 8 program 21 napra, áramkiesèstől védett, automata SECAM kép, OIRT hang. Ugyancsak eladók használt és új TDK HS 180 kazetták. Cím: Király László, 9400 Sopron, Gesztenyés krt. 117.

● Keresem a következő filmeket (magyar hanggal): A Manderley ház asszonya, E. T., ■ földönkívüli, Öld meg a Sogunt, Éretlenek. Ajánlatokat ármegjelöléssel kérem. Cím: Minárcsik András, 2534, Tát, Felszabadulás 108.

■ Megvételre keresem az ÖTLET Video Magazin 1., 2., 3., 4. számait, valamint a Videotechnika 1. és 2. számát. Cím: Vaháty László, 3534 Miskolc, Erdélyi u. 14.

● Eladó Pioneer SX–202L receiver, egyéves, jó állapotban lévő. Cím: Somogyi Imre, 3700 Kazincbarcika, Szemere B. tér 8.

■ Megvételre vagy cserére keresem (jó minőségben) ■ következő filmeket: Csillagok háborúja, Birodalom visszavág, A Jedi visszatér és bármilyen más tudományos-fantasztikus filmet. Cím: Selyem Attila, 8693 Lengyeltóti, Fonyódi u. 51.

■ Keresem ■ Video Magazin 1–4. számait vagy azok fénymásolatát, továbbá magyar és angol nyelvű lapokat, melyekben ismertetés található a JVC HR–D 150 EE típusú videomagnóról. Telefon: Császár János 140-084, reggel 8-tól délután 4-ig.

■ Eladó CHINON 877 Macro S. 8-as kamera, extra szolgáltatásokkal: nyolcszoros zoom, Fade, BLC, áttűnés, TIMER, két sebesség, lassítás, távkapcsolás, stb., teljes automatika vagy kézi vezérlés. Víg János, telefon este: 587-563.

■ Új HITACHI VT–8E típusú videomagnómat elcserélném hasonló állapotban lévő Panasonic NV–180EG típusú készülékre. Mátyás György, telefon este: 66/24-253.

● Kb. 50 db VHS-, NTSC-rendszerben felvett angol nyelvű műsoros – többnyire filmek – videokazetta eladó. Ugrai Imre, telefon este: 499-607

■ JVC HR7655EG típusú sztereó videokészülék 80 000 forintért eladó. Kameracsatlakozás, négyfejes, sebességfelező. Telefon: Ábrahám, 333-103.

● Eladó 2 × 4 órás BASF chromdioxid stereo video 2000 kazetta. Détár Imre, telefon: 476-498.

■ Eladó vagy elcserélhető: hordozható videokeverőpult, 2 200 W-os végfok, exponenciális mélysugárzó tölcsér illesztett magas és középsugárzókkal, ORO-FON C 65 pickup. Videorecordert, hordozható színes tv-t, mélyhűtőt, számítógépet beszámítok. Ürmös István, 8200 Veszprém, Tiszafa u. 28.

■ LASER DISC-et veszek, ajánlatokat filmcím és az ár megjelölésével kérem. Cím: Szighethy Endre, 8201 Veszprém, Pf. 305.

● Eladó Panasonic NV–850-es hifi videomagnó. Zenés videofelvételeket cserélnék főleg a progresszív-rock '67–73-as időszakából. Cím: Varga Csaba, 9400 Sopron, Gyóni u. 1. Telefon: 99/13-301.

■ Felajánlom megvételre jó minőségben, magyar hanggal a következő filmeket. Theghtrope, Tevfelskreis Alpma, Streets of fire, Europe vacation, Young doctors in love, Ruckhus. Cím: Gyuris Imre, Pf. 207. Szeged, 6701.

● Eladó 1 db Seltron videomagnó garanciával, 1 db Fisher FVH P97S videomagnó (3 fejes, folyamatos lassítás, kazetta hátralévő idő kijelzés), 1 db SHARP audiomagnó (automata programkereső rendszer) Cím: Kandi József, 2740, Abony, Kazinczi F. u. 1/A.

● Eladó JVC HR–D140E-es videokészülék és nyolcvan film. Telefon: Tóth 25/13-163.

■ Elcserélném videomagnóra az alábbi készülékeimet: Yashica FR fényképezőgép 28 mm, 50 mm, és 7–210 mm multi zoom objektívval, UV és polar szűrők, tokok, készenléti táska. Cím: Fábián Ferenc, 1066 Budapest, Zichy Jenő u. 10.

● Bármilyen típusú videolejátszót vennék háromhavi részletre 16 000 forintig. (Lehet használt is.) Ugyanott EURO–AV csatlakozós videoátjátszó-készlet 1800 forintért eladó. Cím: Hegyi László, Kelevíz, Vörösmarty u. 19.

Gombostű, homok, légyszem

A RAJZFILM TÖRTÉNETÉBŐL

6.

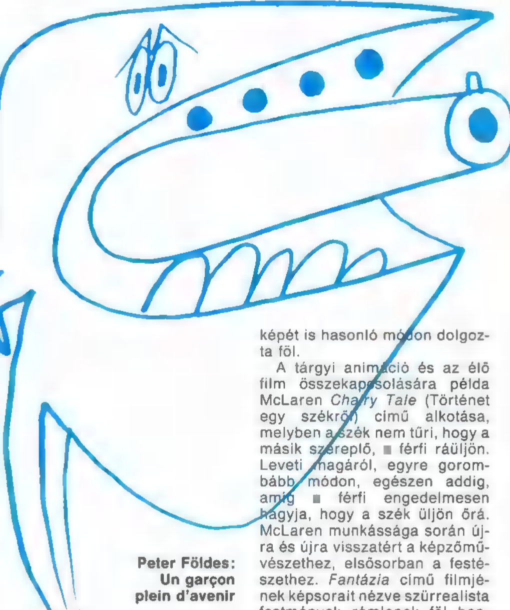
Az animációs filmek történetében különleges szerepük van azoknak, akik megszállott kísérletezőkként alkották filmjeiket. Megszámlálhatatlan felvételi eljárás született az idők során, s nem kevesebb azoknak az anyagoknak ■ száma sem, amelyeket a rendezők műveikben fölhasználtak.

Az alapelv szinte a kezdetektől változatlan: a szereplő figurák, alakok mozgását fázisokra bontják, majd egyenként viszik filmszalagra. E sommás meghatározás nem sejteti, micsoda találékonyságot, leleményességet tanúsítottak a rendezők munkáik elkészítése közben. Sokan megpróbálkoztak például a rajz- és a bábfilm ötvözésével, az élőfilm és az animáció párosításával. Meghökkentő és eredeti látvány, amikor a filmszínész egy rajzolt szereplővel labdázik a vásznon, vagy éppen a főszereplő zsebéből bújik ki egy kedves, rajzolt figura, ám mégsem ez az animáció igazi lehetősége. Mindez csupán vidám kirándulás a filmművészet más, az animációtól távol eső világába. A magyar rajzfilmtörténet egyik úttörője, Walker István is készített ilyen műveket a 30-as években.

A *Polly Ági kalandjai* című sorozat érdekessége az, hogy egy mániákus erdélyi gyáros filmeket készíttetett táncikáló kisleányáról, abban a hiszemben, hogy gyermekét ezzel elindítja a világsikerhez vezető úton. Megnézve az elkészült „műveket", maga is unalmasnak, sivárnak találta őket, így hát megbízta Walker Istvánt, tegye élénkebbé, vidámabbá, gazdagabbá ■ filmben levő környezetet. Walker a meglévő alapanyag „mögé" rajzolt, s természetesen az animáció és az eredeti alapanyag között semmiféle összhang, egység nincsen, talán ez az oka, hogy e filmről és szerzőjéről az Új filmlexikon meg sem emlékezik.

Sok filmtörténész Walt Disney és követői számlájára írja annak a bőségesen áradó kísérletezőkedvnek az elapadását, ami az animációs filmek első korszakát jellemezte. Bizonyos, hogy a kommersz előretörése, az iparszerű filmtermelés nem kedvezett a mindig újat akaró, kreatív rendezőknek, az olyanoknak, mint Alexandre Alexeieff volt. Az orosz származású francia alkotó föltalálta az animáció történetének talán legkülönösebb eljárását, a gombostű-animációt. Úgynevezett gombostűvászonba szúrt több százezer tű mozgatásával lenyűgöző hatást lehet elérni; az egyszerre vagy egymás után mozduló tűtömeg szinte megbabonázza a nézőt, fantasztikus, soha nem látott, álombéli tájakat lát, s olyan mozgássorokat, amelyek a valóságban soha nem fordulhatnak elő. Ilyen módszerrel készítette Alexeieff az *Egy éjszaka a kopár hegyen* (Night on the Bare Mountain) című filmjét 1933-ban. E különös mű az eltelt hosszú idő ellenére sem ment feledésbe. Egy másik világhírű kísérletező, Norman McLaren azon három animációs film között említi, melyek a legnagyobb hatással voltak rá. A nyolcvanas évek elején pedig egy kanadai francia rendező, Jacques Drouin készített tűanimációs filmet, Alexeieff emlékének szentelve.

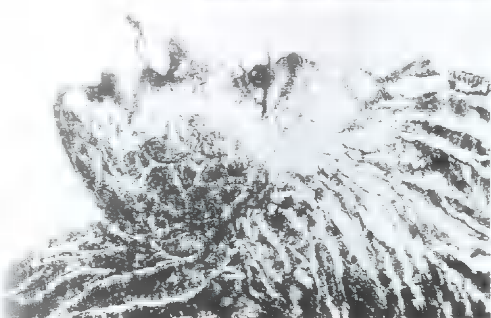
Ha már szó esett Norman McLarenról, nem felejtkezhetünk el *Chants populaires* (Népdalok) címmel készített sorozatáról, amely úttörője volt egy máig élő, új technikának, a festmény- vagy grafikaanimációnak. Ezzel a módszerrel egyetlen grafika segítségével el lehetett készíteni a filmet. Minden egyes felvétel előtt mozdították ■ grafikán, ■ az így megelevenedő rajz maga a képzőművészeti animáció. McLaren később Arnold Böcklin svájci festő egyik képét is hasonló módon dolgozta föl.

Peter Földes: Un garçon plein d'avenir

A tárgyi animáció és az élő film összekapcsolására példa McLaren *Chairy Tale* (Történet egy székről) című alkotása, melyben a szék nem tűri, hogy a másik szereplő, ■ férfi ráüljön. Leveti magáról, egyre gorombább módon, egészen addig, amíg ■ férfi engedelmesen hagyja, hogy a szék üljön őrá. McLaren munkássága során újra és újra visszatért a képzőművészethez, elsősorban a festészethez. *Fantázia* című filmjének képsorait nézve szürrealista festmények rémlenek föl bennünk, nem létező, embertelen tájak, ismeretlen, lassan mozgó alakzatokkal. 1976 és 1978 között Norman McLaren egy sorozatot forgatott *(Animated Motion 1–5)*, amelyben összefoglalta az animáció lehetséges mozgásait. A rajzoló munkáját látva megtudhatjuk, miképpen kell lassuló, gyorsuló, összetett, rend-

Ernest és Gisèle Ansorge: Fantasmatic

szertelen mozgásokat létrehozni, megismertet az emberi gesztusokkal, a színek és a fények szerepével.

Kanadában – McLaren hazájában – 1939-ben létrejött a National Film Board elnevezésű szervezet, amely állami támogatásból fedezte költségeit – dokumentum- és rajzfilmek készítését –, s ezért nem is volt soha profitérdekeltségű. McLaren 1941-től tagja e szervezetnek, s maga köré gyűjtötte tehetséges és kísérletező kedvű pályatársait. Itt készítette Peter Földes magyar származású rendező az *Éhség* című, számítógépes grafikával megoldott rajzfilmjét, amelyben egy sovány férfi tömi magát, egészen addig, míg alaktalan hájtömeg nem lesz belőle. Ekkor rohanják meg a kiéhezett, sovány embertársai. Akkoriban nem sok jövőt jósoltak a komputeres animációnak, de ■ számítástechnika robbanásszerű fejlődése, a video és ■ számítógép összeházasítása fantasztikus lehetőségeket ígér ■ téren.

Visszatérve a hagyományos, ám mégis rendhagyó animációhoz, ide kívánkozik ■ holland Co Hoedeman *The Sand Castle* (Homokvár) című filmje, amelyben minden homokból van. Homokemberek járnak-kelnek, végzik mindennapi, szokásos teendőiket, szeretkeznek vagy verekednek. Már-már azt hisszük, ■ homokvilág épp olyan, mint amiről mintázták, kezdjük megkedvelni a különös formájú homoklényeket, amikor lassan föltámad ■ szél, homokszemeket hoz magával, először csak néhányat, aztán egyre többet, míg csak be nem temeti az egész világot, amely elenyészik, nyomtalanul eltűnik a homokrengetegben. A reménytelen mulandóság, ■ hiábavaló cselekvés, az értelmetlen, meddő lét sugárzik e különös filmalkotásból.

A rajzfilmek túlnyomó többsége megegyezik abban, hogy ■ nézők puszta szemlélői a vászon zajló cselekménynek, mindvégig kívülállók maradnak, annál is inkább, mert ■ művek java része csupán szórakoztatni akar. Rendszerint ez is elég ■ sikerhez, ám vannak rendezők, akik nem érik be ennyivel; arra törekszenek, hogy ■ néző ne csak befogadója legyen az alkotásnak, hanem azonosuljon a főszereplővel, lélekben éljen át mindent, mintha vele történne. Ahhoz, hogy az alkotó e szándéka megvalósulhasson, nem mindig elegendő, ha a dramaturgiában halmozódnak a feszültségek, van, amikor valamilyen technikai megoldás újszerűsége, szokatlansága szükséges hozzá.

Ennyi bevezető talán elég is annak a magyar rajzfilmnek, amely 1982-ben Oscar-díjat hozott alkotójának, Rófusz Ferencnek. A díjnyertes mű címe *A légy*, és azzal tűnik ki ■ hétköznapiságból, hogy ■ kamera ■ néhány perces filmben maga a légy szeme. Ritkán adódik alkalma ■ mozinézőnek arra, hogy légynek érezze magát egy kiismerhetetlen házban, vagy kockázat nélkül átélje a veszélyeztetettség, az üldöztetés érzését, hogy ő valójában egy kiszolgáltatott, jelentéktelen, apró lény, akit az aránytalanul nagyra nőtt, hatalmas *valami* agyon akar csapni, szétmorzsolni, megsemmisíteni. A légy riadtan, egyre reménytelenebbül próbál kitérni a végzetes csapás elől – mindhiába. Ilyesmi az emberrel nem fordulhat elő. Vagy mégis? Képzeletemben föltűnik Rófusz filmjének nézőtere, ■ a székekben legyek ülnek, vagy kulákok, zsírosparasztok, kispolgárok, osztályidegenek, renegátok, egyszóval kártékony, elpusztítandó lények, akik hamarosan a filmbeli légy riadtságával próbálnak menekülni a hatalom részeg, ostoba csapásai elől. Vízió ez a film, de természetesen felfogható úgy is, hogy a légy kártékony rovar, s lehetőleg el kell pusztítani.

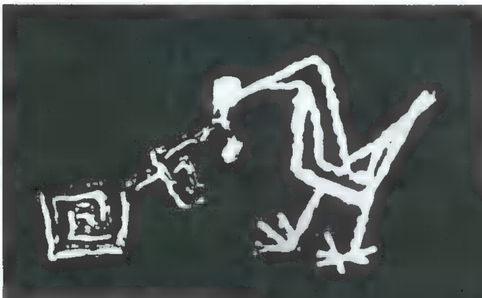
Rófusz Ferenc egy másik filmje, a *Holtpont* még ennél is tovább megy. Ebben az ember szeme ■ kamera. A börtönbe zárt emberé. Akár egy lidércnyomás. Lassan aláhulló vízcseppek, komor téglafal, dróthuzal, tömött, sötétszürke fellegek, döngve csapódó vasajtó hangja teszi egyértelművé, hol vagyunk. Valaki kendőt köt az elítélt szemére, a mi szemünkre. A filmvászon elsötétül, s most már nincs kétségünk, ■ *mi* szemünket kötötték-takarták be. Most csak parányi résen át láthatjuk ■ világot. Már csak lefelé nézhetünk, de ez még mindig az élet. Bakancsunkra légy száll, mellső lábait összedörzsöli. Amikor felhangzik ■ sortüzet megelőző dobpergés, már átlényegülnénk léggyé. Így válik ■ kártékony, öntudattalan rovar ■ szabadság szimbólumává.

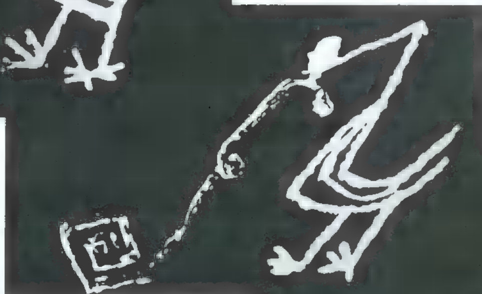
S így dicsőül meg ■ rajzfilm maga is.

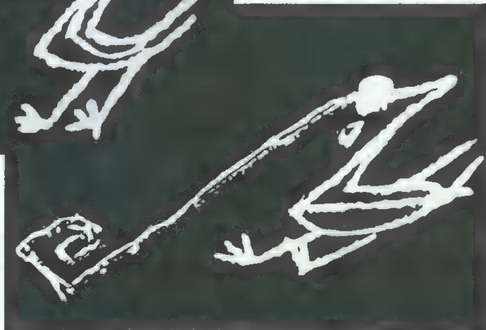
Berkes András

Rófusz Ferenc: Holtpont

Norman McLaren: Blinkity Blank

René Laloux: La planète sauvage

Nemcsak a kényes ügyeket kell lezárni, hanem olykor a videót is!

A VIDEO SAFE

egyszerű, biztonságos megoldás!

A Video Safe minden forgalomban levő front loading típusú VHS videomagnó kazettabeadó ablakának lezárására alkalmas. Megakadályozza a képmagnó illetéktelen használatát (munkahelyeken, kiállításokon) és segítségével az otthoni videomagnók is „megvédhetők", lezárhatók.

A Video Safe harmonikusan illeszkedik az Ön készülékébe is: 3-féle kivitelben (arany, ezüst, illetve matt felirattal) kapható. A beépített zár megbízható, a kulcs elvesztése esetén a Compudrug ügyfélszolgálata sérülésmentesen távolítja el a Video Safe-et.

Gyártja: a Compudrug, Műszaki Fejlesztő Kisszövetkezet termelési főmérnökség: 1037 Budapest, Toboz utca 6.

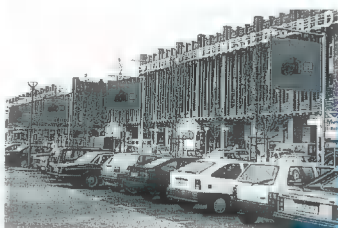
Telefon: 686-786

Forgalmazzák: az Ofotért és a Vasedény üzletei

A Video Safe-et postai utánvéttel (ára: 720 forint) a Compudrug Kisszövetkezet fenti címén lehet megrendelni!

A kép ünnepe: PHOTOKINA

Európa – és talán a világ – legnagyobb, méreteit és jelentőségét tekintve egyedüli szakvására a kétévenként ismétlődő kölni Photokina. A rögzített és visszaadott kép – legyen az álló vagy mozgó, hagyományos filmnyersanyagon vagy mágnesesen rögzítve – világméretű kiállítása három nagy részterületre oszlik. A közszükségleti vagy amatőr fotó-, film- és videoszektor a teljes terület majd 40%-át foglalja el. Ebben az évben ezen a területen 39 ország mutatta be termékeit.

A fotofinishing – magyarul a labortechnika, a fotovegyészet és a periférikus készülékek – területén 451 kiállító vett részt. A résztvevők a labormunka gyorsítását és a minőség további javítását szolgáló készülékeket – elsősorban minilaborokat – mutattak be.

A Photokinán szinte külön vásárt képez a professzionális képkommunikáció valamennyi területére kiterjedő termékek bemutatója. Az 1117 cég a kiállítás 43 ezer négyzetméterén vonultatta fel újdonságait. Az érdeklődés középpontjában a komputeranimáció (számítógépes grafika), a számítógéppel vezérelt kameramozgató rendszerek és az új videorendszerek (S–VHS, M II, HDTV) álltak.

Érdemes egy pillanatra az országok szerinti kiállítókról szólni. A legnagyobbak: NSZK 544, Anglia 141 és az USA 127 kiállítóval. A legkisebbek ugye azok, akik egy kiállítóval vettek részt a vásáron; kilenc ilyen ország volt, köztük Magyarország.

A Photokinát mintegy negyven, a fotó- és a mozgóképművészetet reprezentáló kiállítás és mozi-video program egészítette ki a város különböző galériában és mozijában. A legnagyobb és talán legimpozánsabb a 154 152 (!) képet felvonultató szabadtéri fotótárlat volt, ahol különböző képes hetilapok és folyóiratok mutattak be. A dómtól indult a kiállítás, és a Rajnán átívelő hídon, majd a hídfő lépcsőin kanyargott – mintegy másfél kilométeren át –, egészen a Photokina bejáratáig.

A magunk részéről megpróbálunk egy kis kóstolót adni az amatőr videózás várható újdonságaiból. Feltűnő volt, hogy jóformán csak a Video 8 kamkordereket fejlesztették tovább, s a választék is leginkább ebből a típusból bővült. Mindenki rálicitált az előző (1986-os) Photokinán bemutatott készülékekre. Új gyártók is megjelentek, mint például az eddig csak az objektívjeiről ismert Tamron cég.

A Sony – a Video 8 atyja – több újdonsággal is jelentkezett. A csúcs talán a *Handycam 2006 i*, amelynek nincs saját beépített objektívje, viszont bármilyen „C"-csatlakoztatású objektív a kamerához illeszthető. A kiállított készüléken például Fujinon Zoom 1,7/10–140 mm-es objektív volt (ez egy profi kamerához gyártott, magas ára miatt az amatőröknek nehezen elérhető objektív). Képérzékelője egy precíziós, 495 000 pixelt tartalmazó CCD chip, amelyből 440 000 a hasznos képpontok száma. A kamera „zárja" (kiolvasási idő, expozíciós idő) ötféle választást tesz lehetővé, a legrövidebb az 1/2000 m-es „expozíciós" idő. A készülék állítólag már 6 lux megvilágításnál is elfogadható képet produkál.

Néhány mondat az árakról. A jelenleg piacon lévő 8 mm-es kamkorderek 1800–3200 DM közötti árakon vásárolhatók meg. Az elkövetkező két évben rohamos árcsökkenés még nem várható, sőt a csúcsmodellnek számító *Sony Handycam 2006 i* ára várhatóan meghaladja majd a 3600 DM-et.

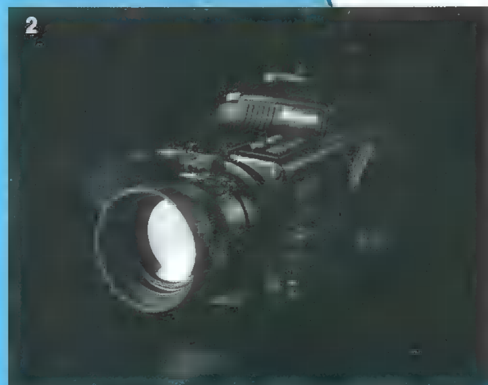
A Minolta azon cégek egyike volt, amely még VHS–C kamkorder-újdonságot is hozott. A kamkorder neve: *Minolta Movie C–50 E*. Az 1,6/9–54 mm-es varióobjektívhez négyféle előtét készült (2×, 1,5×, 0,65× és 0,5×), így gyakorlatilag objektívünk gyújtótávolsága 4,5 mm és 108 mm között a feladatnak megfelelően megválasztható. Itt is van idősűrítéses felvételi lehetőség; 10, 30 és 60 másodperces időközöket választhatunk (1. fotó).

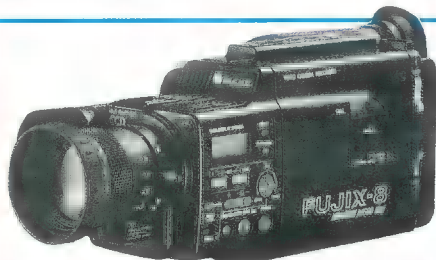
A 35 mm-es fotógépeiről híres Nikon két új 8 mm-es videokamkordert mutatott be, a VN–8200-at és a VN–9000-et. A különbség a két kamera között a forgófejek számában (2, illetve 4) és a blendeállítási automatika kikapcsolhatóságában van, mindezek persze a második típus javára. Az objektív egyébként 1,6/12–72 mm, 7 luxnál már „van kép", de az igazi minőséghez 300 lux megvilágítás kell. A feliratozás lehetősége – az eddigi modelleknél is – már felvételkor rendelkezésre áll. Ilyenkor egy chip-memóriában tárolt „felirat" koptozódik össze az éppen készülő jelenettel (2. fotó).

A Fuji három új kamkorderrel lepte meg az amatőr videósok táborát: ezek a *Fujix 8 P 600 AF*, ▶

1

2

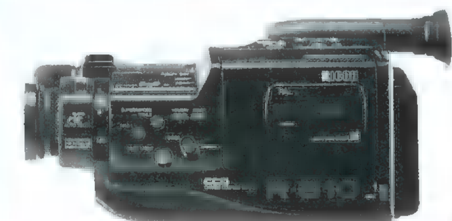

3

4

5

6

7

az *M 600 AF* és az *M 680*. Ez utóbbi négy forgófejes, míg az előzőek csak két forgófejesek. A választható zársebességek: 1/50, 1/120, 1/1000, 1/2000 és a legutolsó típusnál még 1/4000 mp is lehet. Mindegyik kamera alkalmas az utólagos „beinzertálásra" is. A kamerák objektívje 1,6/12–72 mm-es zoom. Az elfogadható képek készítéséhez 100 lux megvilágításra van szükség, de már 7 luxnál is sejteni lehet valamit ■ képernyőn (3. fotó).

Ha már a Fuji cégnél tartunk, a mágneses fényképezőgépekről (still video) is szólnunk kell. Az előző Photokinán ■ Canon már bemutatott egy szériatípust – nem amatőröknek –, erről a Műszaki Könyvkiadó *Kamera 1* című könyvében részletesen olvashatunk. Ebben az évben szinte minden nagyobb cég már ilyen, meg is vásárolható típussal jelentkezett (a Fuji ■ Fujix ES–20-assal, a Konica a KC–400-assal, ■ Nikon a QV–1000 C-vel stb.). Ezeknek a készülékeknek, illetve az ilyen módon létrejött képeknek nagyon nagy hibájuk a gyenge felbontóképesség, ami miatt a kép információtartalma szegényes. A Fuji most bemutatta – ■ világon elsőként – a digitális jelrögzítésű still videokameráját, ■ *Fujix DS–1P*-t. Ez ■ szerénynek tűnő mágneses fényképezőgép nagyságrenddel jobb minőségű színes „fotókat" produkál, mint az eddigiek. Azért fontos ez a kis kitérő, mert ezzel a kamerával a rohamosan fejlődő digitális képjelrögzítés talán már belátható közelségbe került ■ 8 mm-es videózásban is (4., 5. fotó).

A Ricoh cég *R–610* nevű készüléke már jobb – 320 000 pixelt tartalmazó – CCD-jű, de a Sony és ■ Minolta kamerák minőségét nem éri el. Hatszoros zoomobjektívje (1,6/12–72 mm) van, 13 lux megvilágításnál a dolgok már láthatók, de az igazán jó képhez 300 lux megvilágítást igényel. A chip-memóriából dolgozó feliratozó nyolc színnel tud gazdálkodni. Sajnos a gép blendéje csak automata üzemmódban dolgozik (6. fotó).

Magyarországon a legnagyobb gondot a világítótestek (lámpák) beszerzése okozza. Rengeteg kicsi (és nagy) cég készít ■ világban amatőr és félprofi felhasználásra lámpákat. Ezek nem is drágák. Nem bosszantásként, hanem inkább a figyelem felkeltése céljából bemutatunk itt néhányat ■ Photokina újdonságaiból.

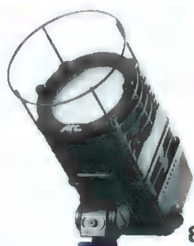
A leggyakrabban használt lámpatípus a *derítőlámpa*. Helye a kamerán az objektív közelében az ott kiképzett helyen van. Elsőként itt van az OSRAM *AL 20 VIDEO*, lágy fényű akkumulátorról működő kis derítőlámpája (7. fotó). Az amerikai Asahi Research Corporation *PC–150* jelű derítőlámpája 150 wattos (8. fotó). 220 voltos hálózatról működtethető, az izzó élettartama mintegy 200 óra, a kibocsátott fény színhőmérséklete 3200 K. Beépített üvegszűrő lágyítja ■ fényt.

Ugyanez a cég elemes, lágy fényű lámpát is gyárt *PC–30* és *M–20*-as jelzéssel. Ezek 20 wattosak, 6 V-os elemről működnek, az izzó élettartama 100 órányi. Tölthető akkumulátor (BC–4G) is van ezekhez (az elemek kb. 12 percnyi felvételhez elegendők), melyet három óra alatt lehet saját töltőjével feltölteni. Hasonló lámpákat nagyon sok cég gyárt, a Kaiser, a Sunpac, a Dedolight stb (9. fotó).

Nem volt igazán változás és újdonság az utómunkákat (editálás) segítő berendezések terén, hacsak az nem, hogy ezen funkciók egy részét maguk ■ kamkorderek kezdik átvenni (feliratozás, beinzertálás).

Stativok, hordtáskák, szűrők végtelen mennyiségben álltak a kiállításban gyönyörködő szem rendelkezésére. Mi csak reménykedünk, hogy egyszer – és talán nem túl későn – a magyar videoamatőrök is olyan eszközök birtokába juthatnak, amelyek segítenek az alkotó gondolatok minőségi megformálásában.

Rák József

8

9

A [illegible] *Movie 8* kamkordere inkább csak [illegible] 270 000 [illegible], a [illegible] debb [illegible] mindössze [illegible] mp, ez [illegible] az [illegible] árban is [illegible]

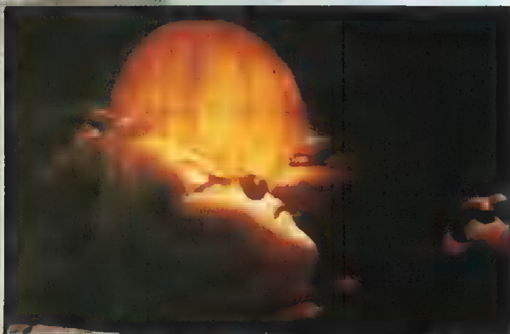
Bármilyen hihetetlen, a képünkön látható, [redacted] ujj közé csippentett aprócska tárgy nem más, mint a Toshiba [redacted] gramm súlyú [redacted] *30* CCD-s videokamerája! Az elképesztően összesűrített, miniatürizált csoda természetesen nem amatőrök számára készült. Átmérője 17,5 mm, hossza 52,9 mm. Objektívje 1,6/7,5 mm, zársebessége 1/1000 mp. [redacted] CCD felbontóképessége 360 soros tv-képnek felel meg.

[redacted] *Minolta* [redacted] *E* kamkorder objektívjéhez (1,4/9–54 mm) két előtét csatlakoztatható: az egyik 1,4-szeresére növeli [redacted] gyújtótávolságot (tele-előtét), [redacted] másik 0,7-szeresére (nagy látószögű előtét). Az igazi újdonság [redacted] idősűrítéses felvételek készítésének lehetősége. Ez még nem egészen [redacted]s a filmtechnikában megszokott lehetőséggel, tudniillik itt egy expozíció minimum 4 képet jelent (vagy ennél többet), [redacted] expozíciók pedig [redacted] másodpercenként vagy 1, 2, illetve [redacted] percenként követhetik egymást.

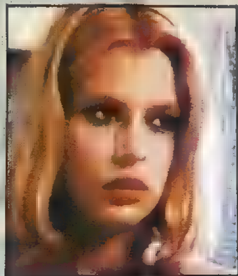

Párizs, Texas

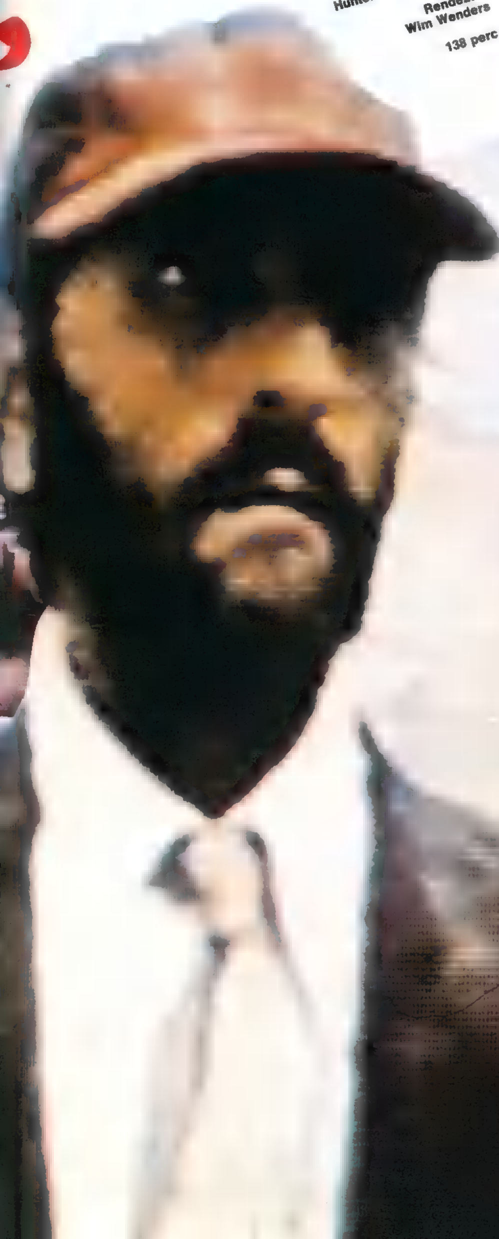
Hősünk, Travis Clay Henderson egy pillanatra megáll egy texasi sivatag kellős közepén, majd nekivág a véghetetlen homokföldnek, hogy aztán az első útba eső kiskocsmában holtfáradtan essen össze, majd eszméletre térve konok némasággal zárkózzon be az őt faggató helybéli doktor kíváncsisága előtt.

Igen, Travisnak van mit titkolnia, és ez maga az élete. Még a több ezer kilométerről, Los Angelesből érte jövő öccsének sem akar föltárulkozni, akit immáron négy éve nem látott, és aki – mint bevallja – halottnak gondolta. Ezért is történt, hogy Walt, az öcs, feleségével Anne-nel odavették magukhoz Travis 4 éves kisfiát, Huntert. Travis előtt most nem kisebb feladat áll, mint ismét viszontlátni a gyereket, ismét megtanulni az apaszerepet.

Travis kezdetben ódzkodik ettől. Hiszen ő már lemondott erről, pontosan akkor, amikor tönkrement a házassága. Beavatja öccsét: vett egy darabka földet Párizsban, Texas államban. Hogy miért éppen itt? Mert itt minden a születése emberi tisztaságára emlékezteti: apja és anyja itt lettek először egymáséi. Fölidézi a kedves történetet: apja minden-

A film eredeti címe: Paris, Texas
Írta: Sam Shepard
Zene: Ry Cooder
Fényképezte: Robby Müller
Szereplők:
Travis – Harry Dean Stanton
Walt – Dean Stockwell
Anne – Aurore Clement
Jane – Nastassja Kinski
Hunter – Hunter Carson
Rendezte:
Wim Wenders
138 perc

kinek azt mesélte környezetükben, hogy lám, ő milyen szerencsés, neki párizsi felesége van. Olyannyira sokat beszélt erről, hogy a végén már maga is elhitte.

A rendező, Wim Wenders ebből az „ősforrásait" kereső Travisből indít, hogy aztán fokozatosan jusson el hőse átváltozásáig, mondjuk úgy, kissé patetikusan, önmegtalálásáig.

A film nagyobbik része ugyanis arról szól, hogy ez ■ megejtően szelíd ember miként talál vissza múltjához, önmagához – pontosabban: miként ismeri föl házasságának további vállalhatatlanságát. Los Angelesben (öccsének házában) minden elhagyott feleségére, Jane-re emlékezteti: viszontlátott fia (aki kezdetben igencsak idegenkedik tőle), a filmfelvétel amelyen egy régi közös vakációt örökítettek meg, a Jane-ről hallott értesülések. A férfi újra élni kezd, pontosabban: újra emberi logika szerint kezd gondolkodni. Elhatározza, ha törik, ha szakad, megtalálja feleségét, akiről csak annyit sikerül megtudnia, hogy Houstonban dolgozik, és minden hónap egy meghatározott keddjén pénzküldeményt ad fel közös gyermeküknek egy helyi bankból.

Irány tehát Houston. Ott valóban sikerül is viszontlátnia a nálánál jóval fiatalabb, virulóan érzéki nőt (Nastassja Kinski elrajzolt vonásaival is gyönyörű!) – igaz, egy külvárosi peep-show beszélgetőfülkéjében. Travis nem kíván semmit ■ lánytól (aki nem láthatja őt), csak azt, hogy hallgassa meg, amit mondani akar. Megfordítja ■ széket, nem akar szembenézni Jane-nel, és úgy kezdi meg nagy monológját – amit akkor, négy éve nem mondhatott el.

Ritka élmény, ahogyan a kamera szinte végig a nő arcát mutatja. Döbbenetes erejű ennek ■ férfinak ■ vallomása. Vallomás egy már-már eszelős szerelemről, amelyben csak szétmorzsolódni lehet, amely törvényszerűen taszítja a mélybe azokat, akik részt vesznek benne. Travis fölidézi az utolsó napok történetét és tébolyult elfutásának pillanatait. Jane pedig csak néz maga elé, egyre szomorúbban és egyre döbbentebben. Talán ő is tudja: aki kizárta magából, és akit ő kizárt magából, nem akárki. De Travis biztos a dolgában: ő már nem lenne képes a nővel újrakezdeni. Az egyetlen, amit tehet: rá „hagyományozza" a gyereket, ő pedig, látván anya és gyereke egymásra találását, beszáll lerobbant furgonjába, és elkocsikázik.

Így elmondva, ■ filmnek akár egy közhelyszerű szerelmi történetnek, csak részleges happy endje van. Wenders azonban ■ Párizs, Texasban mindannyiunkról szól. A saját Párizsainkat és Texasainkat firtatja, és azt mondja: vegyünk egy átlagos állampolgárt, egy szakadt öltözetű, némiképp taszító külsejű figurát, s egészen biztosan megtaláljuk benne, amit keresünk. Nem a film prekoncepciójához keres történetet, hanem fordítva: egy bizonyosan létező emberi történethez kanyarít filmet, ami nagy különbség. A rendező elég bátor ahhoz, hogy erről beszéljen, ha melodramatikus eszközökkel is, de ezeket esetünkben egyáltalán nem érezzük idegennek, mert a történet mélyen mindennapi jellegéből fakadnak.

Ugyanakkor csodáljuk is Travisban a nem mindennapos lelket, az életet vágyak és költészet között megélő, emelkedettebb szellemet is. Mennyire más minőség ő, mint ■ felesége és mégis, mennyire akart ugyanolyan lenni! Mennyire szeretett volna föloldódni valakiben! Az ő Párizsa a mindannyiunk lelkében élő vágyódás, az ő Texasa ■ mi határaink kijelölése is. Párizs és Texas egymás mellett legfeljebb az USA térképén létezik, meg a fantáziánkban – de a közismert Párizs micsoda messzeségekre van Texastól.

E távolság legyűrésének filmje a Wendersé – ha ugyan van rá esély egyáltalán, hogy föloldhatók a különböző minőségek, kiiktathatók a távolságok, átivelhetők a distanciák. Wenders filmje tehát kísérlet. Összeilleszteni a különnemű elemeket; Ez Travis vágya is, ami nem vétség, kísérlet – még ha emberfölötti is.

Csizmadia Ervin

Egyedi, közösségi műholdvevő rendszerek a CMG Sat-tól!

Egy kézi vezérlésű, 8 csatorna beprogramozására képes készüléket és egy távvezérelhető, 999 programhelyes hi-fi sztereo hang vételre alkalmas egységet, mely képes fogni az Astra műhold adásait is, s amelyet előkészítettek az esetlegesen D-2MAC rendszerben sugárzó közvetlen műsorszóró műholdról (DBS-ről) érkező adások vételére is. A telepítés költségei lakóhelytől függőek (kertes házban például egyszerűbb és olcsóbb a kialakítás), átlagosan 7–20 ezer forintba kerülnek. Az egyedi postai vételi engedély, illetve kötelező bejelentés ügyintézését a CMG Sat kívánságra átvállalja.

A CMG Sat műholdvevőrendszerét működés közben is megtekintheti, felvilágosítást kérhet és megrendelheti a következő budapesti üzletekben:
SKÁLA Budapest Nagyáruház
(XI., Schönherz Z. 6–10.)
RAVILL Elektroakusztikai Szaküzlet
(V., Rajk László 18.)
RAVILL ECHO Szalon
(VI., Bajcsy Zsilinszky út 19/a.)
KERAVILL
(V., Kossuth L. u. 2.)
KERAVILL
(VI., Lenin krt. 60–62.)
KERAVILL
(VI., Liszt Ferenc tér 2.)
KERAVILL Áruház Sugár Üzletközpont
(XIV., Örs vezér tere)

Szeptembertől a CMG Sat Gazdasági Társulás komplett egyedi, kis- és nagyközösségi satellit rendszerekkel jelentkezik a magyar piacon, melyekkel kiváló minőségben lehet venni a távközlési műholdakról sugárzott televíziós adások jeleit.

A társulást 1987 végén a Computext, a Metalloglobus és a Gelka alapította, hogy megteremtse, s kidolgozza a műholdas televíziózás hazai teljes vevőrendszerének fejlesztését, gyártását, forgalmazását, telepítését és karbantartását. A Computext textilipari kutató-fejlesztő vállalat mikrohullámú laborja új profilként vágott bele a legújabb tömegkommunikációs vevőrendszer fejlesztésébe, s a külföldi tapasztalatokat is hasznosítva ma már gyártója is a berendezéseknek. A színesfémekkel nagyban kereskedő Metalloglobus gesztorként, a gyártáshoz szükséges anyagok beszerzőjeként és mint forgalmazó vesz részt a munkában. A Gelka a vevők számára ajánlatot készít, megtervezi a rendszer biztonságos helyét és vállalja felállítását. Gondoskodik karbantartásáról is: egy esztendeig garanciával, öt évig pedig biztosítja az alkatrészeket. A társaság kialakította az összetett feladathoz szükséges szakembergárdát, s készen áll arra, hogy megrendelői igényeinek eleget tehessen.

EGYEDI VÉTELHEZ

a komplett műholdvevő rendszert a CMG Sat ÁFÁ-val együtt

195 250 forintért

kínálja. Ehhez – összes elemével együtt – egy műanyag (polisztirol alapanyagú) antenna tartozik, melynek bevizsgálását a világhírű Hirschmann cég laborjában végezték. Az antenna igény szerinti méretben vásárolható meg: 180 centiméter átmérőjű a javasolt, de adott esetben elsősorban a Tiszántúlon, a vételi lehetőségek miatt, 220, 300 centiméter átmérőjű antenna felállítását ajánlják a szakemberek.

A rendszer lelke, a tükör középpontján, állványon álló vevőfej, a konverter importból érkezik: az ECHO STAR japán gyártmány. Hazai gyártású viszont a primér sugárzó és a polárváltó, melynek utóbbi két fajtája kapható: az elektromechanikus és az elektromágneses változat. Ez utóbbira két konverter szerelhető. Külsőre hagyományos képmagnóra emlékeztet a beltéri egység, melyet a kültéri parabolaantennával kábel köt össze. Ebből is két típust kínál a CMG Sat.

A KISKÖZÖSSÉGI ANTENNARENDSZER

telepítése lényegében hasonlít az egyediéhez, s maximum 16 lakásban alakítható ki, ha a kábelek hossza nem éri el a száz métert az antenna és a beltéri készülék között. Kisközösségi vételhez két konvertert kell a fejre szerelni és minden egyes lakásban beltéri egységre van szükség ahhoz, hogy a család saját maga választhasson a programok között és ne másokra legyen utalva. E rendszer kialakítása telepítéssel, ÁFÁ-val együtt körülbelül 1 millió forint, 16 lakásra elosztva megközelítőleg

62 500 forint.

Néhány száztól több ezerig terjedhet azoknak a lakásoknak a száma, amelyek

NAGYKÖZÖSSÉGI ANTENNARENDSZERBE

köthetők be. Ehhez 220 vagy 300 centiméter átmérőjű antenna ajánlott, két konverteres fejjel, plusz csatornánként egy-egy beltéri egység, mely álló szekrényes vagy fekvő fiókos formában alakítható ki. No és a kábel, amely minden egyes lakásba eljuttatja a műsort. 4 csatorna kialakítása (a három engedélyezett programra plusz egy tartalék csatorna) ÁFÁ-val együtt körülbelül

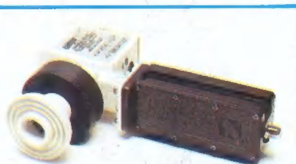
830 000 forint,

220 cm-es tükörrel

690 ezer forint

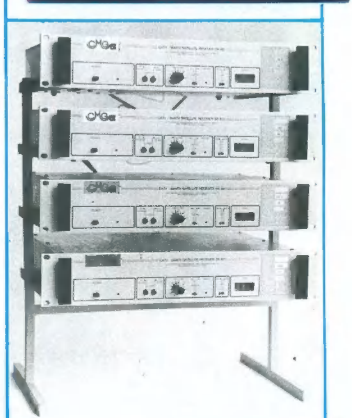
A CMG Sat termékét vizsgálta a Magyar Posta, a MEEI, a KERMI, s forgalmazását engedélyezték. A KERMI értékeléséből: „A CMG Sat 1 típusú műholdvevőrendszer magas műszaki színvonalú, korszerű félvezető elemekből felépített készülékekből álló távközlési műholdak műsorsugárzási vevőrendszere. A vevőrendszer az INTELSAT VA-F-12 és az EUTELSAT 1-F1 (ECS-1) műholdas műsorsugárzás vételére alkalmas a 10,95. . . .11,7 GHz frekvenciatartományban."

(x)

A rendszer lelke: az ECHO STAR japán

Helikopterrobotok bőgése, bombák robbanása, puskák ropogása. Döglött lovak, menekülő férfiak, gyermekeiket védő asszonyok. A háborús képek mindenütt azonosak. Azonosak?! Ezúttal Afganisztánban folyik a harc, úgy, ahogyan egy amerikai elképzeli az oroszok támadását egy afgán falu ellen. A Rambo III. forgatásán vagyunk.

Rambo, a szabadság magányos harcosa, a nagy pénztermelő immár harmadvirágzását éli. John Rambo figurája ugyan David Morrel regényíró képzeletében született meg, ám felemelkedését és tündöklését a Sylvester Stallone-Ted Kotcheff párosnak köszönhette. 1982-ben forgószélként söpört végig egy amerikai kisvároson, s tarolt a világ filmszínházaiban és videokölcsönzőiben. A szomorú lelkű, ám mindig akcióképes amerikai veterán keltette sikerhullámok még ma is tartanak, miközben a közönség 120 millió dollárt fizetett azért, hogy láthassa őt. 1985-ben Rambo visszatért. Nemcsak a vetítővásznakra, hanem Vietnamba is, egykori csatáinak színhelyére. S ami nem sikerült az amerikai hadseregnek, azt Rambo néhány kisebb karcolás árán megoldotta: kiszabadította fogoly honfitársait, miközben szinte egyedül végzett a fél vietnami hadsereggel és orosz tanácsadóival. A jövedelmező kiruccanás után – több mint 270 millió dollárt fialt a bárgyú történet – már csak az volt a kérdés, mikor folytatódik a kaland. Nem is úsztuk meg Rambo nélkül az 1988-as esztendőt!

Az izompacsirta, „aki erőszakkal nyerte el a társadalom megbecsülését" (New York Times), azért érkezik Afganisztánba, hogy kiszabadítsa Trautman ezredest (Richard Crenna játsza), aki az előző epizódokban a fölöttese, sőt a nevelőapja volt. Az ezredest persze az oroszok ejtették foglyul. De hát egy Rambónak ez nem akadály, hiszen nagy jártassággal rendelkezik a fogolyszöktetések terén. Így tehát néhány mudzsahedinnel a háta mögött, a szokásos gyilokeszközeivel fölfegyverkezve, a szokásos módon intézi el a szokásos ellenfeleit. Még ideológiát is gyártott hozzá: *„(Oliver) Stone és (Stanley) Kubrick jelentős, bonyolult filmeket csináltak – A szakaszról (Platoon, 1986) és az Acéllövedékről (Full Metal Jack, 1987) van szó – amelyek különböznek.... az enyémektől. Ha van száz katonád, mindegyik száz különböző történetet fog elmesélni, amelyek nagyon sok szemszögből mutatják be a háborút, csakhogy elmagyarázzák: a háború kegyetlen. Azok a filmek nem olyan látványosak, mint az enyémek, amelyek cselekményesebbek, sőt romantikusabbak. Most azonban valami számomra is megváltozik, egy valóban folyamatban lévő háborút dolgozok fel, és sokkal kevésbé kell a képzeletemre hagyatkozni. Nagyon erőszakos lesz, nagyon sokan fognak meghalni, de hát ilyen a háború!"*

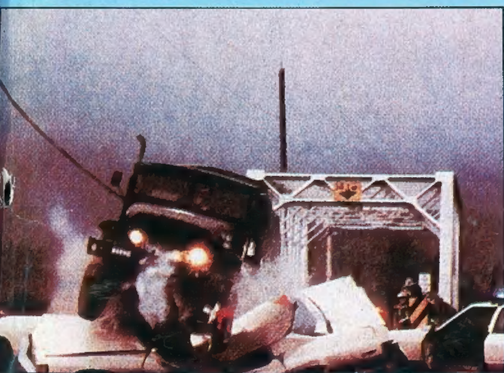

RAMBO Afganisztánban

Az új Stallone-opusz forgatásának megkezdése előtt a stáb igyekezett felkutatni a legrealisztikusabbnak tűnő „afganisztáni" helyszíneket. Jártak Arizona és Nevada sivatagjaiban, bejárták Utah államot, átrándultak körülnézni Mexikóba (egyébként itt készült a II. rész), s megfordultak Marokkóban és Ausztráliában is. Stallone végül mégis az izraeli Negev-sivatag mellet döntött, sokak szerint a szüntelen feszültség és aggodalom érezhető jelenléte miatt, amelyet a körülöttük lévő, élesre töltött valódi fegyverek jelenthettek. A forgatócsoport élete egy katonai táborhoz hasonlított, amelyet az izraeli hadsereg ellenőrző gyűrűje védett. A külső gyűrűn belül azonban létezett egy belső gyűrű is. Ugyanis 8 testőr kísérte szüntelen figyelemmel a szuperhős minden mozdulatát. Meg is jegyezte egy újságíró: *„Csak Barbra Streisand veszi körül magát ennyi emberrel."* S további gorillák, sőt izraeli katonák őrizték a fontosabb személyiségeket. *„.... a testőrökre szükség van – mondta Stallone –, ilyen a világ. Az embernek védenie kell magát. Én nem vagyok Rambo, aki senkitől sem fél."*

Stallone a „Cinema" c. filmlap Jupiter-díjával (1982)

Stallone csak a stábtól nem fél. A képlet igen egyszerű: csak neki van, neki lehet igaza. *„Amaz bolond, a színészek mind bolondok"* – szokta mondogatni. Aki nem ért egyet a módszereivel – egyszóval vele –, azt általában páros lábbal szokta kirúgni. Ezért is tűnnek föl ritkán a filmjeiben ugyanazok az arcok – meg ugye a névtelen statiszták ritkán szokták elhomályosítani a tündöklését –, s változnak az operatőrök, a rendezők. Csak a forgatókönyvíró személye nem változik, elvégre saját magát mégsem dobhatja ki az ember.

„Salamon király" jeleneteit két dublőre szokta előkészíteni, a spanyol Ignacio és Jeff, az arizonai fiatalember, aki diplomatikusan így fogalmazta meg feladatát: *„Mindent én csinálok, amit ő nem csinál."* Az afgán lázadókat rendkívül ügyes és valósághosnak ható spanyol kaszkadőrök alakították, amíg a hátsó sorokban már csak a beduinoknak, az araboknak jutott hely. Az egyetlen kaszkadőrnő angol volt. Jelmezeik a megszólalásig élethűek. Ez érthető is, hiszen pénzt és fáradságot nem kímélve Pakisztánból, a hírhedt pesavari ellenforradalmároktól szerezték be azokat. Némelyik annyira hiteles volt, hogy rajta volt egykori viselőjének vére, a golyó ütötte nyomokkal. A Vörös Hadsereg harc- és szállítóeszközeit pedig – a harckocsiktól a puskákig – az izraeli hadsereg szállította, a libanoni inváziója idején szerzett zsákmányból.

Stalonne kellékei viszont már ismerősek. A mezítelen felsőteste, a fetisizált kar- és mellizmaival – szokás szerint – fénylik az izzadságtól, az emberfeletti erőfeszítéstől. Poros, fekete bakancs és nadrág van rajta, s persze hosszú hajában az elmaradhatatlan fekete szalag. Dagadó izmai szinte egybefonódnak kedvenc fegyverével, a géppuskával. De hol kezdődik valójában Rambo? Hol végződik Stallone? A végpontok immár 6 éve összemosódtak. *„A szerep valóban tetszik nekem, fizikailag is hasonlít rám* – mondja a 41 éves szupersztár –, *sokat viszek bele magamból. Amikor színész lettem, sokféle szerepet játszottam, de ma már egyetlen szerephez kötődöm, s ez Rocky vagy Rambo. A színész számára ez nem jó dolog, de a közönség így akarja, nem fogadna el költőként. Az izmaimat egyetlen szerephez építettem föl..."*

Folytatódik-e még a Rambo-láz? Hány Rambónk és Rockynk lesz még? Stallone-t – és a bevételi eredményeket – ismerve bízvást állíthatjuk: a történetek belátható időn belül folytatódni fognak.

Szilágyi Gábor